

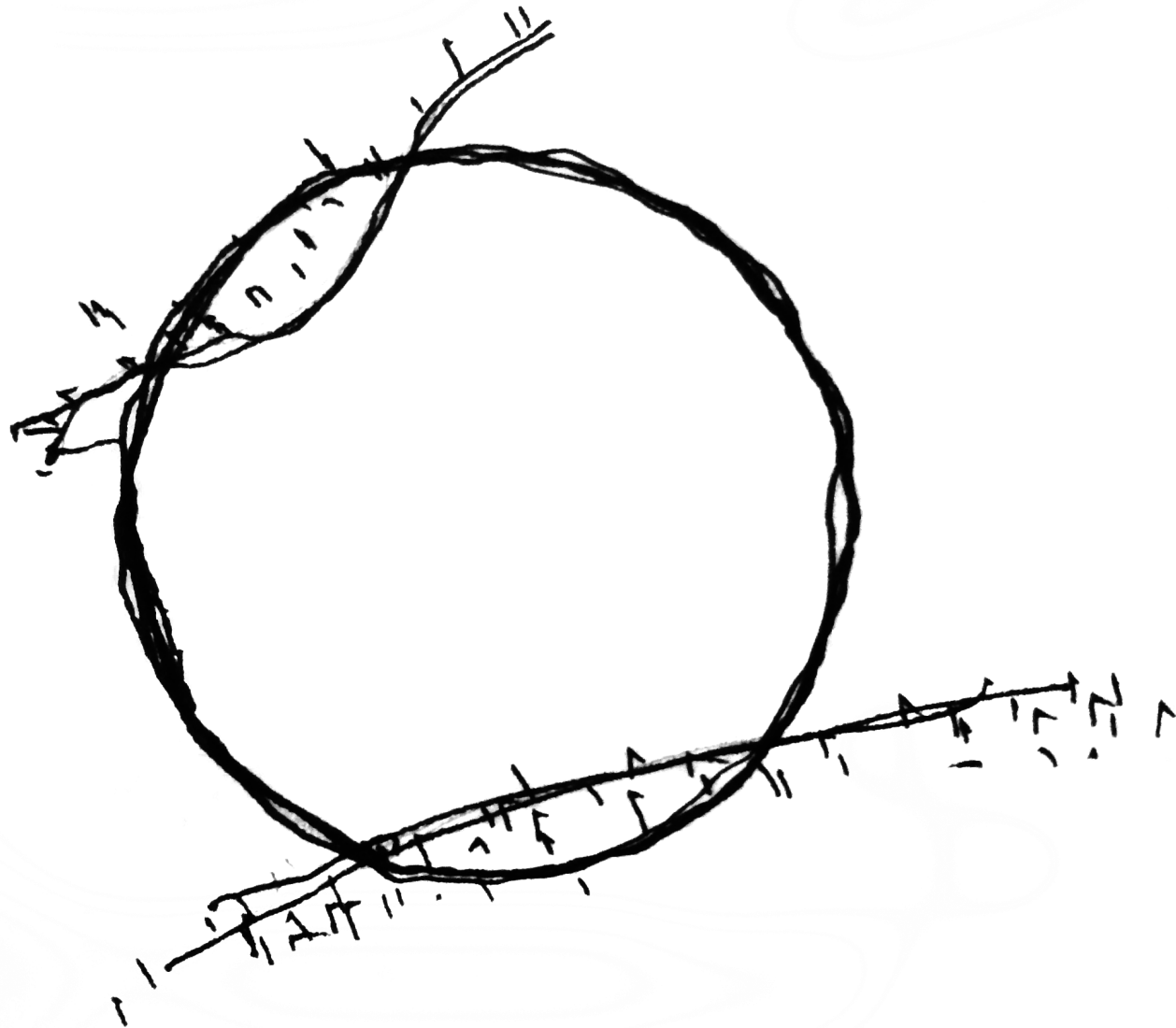
ΕΠΕΜΒΑΙΝΟΝΤΑΣ ΣΤΟ ΕΝΔΙΑΜΕΣΟ

Τοπικές Παρεμβάσεις στον Υδροβιότοπο της Γιάλοβας.

-

INTERFERING IN-BETWEEN

Landscape Interventions in the wetlands of Gialova.

ΤΣΟΚΑ ANNA

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΠΕΜΒΑΙΝΟΝΤΑΣ ΣΤΟ ΕΝΔΙΑΜΕΣΟ

Τοπιακές Παρεμβάσεις στον Υδροβιότοπο της Γιάλοβας.

INTERFERING IN-BETWEEN

Landscape Interventions in the wetlands of Gialova.

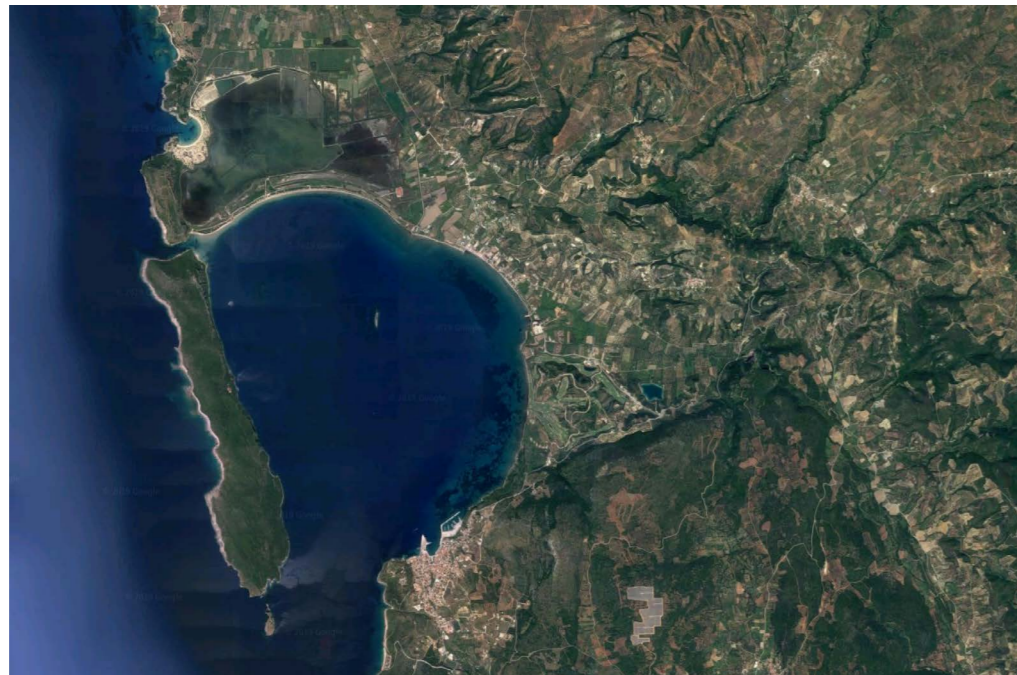
ΤΣΟΚΑ ANNA

Επιβλέπων: Τηλέμαχος Ανδριανόπουλος

Σύμβουλος: Παναγιώτης Βασιλάτος

Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΕΜΠ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2020

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία εστιάζει στον υδροβιότοπο της Γιάλοβας που βρίσκεται στο νοτιοδυτικό άκρο της Πελοποννήσου. Πρόκειται για το νοτιότερο σταθμό των αποδημητικών πουλιών πριν το ταξίδι για την Αφρική και είναι ενταγμένος στο πρόγραμμα NATURA 2000. Ο υγρότοπος γειτνιάζει με δύο ακτές στις οποίες η επισκεψιμότητα αυξάνεται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, ενώ ανάμεσα τους υπάρχουν φυσικά όρια (όπως αμμόλοφοι και ψηλή βλάστηση) που μειώνουν τη δυνατότητα οπτικών συνδέσεων. Το γεγονός αυτό επιτρέπει στους εκμεταλλευτές της υπόλοιπης περιοχής να δρουν εις βάρος του.

Η επέμβαση αποσκοπεί στην ενημέρωση και στην παρατήρηση των μοναδικών φυσικών χαρακτηριστικών του σημείου και ταυτόχρονα στην προστασία του από την λανθασμένη χρήση. Στόχος λοιπόν της διπλωματικής είναι να προσφέρει στον επισκέπτη μια πιο ενεργητική εμπειρία με το τοπίο, ενώ ταυτόχρονα ο τρόπος ανάδειξής του να αποτελέσει μέθοδο προστασίας του.

Προκειμένου να επιτευχθεί αυτό προτείνεται μια διαδρομή με αφετηρίες τις δυο κεντρικότητες ώστε να είναι αντιληπτή και προσεγγίσιμη, οι οποίες συνδέονται με στόχο το ενδιάμεσο και όχι τη μετάβαση. Επιλέγεται ο κύκλος, γιατί ως σχήμα προσφέρει συνεχή αλλαγή διεύθυνσης και συνεπώς προκύπτει ένας αριθμός επεισοδίων στη διαδρομή. Επιπλέον το "άνοιγμα" της διαδρομής, σε συνδυασμό με τη κλειστότητα του σχήματος μειώνουν την έννοια του στόχου-προορισμού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ.....	4
2. Η ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΤΗΣ ΓΙΑΛΟΒΑΣ.....	8
3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΠΟΥ.....	18
4. ΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ.....	28
5. MASTERPLAN.....	34
6. ΣΧΕΔΙΑ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ.....	36
i. ΚΛΙΜΑΚΑ 1:2000.....	36
ii. ΚΛΙΜΑΚΑ 1:500.....	40
iii. ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100.....	48
iv. ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ.....	74
v. ΦΩΤΟΡΕΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ.....	82
7. ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ.....	88
i. ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ.....	88
ii. ΠΥΛΗ.....	92
iii. ΕΞΩΣΤΗΣ.....	96
8. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:ΤΑ ΕΝΔΙΑΜΕΣΑ ΣΕΝΑΡΙΑ.....	100
9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	126

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ

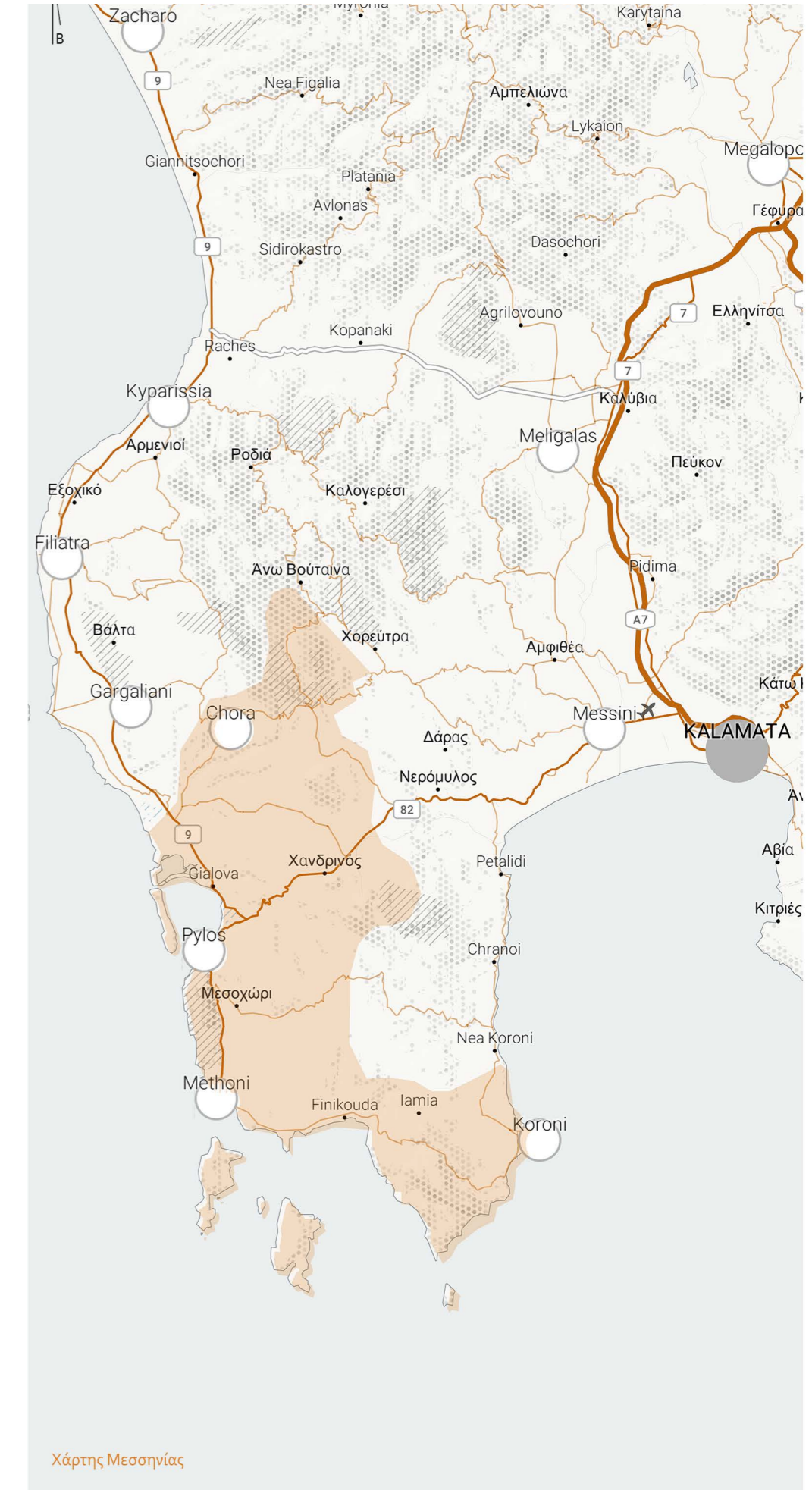
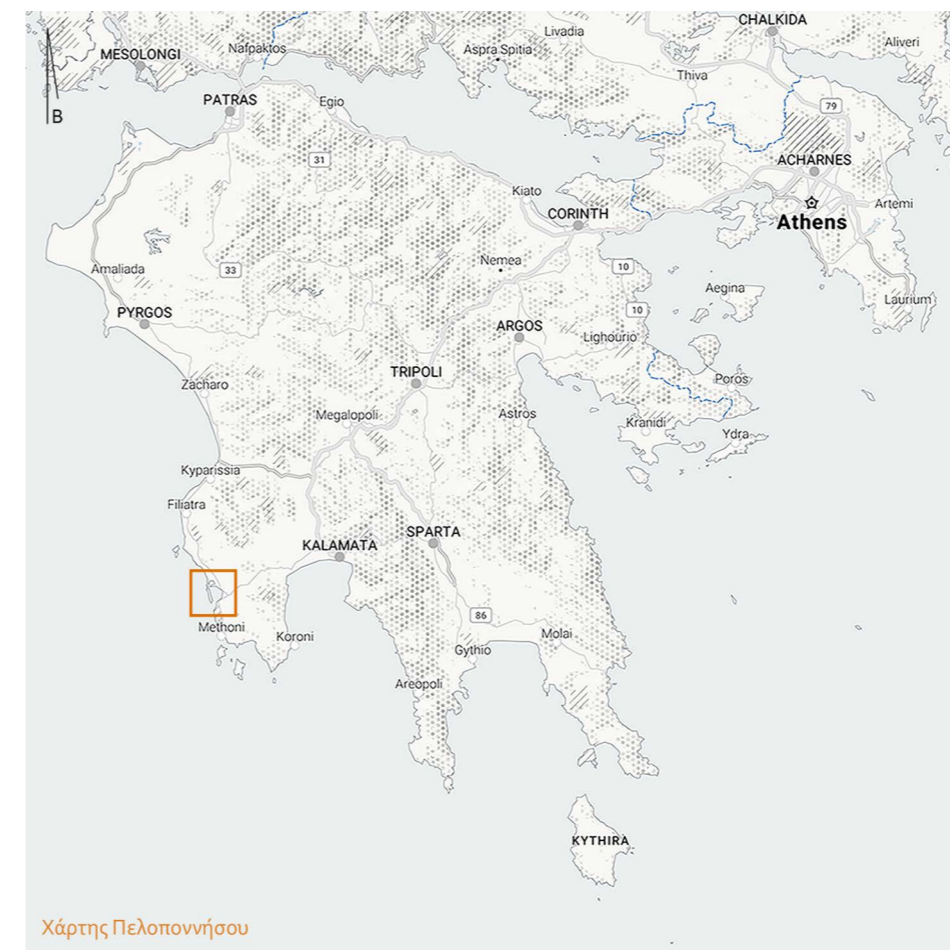
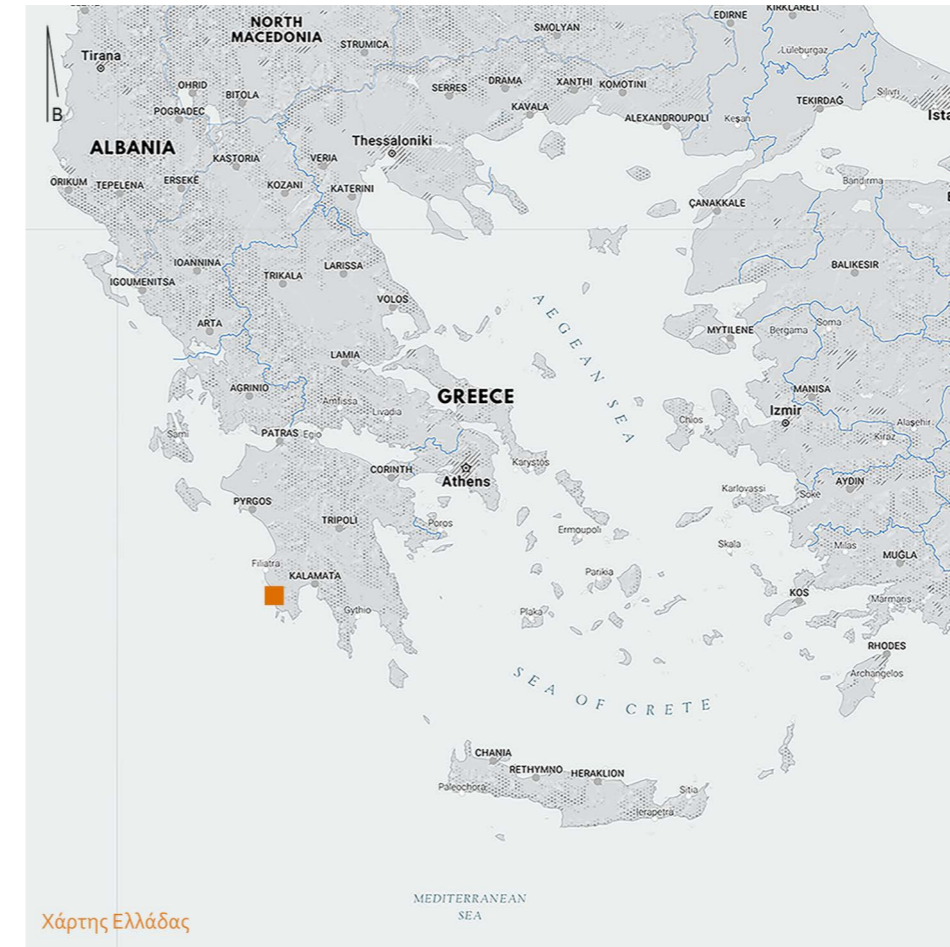
Η περιοχή της Γιάλοβας βρίσκεται στη Μεσηνία και συγκεκριμένα υπάγεται στο δήμο Πύλου Νέστωρος, ενώ χωροθετείται στη βόρεια πλευρά του όρμου του Ναβαρίνου. Όπως φαίνεται και στους χάρτες το βασικό κέντρο της περιοχής είναι η Πύλος ενώ το μεγάλο αστικό κέντρο είναι η Καλαμάτα.

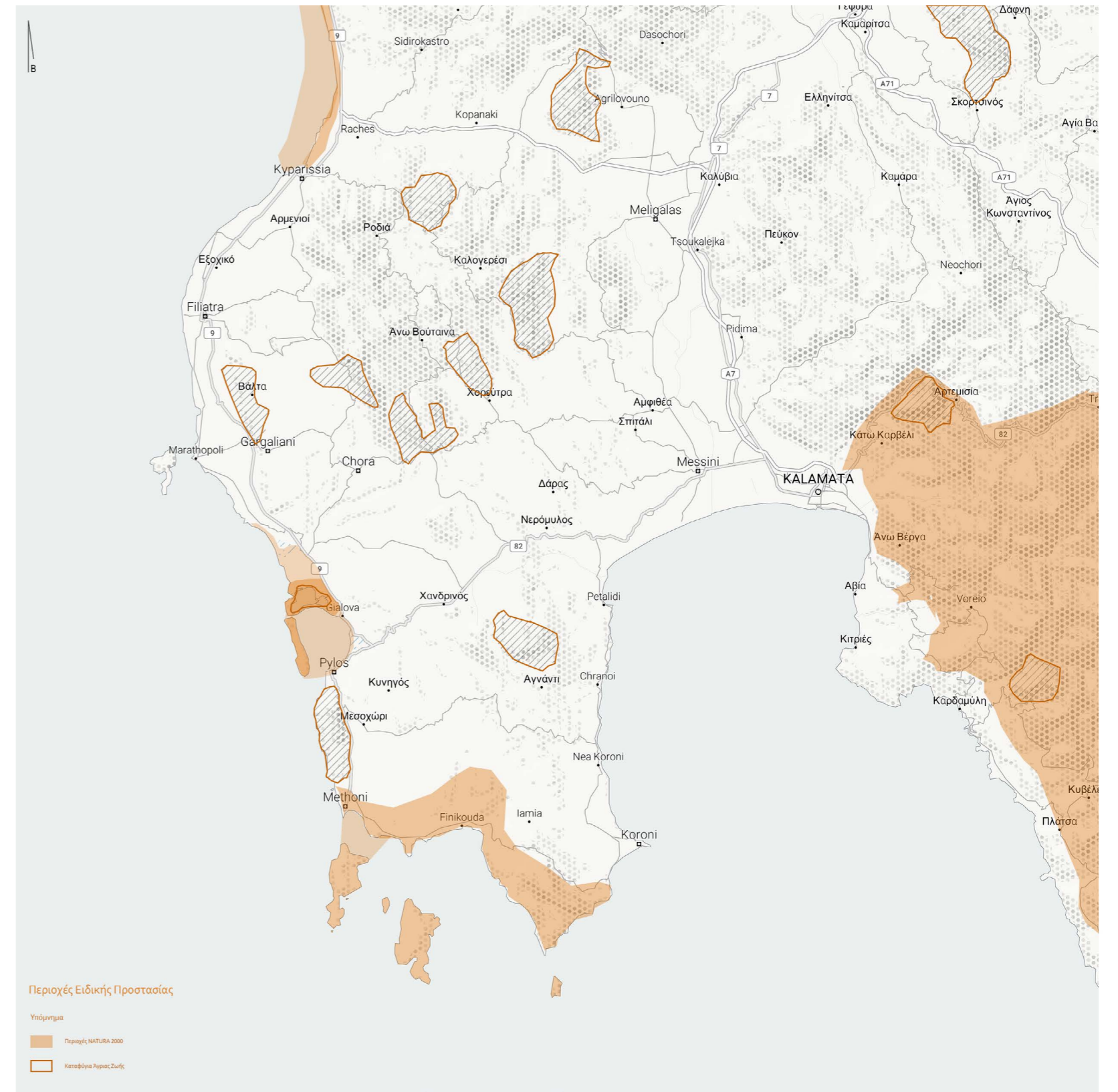
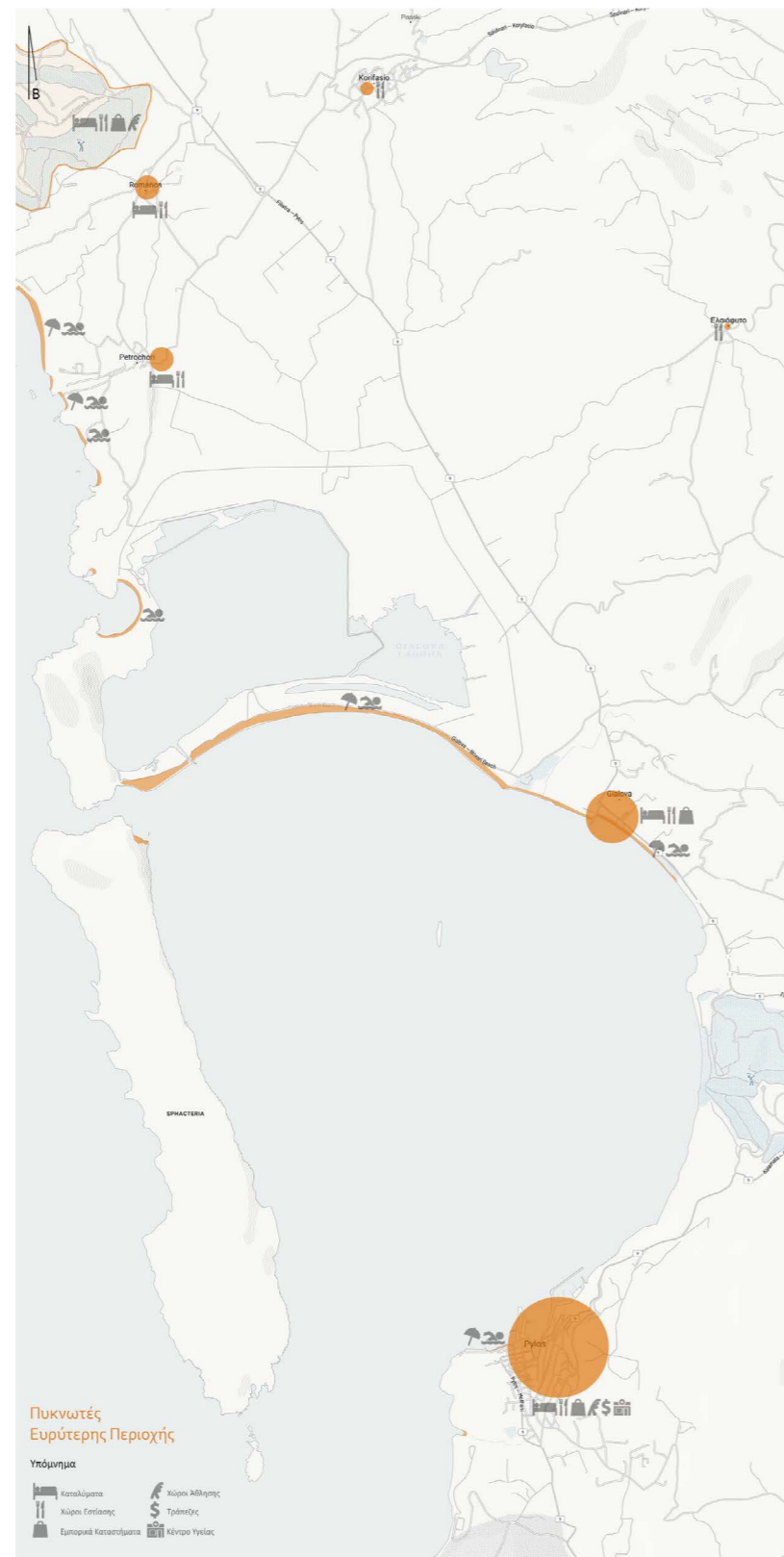
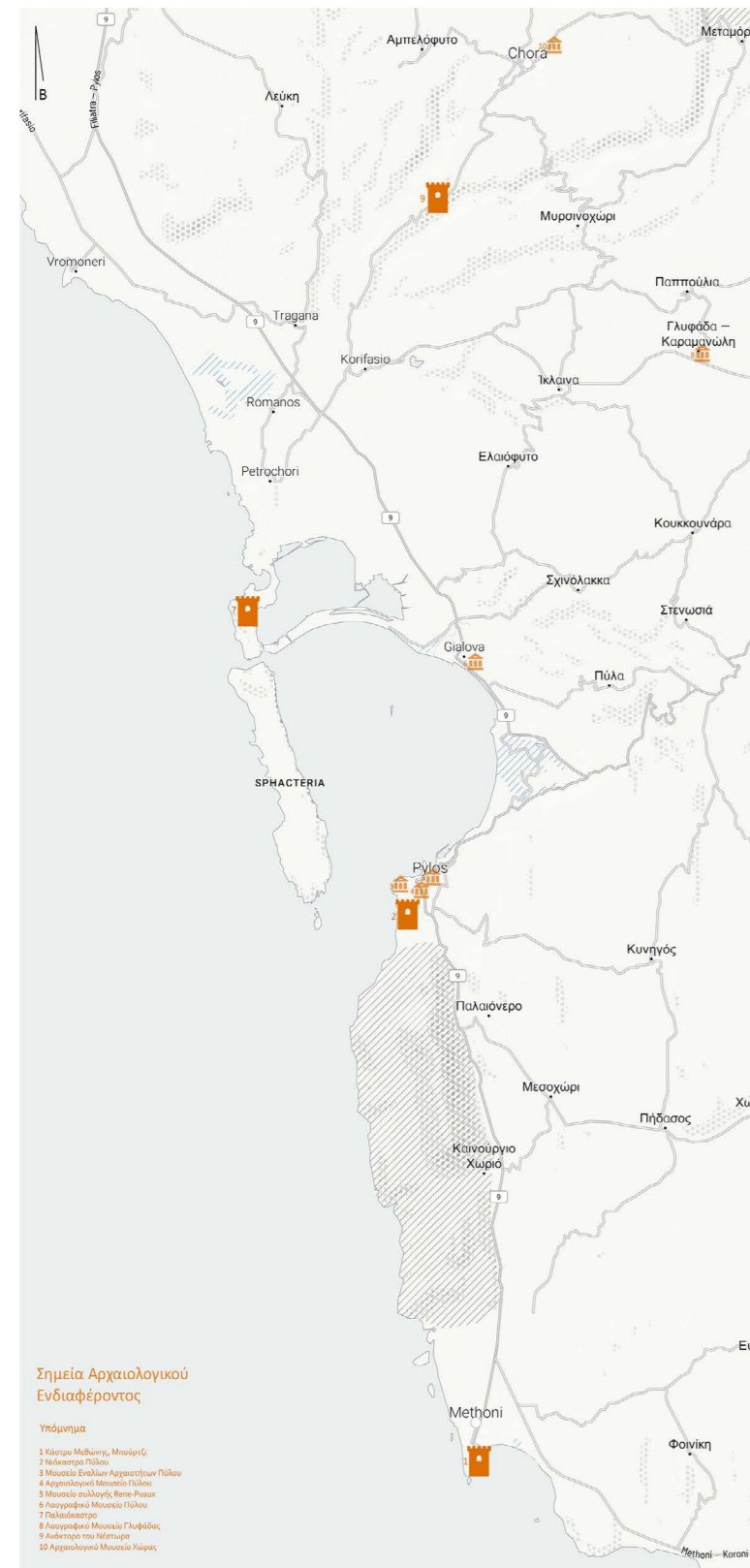
Βασικά χαρακτηριστικά της περιοχής είναι η γεωργία και ο τουρισμός. Πρόκειται για έναν δήμο βαθιά γεωργικό όπου τα τελευταία περίπου 10 χρόνια έχει γνωρίσει τρομερή ανάπτυξη στον τομέα του τουρισμού. Γύρω από τον όρμο βρίσκονται οι μεγαλύτεροι πυκνωτές της περιοχής. Παρόλο που η Πύλος αποτελεί το διοικητικό κέντρο της περιοχής, με αρκετά μεγάλο πληθυσμό μόνιμων κατοίκων και μικρότερα χωριά όπως η Γιάλοβα και ο Ρωμανός την καλοκαιρινή περίοδο μετατρέπονται σε μεγάλους πυκνωτές τουριστών, εξαιτίας των παροχών που προσφέρουν καθώς και της προνομιακής τοποθεσίας στην οποία βρίσκονται.

Το φυσικό λιμάνι του όρμου και η γενικότερη στρατηγική θέση της περιοχής έχει αφήσει κληροδότημα πολλούς τόπους αρχαιολογικού ενδιαφέροντος. Στην περιοχή υπάρχουν 3 κάστρα, τα ανάκτορα του Νέστωρα καθώς και κάποια μουσεία με το πιο πολυσύχναστο να είναι το κάστρο της Μεθώνης.

Στην περιοχή βρίσκονται αρκετές περιοχές που συμπεριλαμβάνονται στο πρόγραμμα NATURA 2000 και ακόμα περισσότερες έχουν χαρακτηριστεί ως καταφύγια άγριας ζωής. Το πρόγραμμα NATURA 2000 έχει δύο κατηγορίες, η πρώτη ονομάζεται: Ζώνες Ειδικής Προστασίας SPA και αφορά τη διατήρηση των άγριων πτηνών, και η δεύτερη: Τόποι Κοινοτικής Σημασίας SCI.

Συνολικά η ευρύτερη περιοχή του όρμου του Ναβαρίνου έχει ανακηρυχθεί Τόπος Κοινοτικής Σημασίας ενώ η λιμνοθάλασσα και η νήσος Σφακτηρία συμπεριλαμβάνονται και στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας.

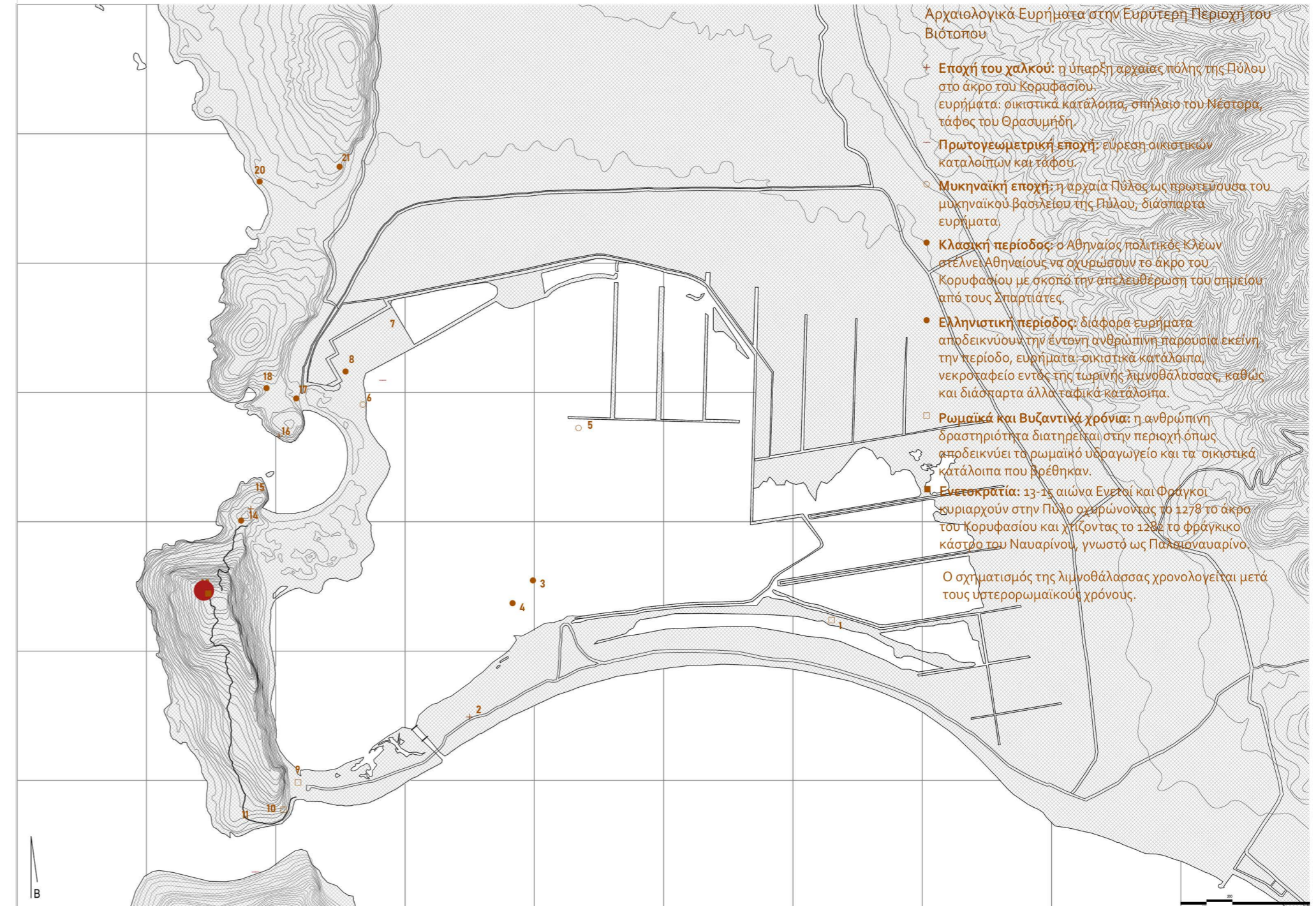

2. Η ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΤΗΣ ΓΙΑΛΟΒΑΣ

Εστιάζοντας στη λιμνοθάλασσα, πρόκειται για έναν υδροβιότοπο τόσο με οικολογικό ενδιαφέρον όσο και με αρχαιολογικό. Γνωρίζουμε ότι ο σχηματισμός της λιμνοθάλασσας χρονολογείται στους υστερορωμαϊκούς χρόνους ενώ πριν υπήρχε έντονη ανθρώπινη δραστηριότητα στη περιοχή σύμφωνα με τα ευρήματα που έχουν ανακαλυφθεί.

Η ζωή στη περιοχή εμφανίζεται τη νεολιθική εποχή και συγκεκριμένα την ύστερη νεολιθική όπου χρονολογείται και το σπήλαιο του Νέστωρα στο βόρειο τμήμα του άκρου του Κορυφασίου. Επίσης την κλασική περίοδο γίνεται πάλι έντονη αναφορά στο άκρο του Κορυφασίου ή αλλιώς "Παλαιά Πύλος" όπου οχυρώθηκε και αξιοποιήθηκε ως προκατεχόμενο τους, καθώς εδώ βρισκόταν και ο ναός της Κορυφασίας Αθηνάς που περιεγράφηκε από τον Πausανία στην επίσκεψη του το δεύτερο μισό του δεύτερου αιώνα.

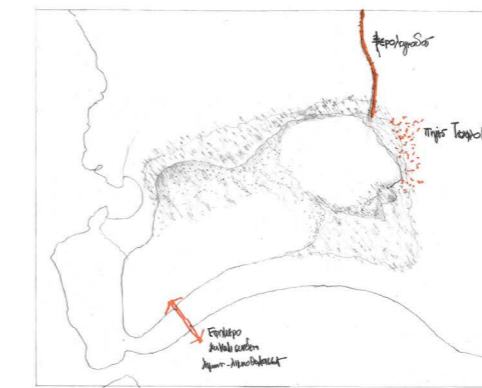
Περισσότερες πληροφορίες γνωρίζουμε για την ζωή στην περιοχή κατά την περίοδο του μεσαίωνα και συγκεκριμένα την περίοδο της πρώτης ενετοκρατίας (1205-1432) το 1287 έκτασης 50 στρεμμάτων από το Φράγκο το Νικόλαο το Β de Saint Omer το φραγκικό επάκτιο κάστρο του Παλαιόκαστρου στο Ναβαρίνο πάνω στα ερείπια της αρχαίας και βυζαντινής οχύρωσης. Σταδιακά το κάστρο και ο περιβάλλοντας χώρος αυτού αποκτά το χαρακτήρα Καστροπολιτείας.

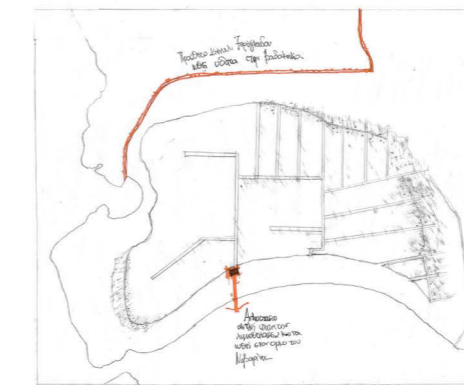
Εστιάζοντας στον βιότοπο, πρόκειται για μια έκταση περίπου 2.5000 τμ, όπου η γη και το νερό εναλλάσσονται συνεχώς διαμορφώνοντας τον υγρότοπο.

Ο άνθρωπος τα τελευταία 75 χρόνια έχει επέμβει έντονα στη λιμνοθάλασσα μεταβάλλοντας το τρόπο που λειτουργεί ο βιότοπος. Πιο συγκεκριμένα οι πρώτες αεροφωτογραφίες που έχουμε από το 1945 δείχνουν ένα τελείως διαφορετικό σκηνικό με μία ενιαία λιμνοθάλασσα που εμπλουτίζεται με γλυκό νερό από τον ποταμό Ξερολάγκαδο και τις πηγές του Τυφλομύρτη, ενώ περιστασιακά εμπλουτιζόταν με αλμυρό νερό από πλημμύρες στις δύο ακτές που συνορεύει (Διβάρι, Βοιδοκοιλιά)

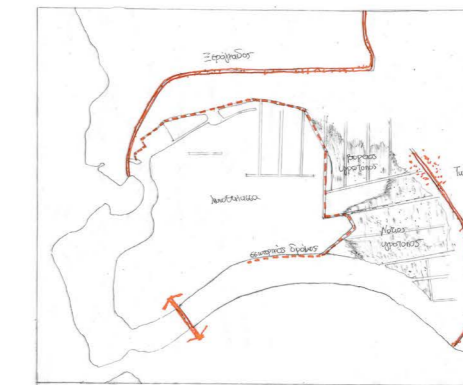
Το 1960-61 γίνεται μια προσπάθεια αποξήρανσης της λίμνης ώστε να δημιουργηθούν οικόπεδα που θα χωριστούν και θα δοθούν στους κάτοικους. Το εγχείρημα αυτό επιχείρησαν να πετύχουν με τη δημιουργία αντλιοστασίου στη νότια πλευρά, με τη δημιουργία αναχωμάτων εσωτερικά της λιμνοθάλασσα όπου επίσης θα απορροφούσαν νερό καθώς και με την αποτροπή των εκβολών των γλυκών νερών στη λιμνοθάλασσα. Ομως το σχέδιο σύντομα εγκαταλείφθηκε λόγω της δημιουργίας έλους που προκαλούσε δυσσομία και προβλήματα με τη νόσο της ελονοσίας. Μετά από αυτές τις επεμβάσεις η μορφή της λιμνοθάλασσας είχε αλλάξει ριζικά, τότε άρχισε να σχηματίζεται ο διαχωρισμός ανάμεσα στο βαθύ κομμάτι και το βορειοανατολικό βάλτο-έλος. Εκτός από την κατάργηση του αντλιοστασίου το 1972 άνοιξαν ένα κανάλι που συνδέει την λιμνοθάλασσα με τον όρμο του Ναβαρίνου εμπλουτίζοντας την λιμνοθάλασσα με αλμυρό νερό, ενώ το 1984-85 διάνοιξαν δρόμο στο εσωτερικό της λιμνοθάλασσας ώστε να συνδέσουν το αντλιοστάσιο με τη Βοιδοκοιλιά πράγμα που χώρισε στα δύο τον υγρότοπο. Το 1998 αρχίζει να δραστηριοποιείται η Ορνιθολογική εταιρία στο σημείο και τη περίοδο 1999-2000 προχώρα σε ενέργειες που στόχο έχουν να ενισχύσουν την λιμνοθάλασσα με γλυκό νερό, έτσι δημιουργούνται δίοδοι από τους δύο ποταμούς που εκτράπηκαν τα προηγούμενα χρόνια προς τη λιμνοθάλασσα, καθώς και δίοδοι που συνδέουν την κυρίως λιμνοθάλασσα και τη περιοχή του βάλτου, ενώ το 2010 δημιουργήθηκε άλλο ένα κανάλι που συνδέει τον υγρότοπο με τον ποταμό Τυφλομύρτη.

1945

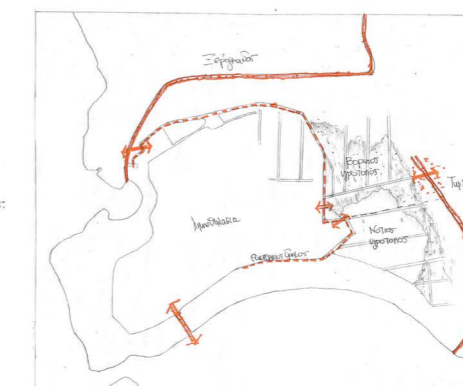
1964

1992

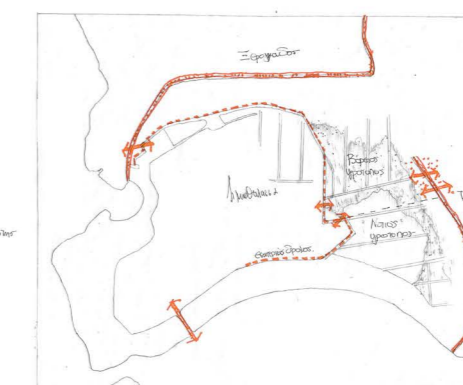
1972

2000

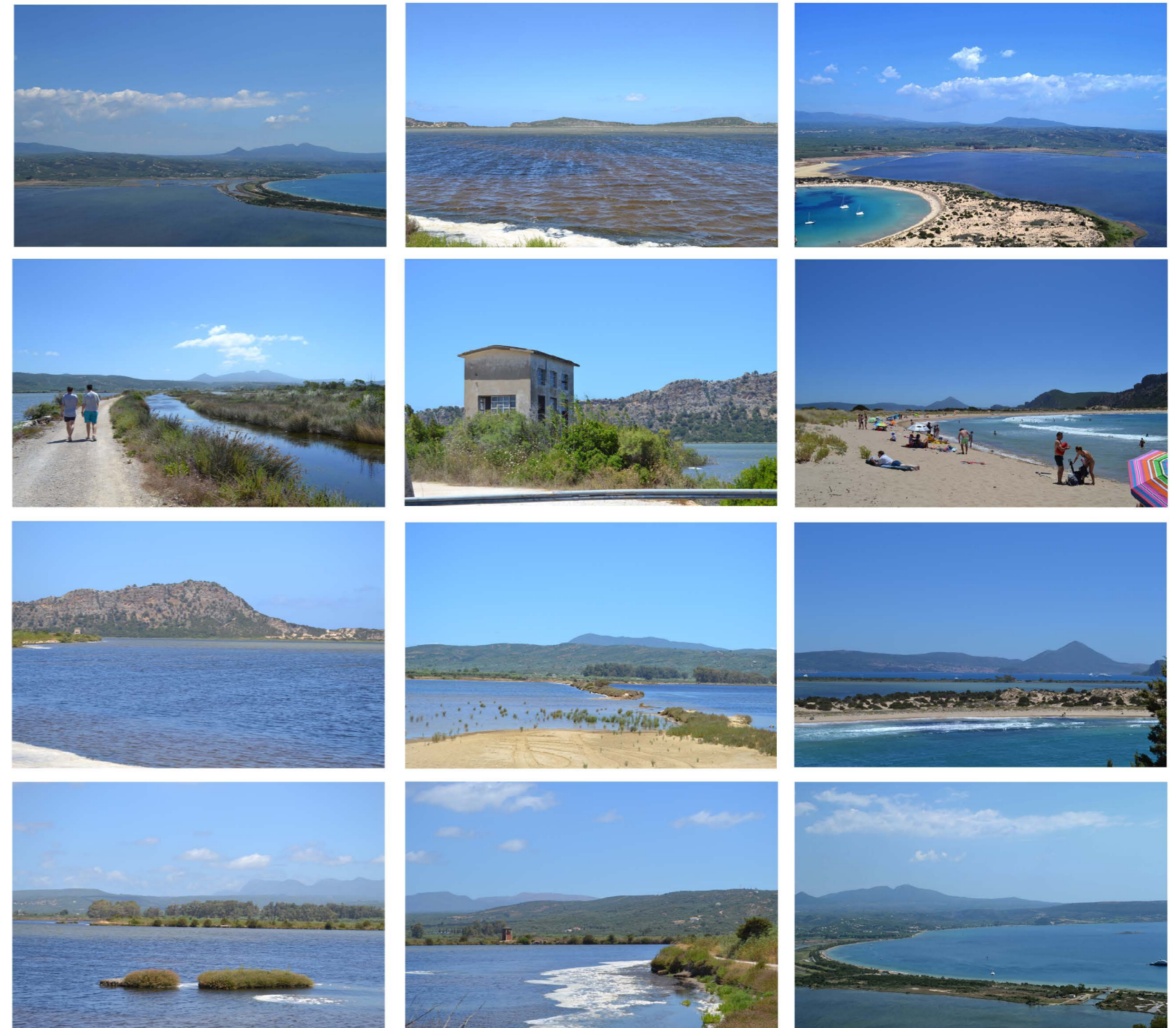
1980

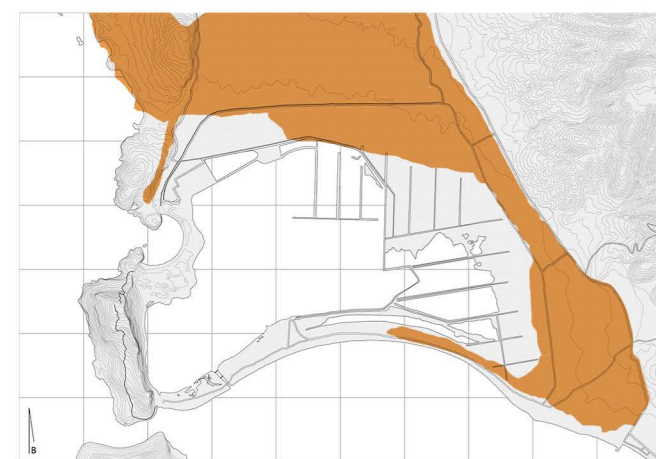

2010

Ανθρώπινες Επεμβάσεις στη Λιμνοθάλασσα

Εστιάζοντας στο φυσικό τοπίο, αντιλαμβάνεται κανείς εύκολα ότι πρόκειται για μια περιοχή NATURA μοναδικής σημασίας λόγω της ιδιαίτερης ποικιλομορφίας που τη χαρακτηρίζει στους τύπους των οικοτόπων που βρίσκονται στο σημείο. Σε μεγάλο ποσοστό υπάρχουν λευκές θίνες, μονοετής βλάστηση, μεσογειακά αλίπεδα, υγροί μεσογειακοί λειμώνες, δενδροειδή Ματόριας και καλαμώνες.

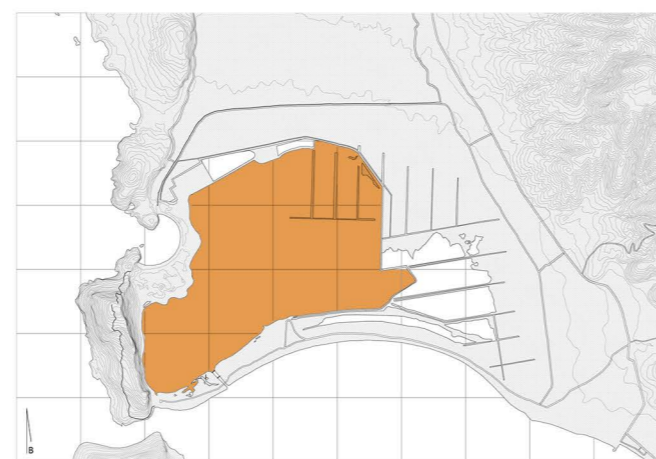

1020. αγροτικές καλλιέργειες

1050. οικισμοί

1150. λιμνοθάλασσα

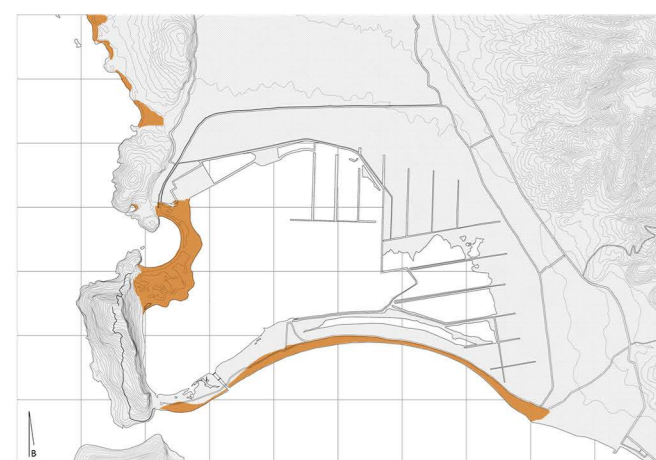
1210. μονοετής βλάστηση

1240. απόκρημνες βραχώδης ακτές με βλάστηση

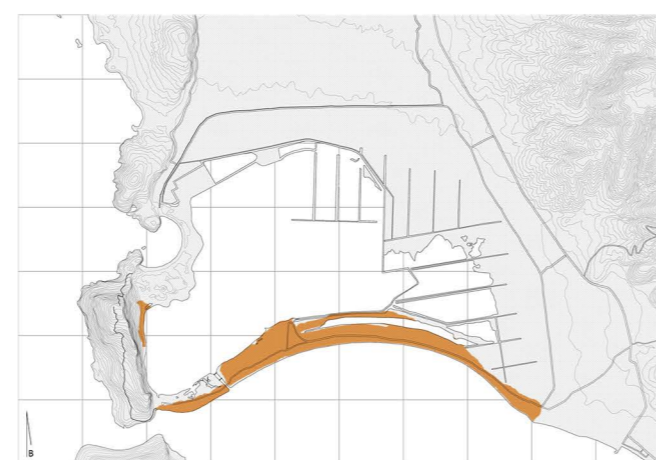
1410. μεσογειακά αλιπέδα

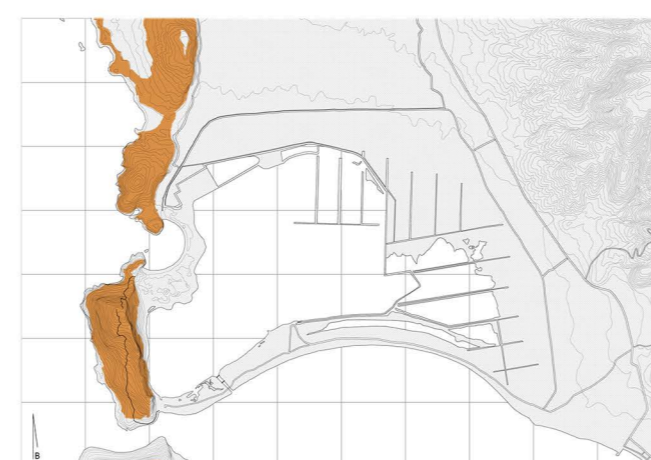
2110. υποτυτώδεις κινούμενες θίνες

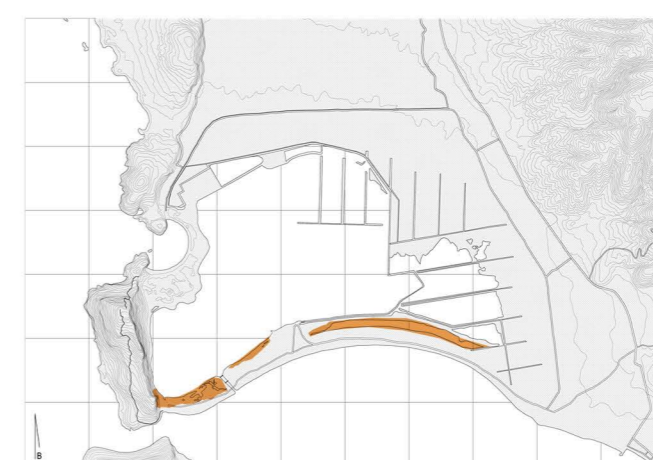
2120. κινούμενες θίνες της ακτογραμμής "λευκές θίνες"

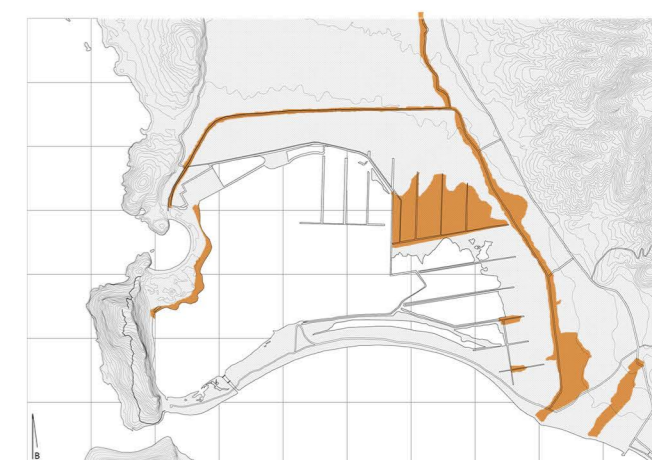
5210. δενδροειδή Matorrals με *Juniperus* spp.

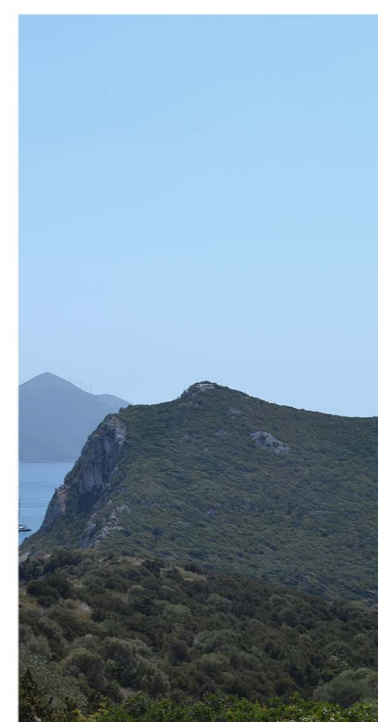
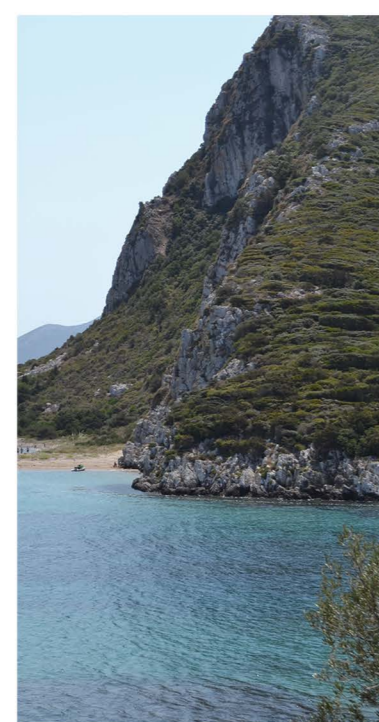
5340. Garrigues της ανατολικής Μεσογείου

6420. υγροί μεσογειακοί λειμάνες με υψηλές πόες

72A0. καλαμιώνες

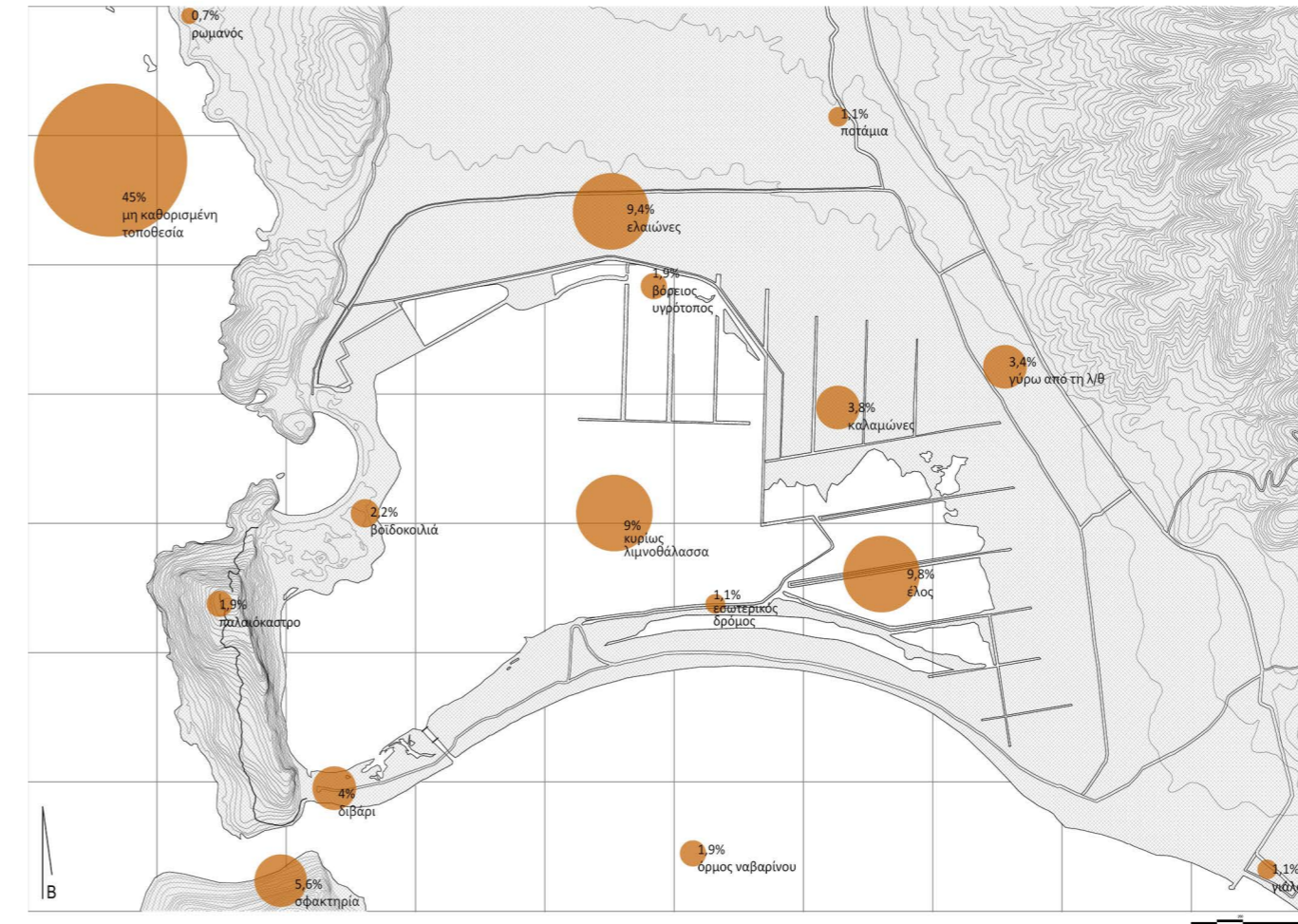

Επίσης η λιμνοθάλασσα της Γιάλοβας είναι ο νοτιότερος σταθμός των Βαλκανίων των αποδημητικών πουλιών πριν το μακρύ ταξίδι των 3000 χλμ για την Αφρική. Είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι από το σημείο έχουν περάσει 266 είδη πουλιών χωρίς να υπάρχουν στη γύρω περιοχή άλλοι τέτοιοι σταθμοί. Επίσης εκτός από τα μεταναστευτικά πουλιά υπάρχουν και κάποια που ξεχειμωνιάζουν κυρίως υδρόβια. Για τα δεύτερα η αξία του βιοτόπου είναι ακόμα μεγαλύτερη γιατί η νότια θέση του προσφέρει ένα αρκετά θερμό κλίμα για να μπορέσουν να ξεχειμωνιάσουν εκεί και να μην χρειαστεί να μεταναστεύσουν σε πιο νότιες μακρινές περιοχές.

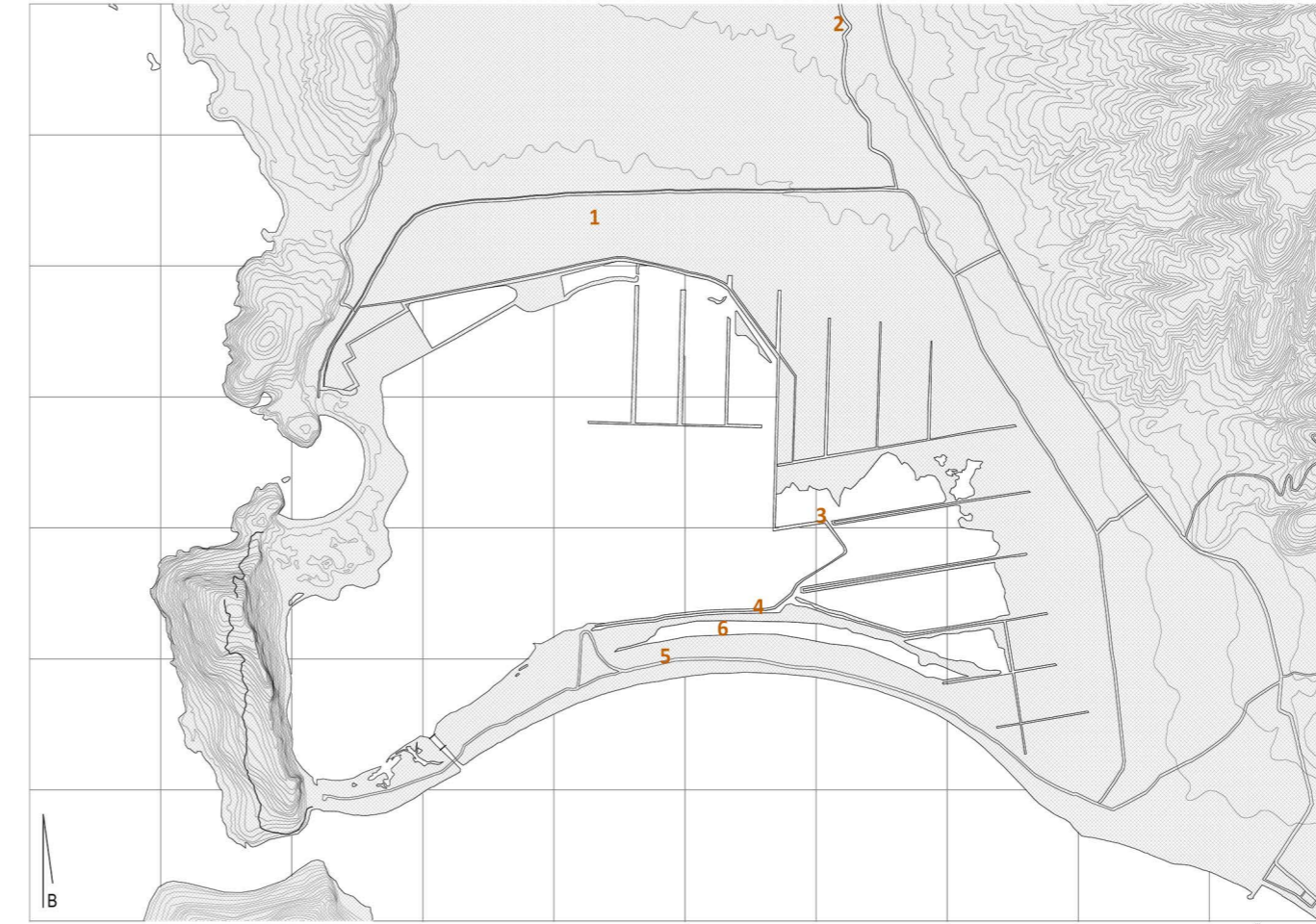
Όπως φαίνεται στο πίνακα, η διεθνής σημασία της αποτυπώνεται και στο γεγονός ότι υπάρχουν πουλιά τα οποία καλύπτουν πάνω από το 1% του συνολικού πληθυσμού τους, όπως ο κορμοράνος, το νεροχελίδονο, η χαλκόκοτα, ο βαλτότρυγγα κ.α. Η διεθνής σημασία εντοπίζεται κυρίως στα μεταναστευτικά πουλιά και ιδιαίτερα στην ανοιξιότικη μετανάστευση. Επίσης το γεγονός ότι το κλίμα είναι ζεστό κρατά τα αποδημητικά πουλιά για αρκετό διάστημα στην περιοχή μετατρέποντάς την σε ιδανικό προορισμό για την παρατήρηση των μοναδικών ειδών ορνιθοπανίδας ακόμη και για έναν αρχάριο.

Ακόμα, εκτός από την ορνιθοπανίδα, μεγάλη σημασία για τον υγρότοπο έχει και η ερπετοπανίδα, όπου εδώ εντοπίζεται ένα είδος αφρικανικού χαμαιλέοντα. Οι χαμαιλέοντες στην Ευρώπη βρίσκονται στις περιοχές της Νοτίου Ιβηρικής Χερσονήσου, στη Μάλτα, στην Κύπρο και σε ελληνικά νησιά με τον μοναδικό πληθυσμό στην ηπειρωτική Ελλάδα την Πύλο. Η διαβίωση ενός τέτοιου είδους στον βίοτοπο δεν είναι εύκολη, αφού ο παραλιακός δρόμος στο Διβάρι χώρισε στη μέση το βίοτοπο και ανάγκασε τους χαμαιλέοντες να διασχίζουν δρόμο με αυτοκίνητα για να φτάσουν στην θάλασσα και να γεννήσουν τα αυγά τους. Η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα κάθε χρόνο να έχουμε νεκρούς χαμαιλέοντες ή τα μωρά αυτών.

Χωρική κατανομή ορνιθοπανίδας στην ευρύτερη περιοχή της λιμνοθάλασσας

Απειλές για την πανίδα λόγω της ανθρώπινης δραστηριότητας στη περιοχή.

Τα είδη που υπερβαίνουν το 1% του παγκόσμιου πληθυσμού τους στην λιμνοθάλασσα Γιάλοβας.

	Όνομασία	Εποχή	Πλήθος	%
	Κορμοράνος	w	1.000	1.0
	Αργυροτσικνιάς	w	280	2.3
	Λευκοτσικνιάς	w	250	1.0
	Λευκοτσικνιάς	p	2.000	8
	Πορφυροτσικνιάς	p	430	2.2
	Χαλκόκοτα	p	1.506	20
	Καλαμιοκιάς	p	400	2.7
	Νεροχελίδονο	p	117	1.2
	Βαλτότρυγγας	p	500	2
	Λασπότρυγγας	p	11.000	1
	Γελογάρωνο	p	207	1

W διαχειμάζων πληθυσμός, P διερχόμενος πληθυσμός

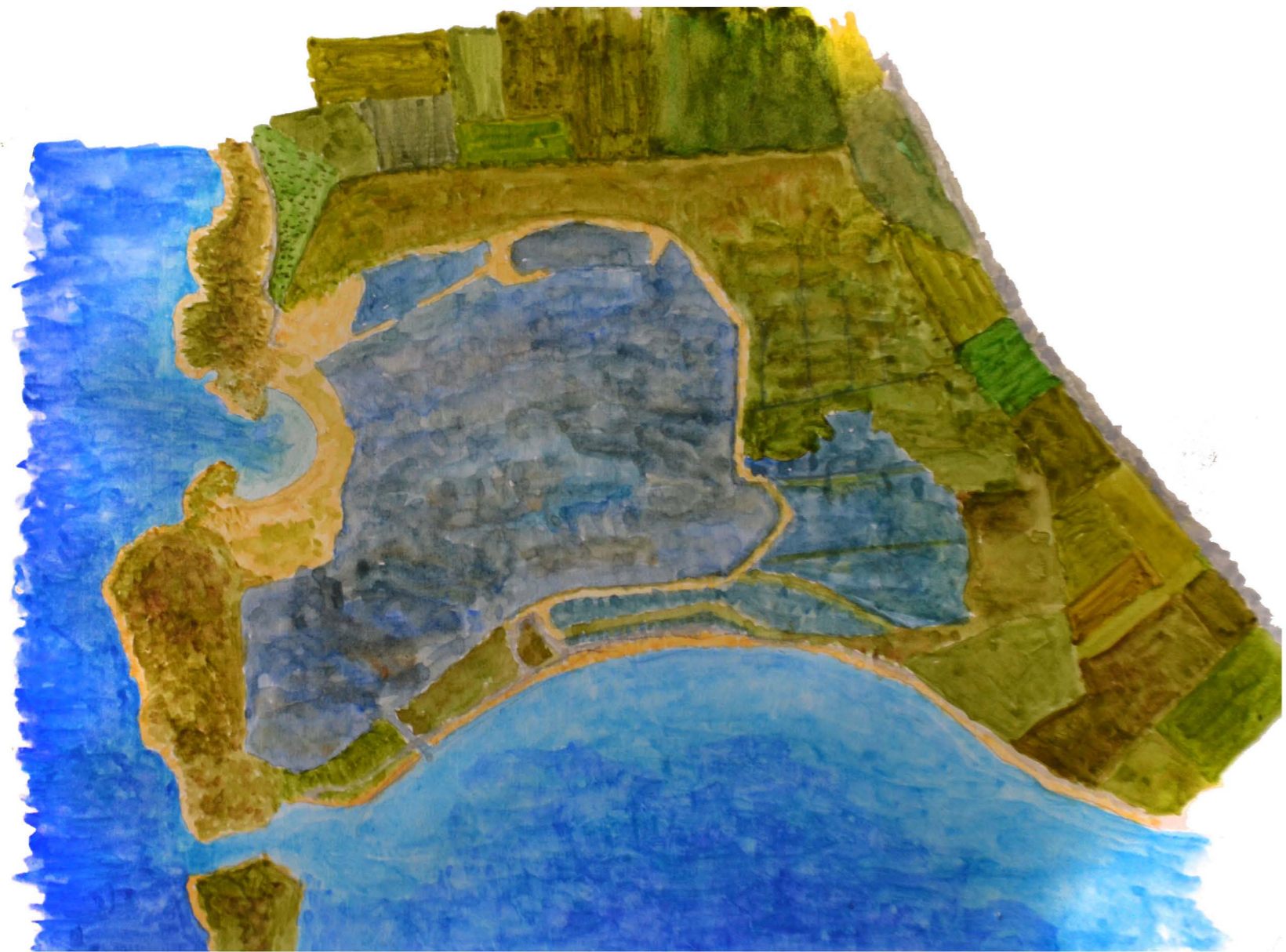
Απειλές για την πανίδα λόγω της ανθρώπινης δραστηριότητας στη περιοχή.

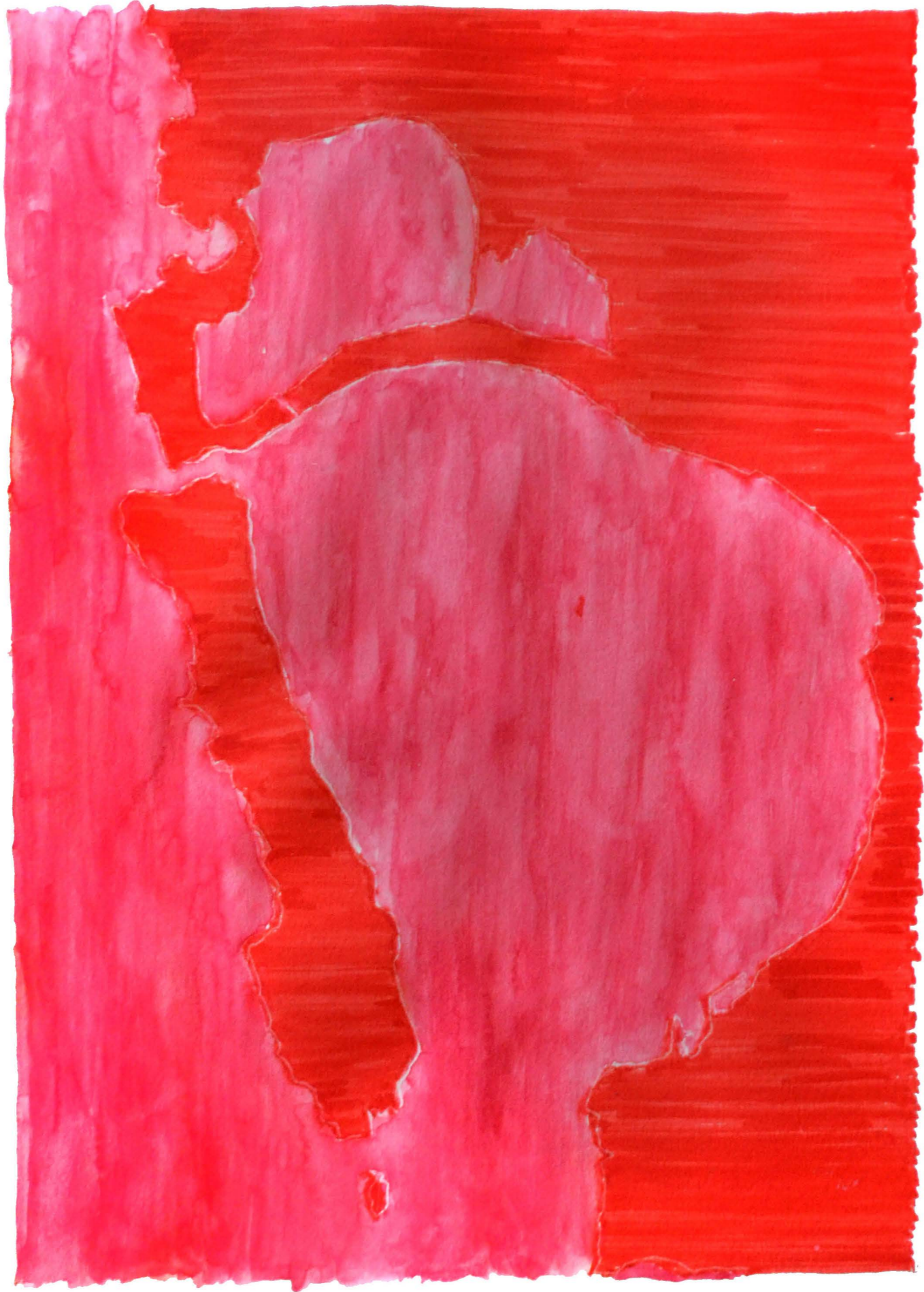
1. χρήση φυτοφαρμάκων στις γύρω γεωργικές καλλιέργειες
2. απόβλητα των ελαιοτριβείων πετάγονται στα γύρω ρυάκια και ποτάμια
3. παράνομο κυνήγι
4. επισκέψεις χωρίς ενημέρωση σε "ευαίσθητες" εποχές για τα πουλιά
5. ο παραλιακός δρόμος χώρισε στα δύο τον οικότοπο με αποτέλεσμα ο χαμελέων να μετακινείται κάθετα σε αυτόν για να γενήσει τα αυγά του
6. το έλος του υγρότοπου δέχεται μπάζα και μετατρέπεται σε σκουπίδοτοπο

Προτεινόμενες κατευθύνσεις ορνιθολογικής για την αντιμετώπιση των απειλών.

1. εντατικοποίηση ελέγχων για λαθροθηρία
2. περιορισμός της διέλευσης αυτοκινήτων στο παραλιακό τμήμα του υδροβίοτοπου
3. οριοθέτηση διαδρομών που μπορούν οι εξερευνητές να εισαχθούν στον βίοτοπο
4. μείωση ανθρώπινης παρουσίας στις ευαίσθητες περιοχές για τα πουλιά (π.χ. σημεία που φωλιάζουν κλπ.)
5. ενημέρωση για την αξία του βιοτόπου για να ευαισθητοποιήσει τους επισκέπτες

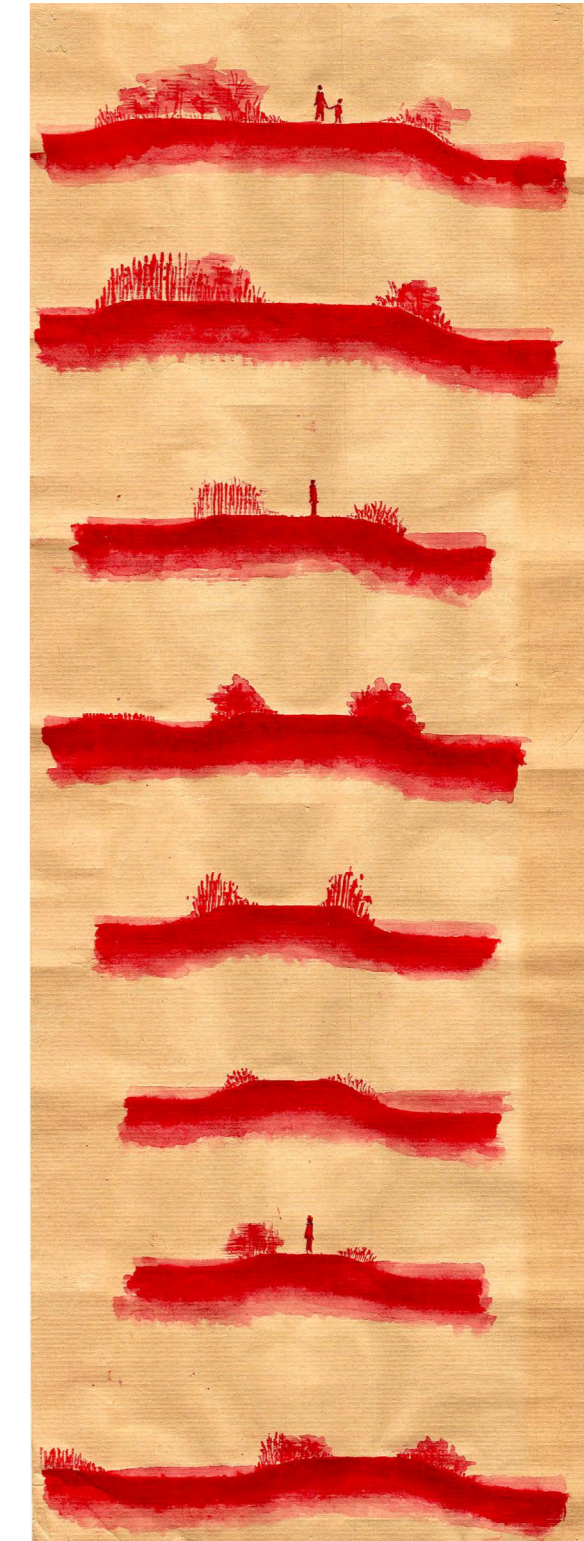
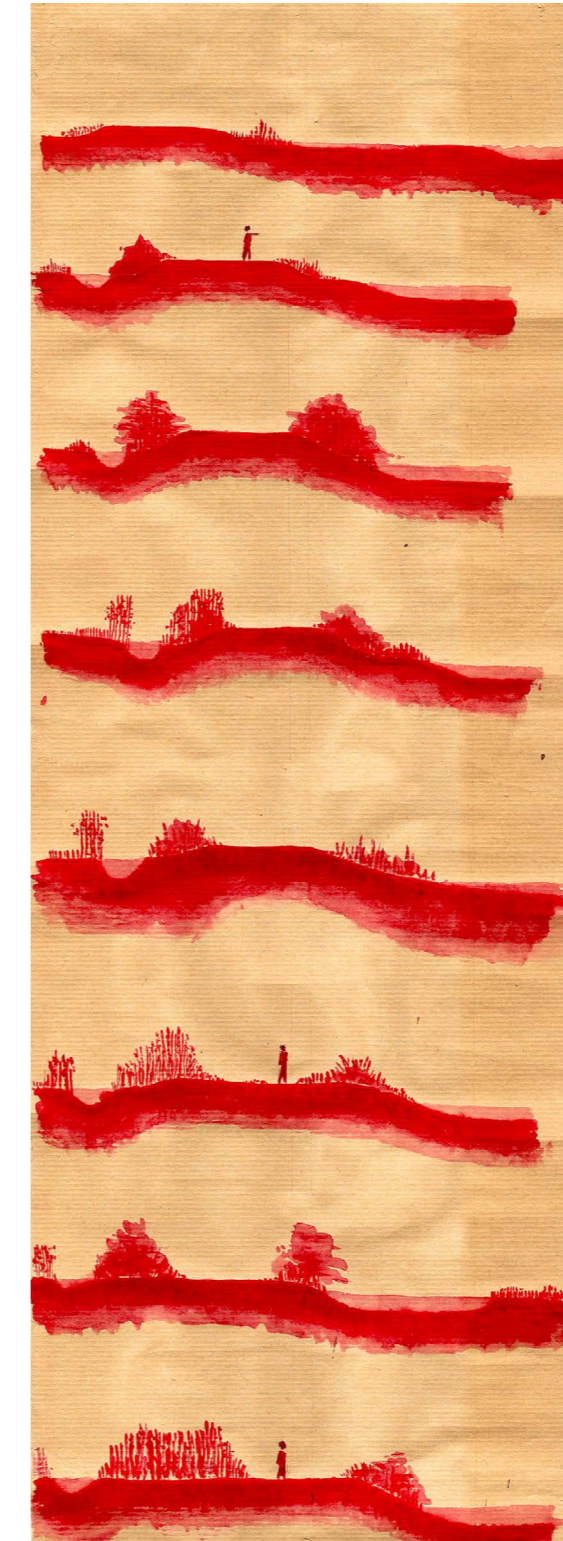
3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΠΟΥ

Επιτόπια ερευνά στον υγρότοπο

Σήμερα η λιμνοθάλασσά προσεγγίζεται μέσω του εσωτερικού δρόμου ο οποίος είναι κλειστός για τα αυτοκίνητα και είναι δυνατή η είσοδος μόνο για πεζούς. Ακολουθώντας αυτή τη διαδρομή κάτι που παρατηρεί κανείς είναι ότι στη διαδρομή μπορεί να δεις μόνο την κυρίως λιμνοθάλασσα και όχι την περιοχή του βάλτου την οποία μπορείς να ανακαλύψεις σε περιορισμένα σημεία μέσω του παρατηρητηρίου.

Ωστόσο ο μοναδικός αυτός τόπος παραμένει μια αθέατη πραγματικότητα. Η έντονη και ψηλή βλάστηση παράλληλα με το δρόμο που βρίσκεται ανάμεσα στη λιμνοθάλασσα και την χρυσή ακτή, ο λόφος του Κορυφασίου και οι αμμόλοφοι της Βοιδοκοιλιάς δημιουργούν όρια τα οποία αποτρέπουν τους εξερευνητές των πυκνωτών να ανακαλύψουν το ανάμεσα. Ταυτόχρονα η μείωση της επεκτασιμότητας της λιμνοθάλασσας επιτρέπει στους εκμεταλλευτές της υπόλοιπης περιοχής να δρουν εις βάρος της.

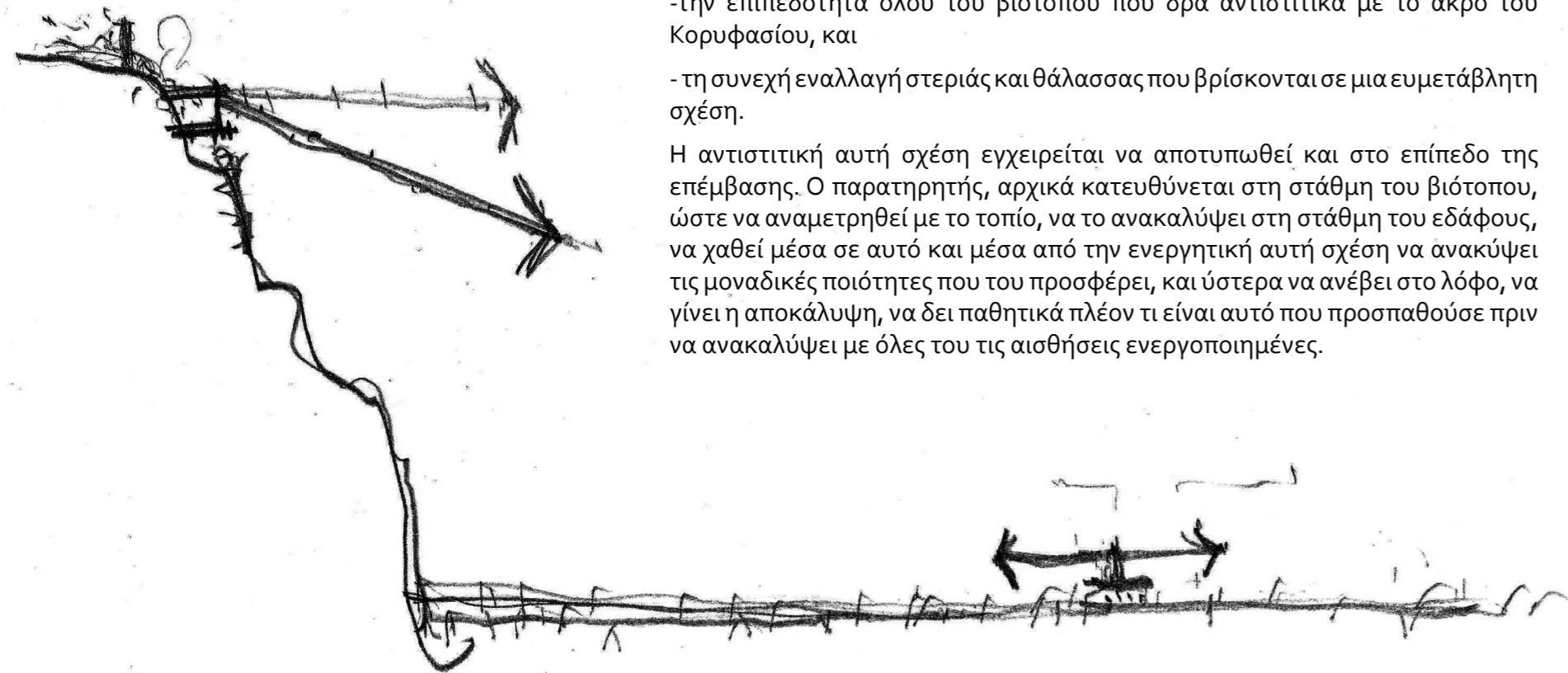

4. ΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

Εχοντας ερευνήσει την περιοχή και παρατηρώντας την ξανά σε ένα δεύτερο επίπεδο θα μπορούσα να αναφέρω ως βασικά χαρακτηριστικά της:

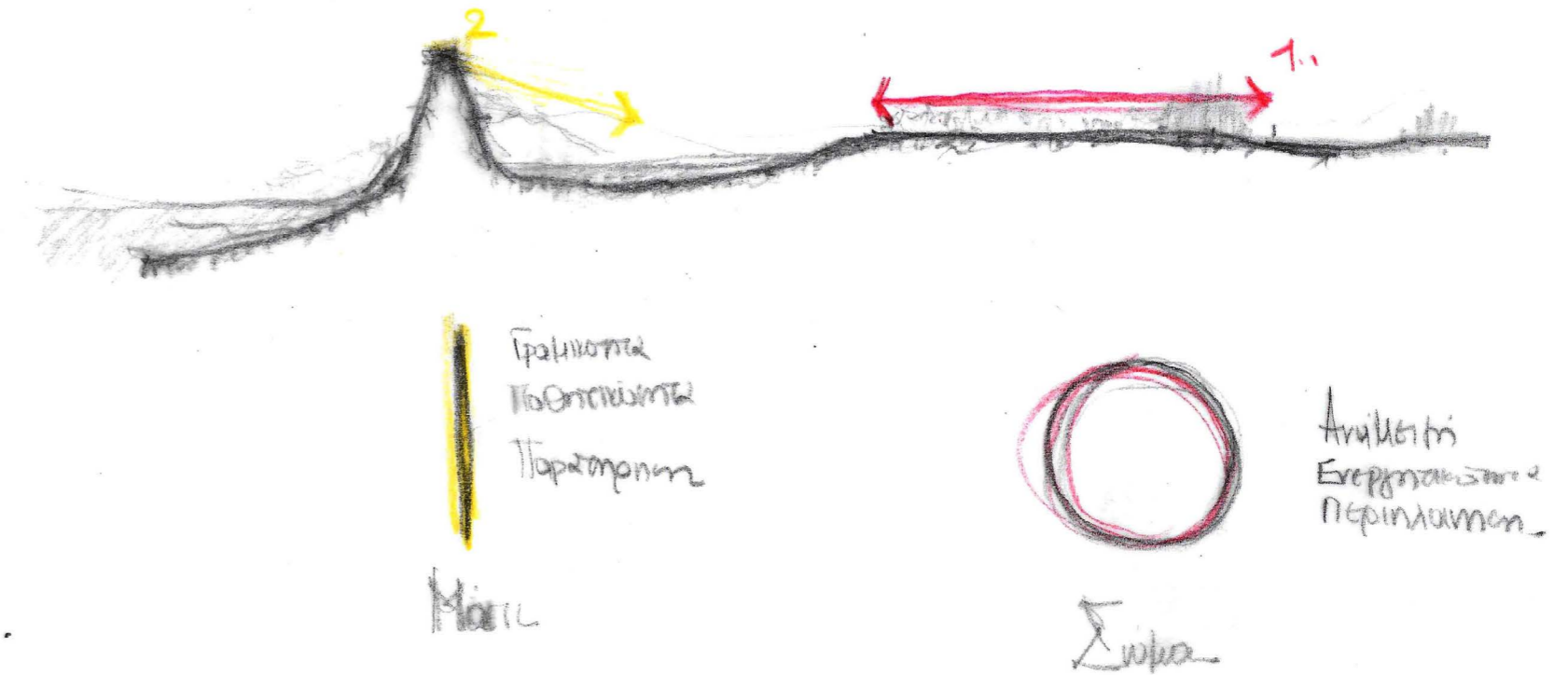
- την επιπεδότητα όλου του βιότοπου που δρα αντιστιτικά με το άκρο του Κορυφασίου, και
- τη συνεχή εναλλαγή στεριάς και θάλασσας που βρίσκονται σε μια ευμετάβλητη σχέση.

Η αντιστιτική αυτή σχέση εγχειρείται να αποτυπωθεί και στο επίπεδο της επέμβασης. Ο παρατηρητής, αρχικά κατευθύνεται στη στάθμη του βιότοπου, ώστε να αναμετρηθεί με το τοπίο, να το ανακαλύψει στη στάθμη του εδάφους, να χαθεί μέσα σε αυτό και μέσα από την ενεργητική αυτή σχέση να ανακύψει τις μοναδικές ποιότητες που του προσφέρει, και ύστερα να ανέβει στο λόφο, να γίνει η αποκάλυψη, να δει παθητικά πλέον τι είναι αυτό που προσπαθούσε πριν να ανακαλύψει με όλες του τις αισθήσεις ενεργοποιημένες.

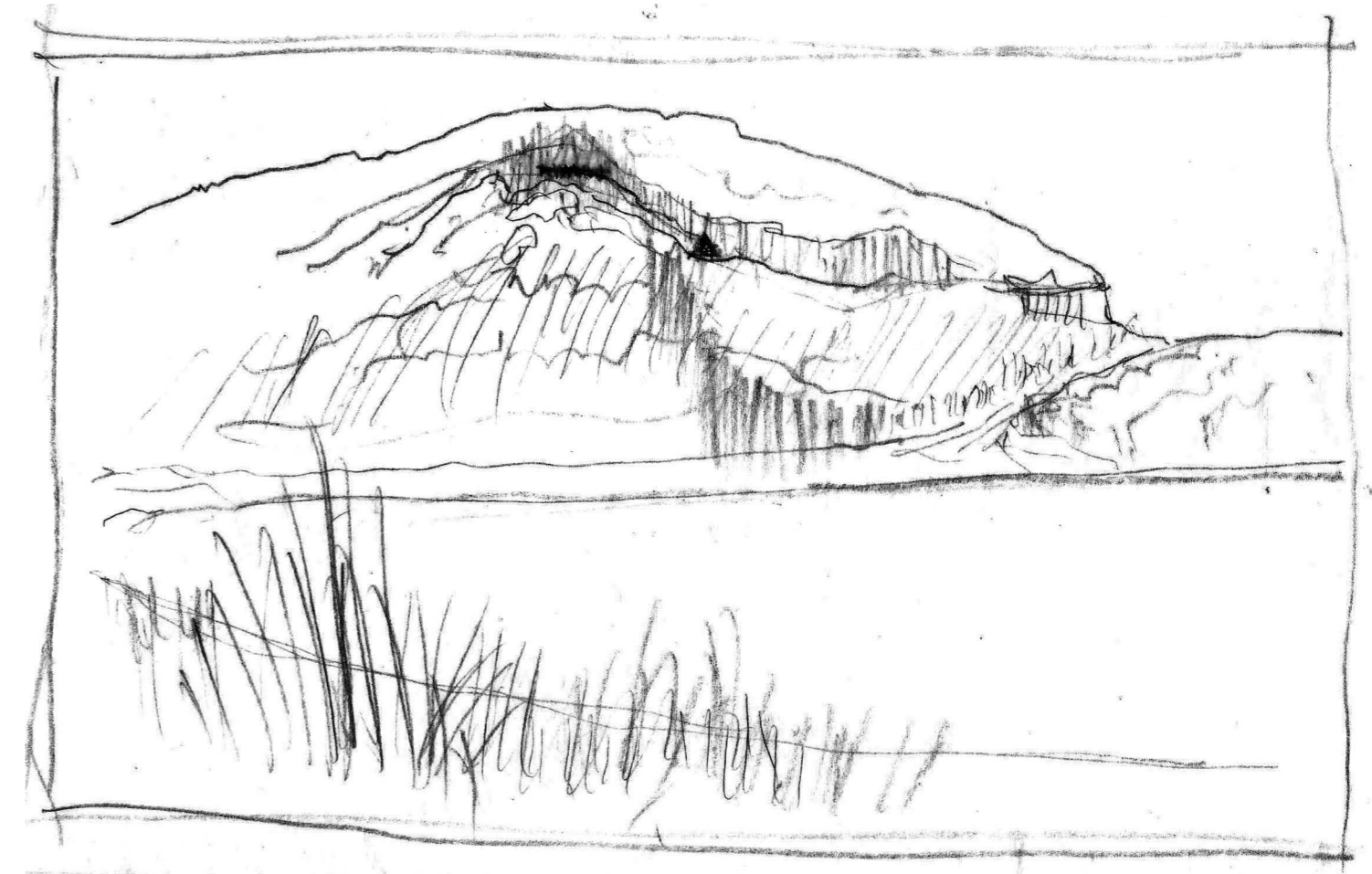
Παθητικό

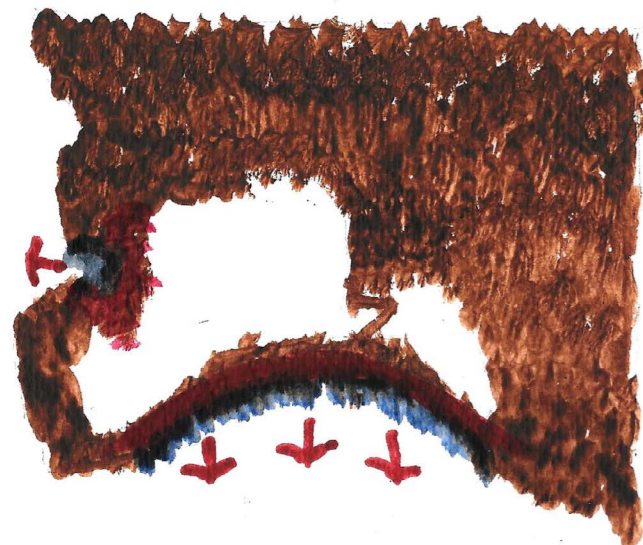
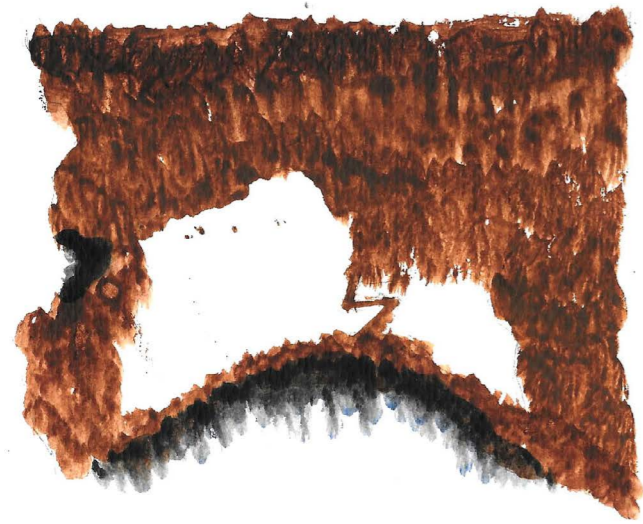
Ενεργητικό

Γραμμικότητα
Ποθητικότητα
Παρατήρηση
Ματί

Ανακάλυψη
Ενεργητικότητας &
Περιήλωση
Σώμα

Στόχος λοιπόν της διπλωματικής είναι να προσφέρει στον επισκέπτη μια πιο ενεργητική εμπειρία με το τοπίο, ενώ ταυτόχρονα ο τρόπος ανάδειξής του να αποτελεί μέθοδο προστασίας του.

Προκειμένου να το πετύχει αυτό προτείνεται μια διαδρομή με αφετηρίες της τις δυο κεντρικότητες ώστε να είναι αντιληπτή κι προσεγγίσιμη, οι οποίες συνδέονται με στόχο το ενδιαμέσο και όχι τη μετάβαση. Επεξεργαζόμενη τη μορφή του προσπάθησα να βρω έναν τρόπο όπου θα ενίσχυε την ενεργητική σχέση με το τοπίο περνώντας την από περισσότερους διαφορετικούς οικότυπους, αλλά και θα έδινε στον επισκέπτη την αίσθηση ότι δεν είναι απλά μια μετάβαση, αλλά η ενδιάμεση εμπειρία είναι ο στόχος της παρέμβασης αυτής.

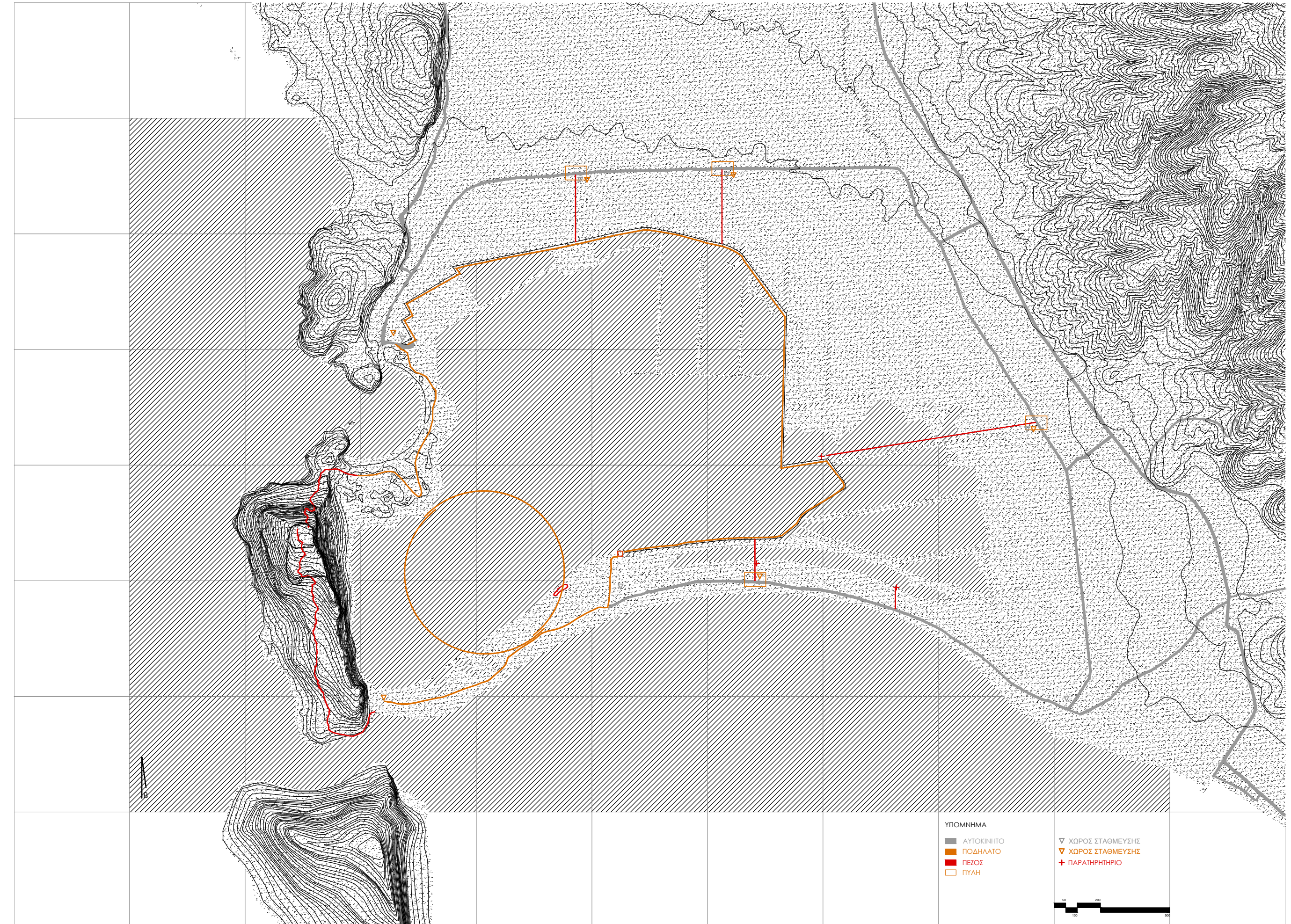
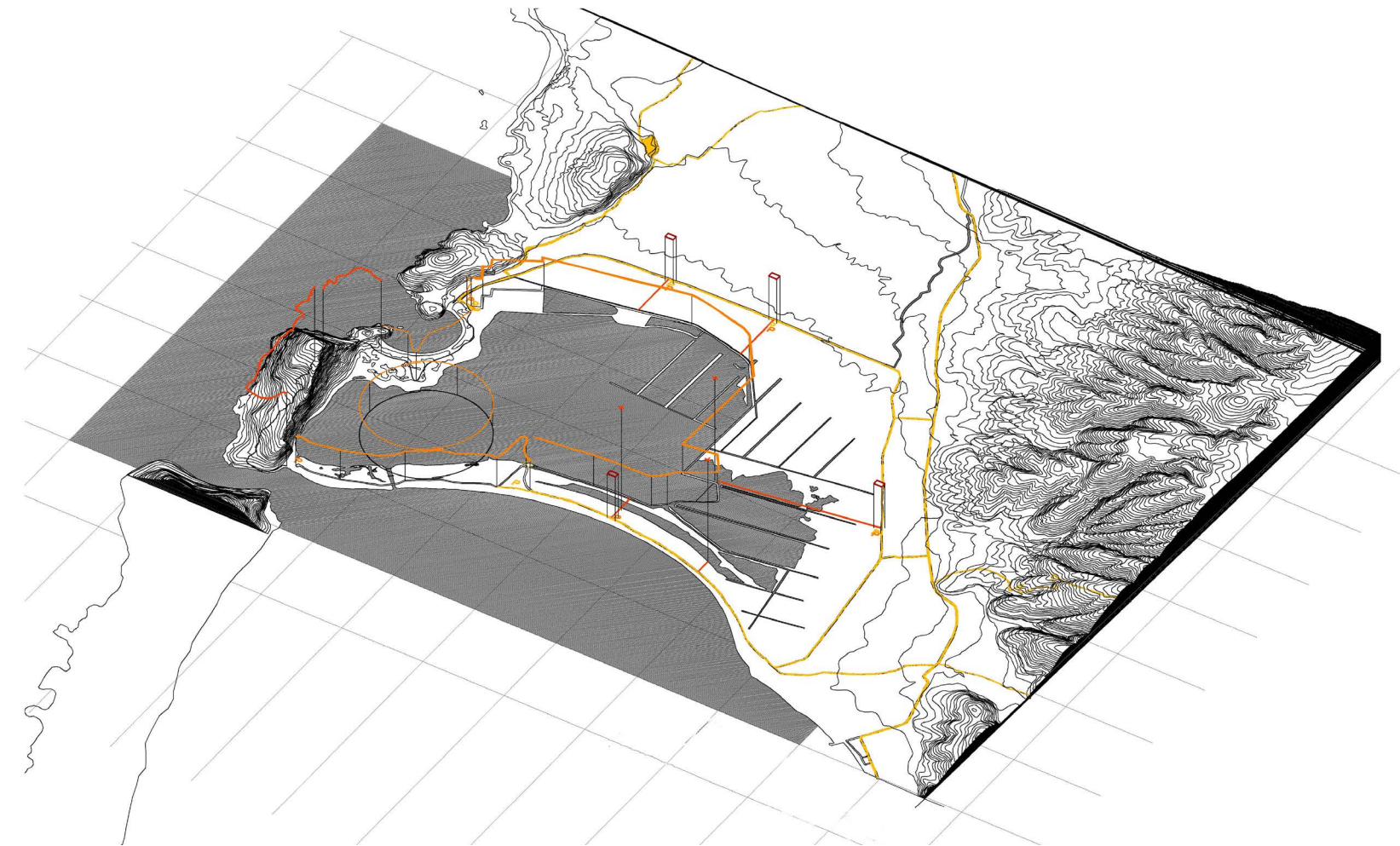
Επιλέγεται ο κύκλος, γιατί ως σχήμα προσφέρει συνεχή αλλαγή διεύθυνσης και συνεπώς προκύπτει ένας αριθμός επεισοδίων στη διαδρομή. Επιπλέον το "άνοιγμα" της διαδρομής, σε συνδυασμό με τη κλειστότητα του σχήματος μειώνουν την έννοια του στόχου-προορισμού.

5. MASTERPLAN

Οι συνολικές στρατηγικές σχεδιασμού στο πεδίο είναι οι εξής:

- Αξιοποιείται ο περιφερειακός δρόμος του υγροτόπου και σε αυτόν τοποθετούνται
- πύλες ώστε να είναι δυνατή η είσοδος στη λιμνοθάλασσα από περισσότερα σημεία
- Διαμορφώνονται μονοπάτια που συνδέουν τις πύλες με την περιφερειακή διαδρομή και δίνουν τη ευκαιρία στον περιηγητή να ανακαλύψει τις αθέατες περιοχές του βάλτου
- Η διέλευση των αυτοκινήτων στην περιοχή του Λούρου περιορίζεται έως το σημείο προσέγγισης του αντλιοστασίου
- Δημιουργείται περιπατητική διαδρομή στην ενδοχώρα της βοιδοκοιλίας και στη περιοχή της συκιάς έως το αντλιοστάσιο ώστε να δημιουργηθεί μια συνολική κυκλική διαδρομή γύρω από το βιότοπο για πεζούς.
- Δημιουργούνται χώροι παραλαβής-παράδοσης ποδηλάτων τα οποία επιτρέπονται σε επιλεγμένες διαδρομές.
- Προστίθεται ένα παρατηρητήριο στο νότιο έλος της λιμνοθάλασσας με στόχο την άμεση παρατήρηση στην αθέατη περιοχή τον βάλτου πράγμα που έλειπε από το σημείο, μιας και υπάρχει μόνο για μακρινή παρατήρηση παρατηρητήριο.
- Δημιουργούνται χώροι στάθμευσης ώστε να μειωθεί ο συνωστισμός αυτοκινήτων στην περιοχή του Λούρου.
- Διατίθενται το πρώην αντλιοστάσιο για πιθανές υποδομές που μπορεί να χρειαστεί η επέμβαση.

6. ΣΧΕΔΙΑ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

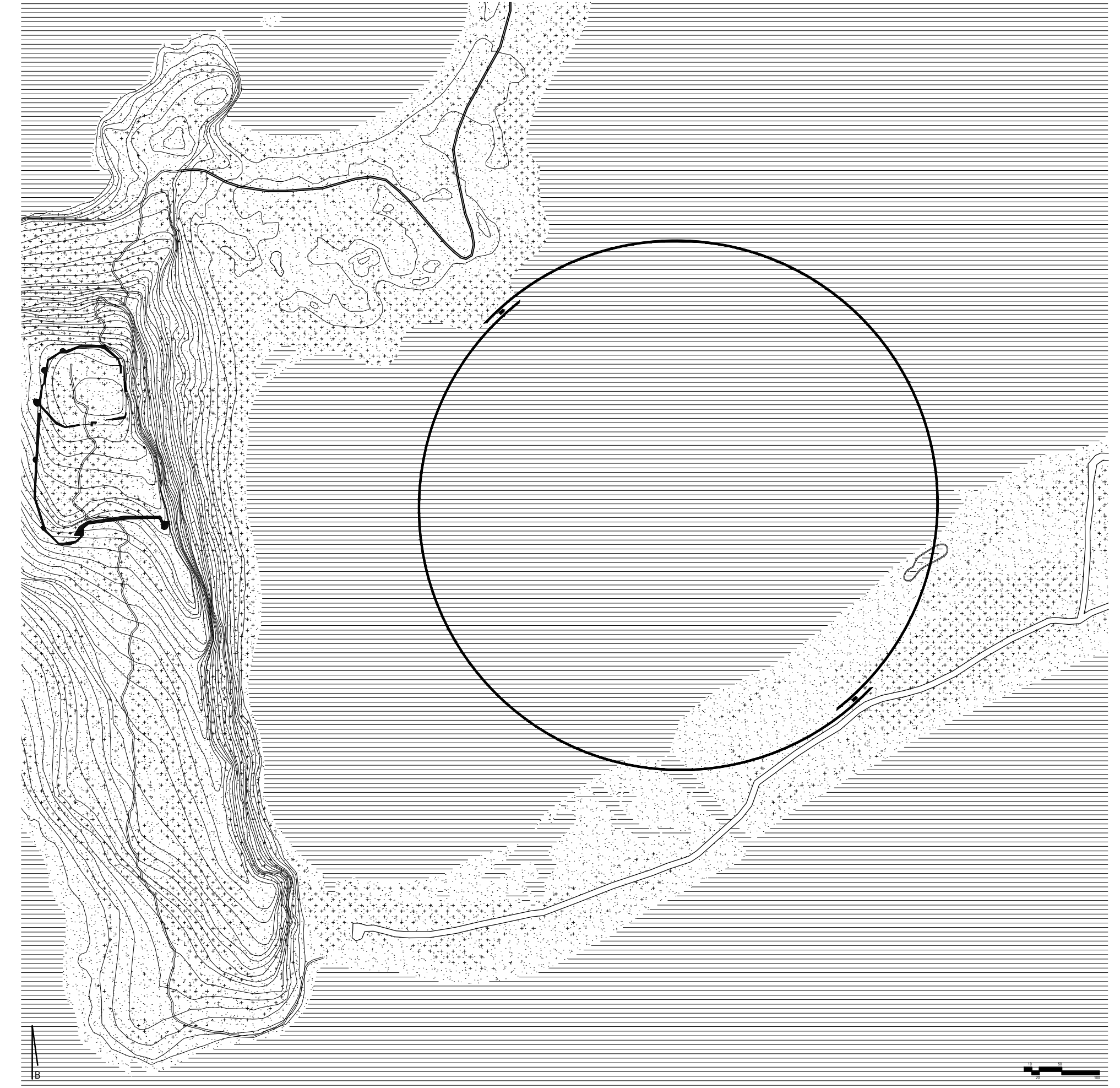
i. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΣΕ ΚΛΙΜΑΚΑ 1:2000

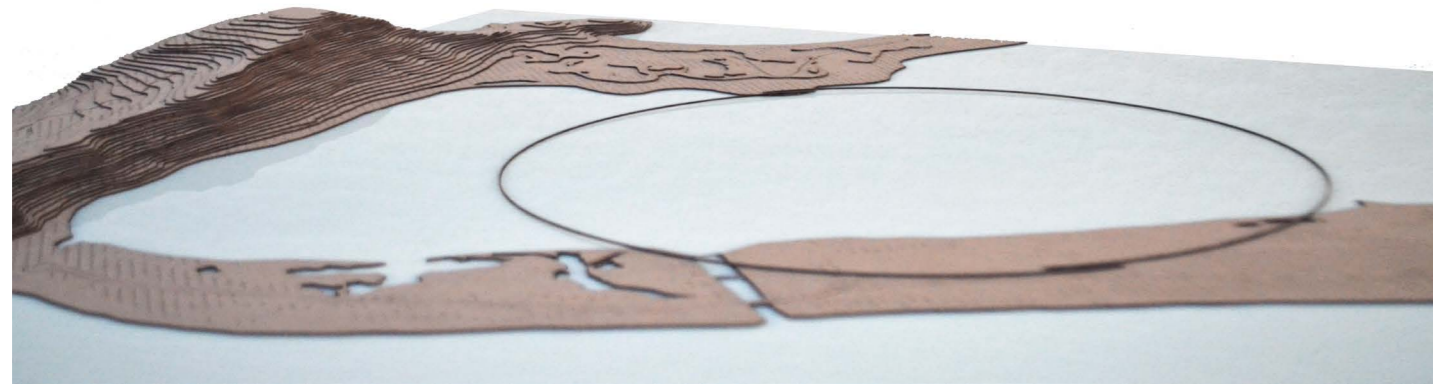
Εστιάζοντας στο κομμάτι της κυκλικής διαδρομής, αρχικά σχεδιάστηκε μια καμπυλόσχημη διαδρομή στη πλευρά της Βοϊδοκοιλίας που τη συνδέει με τις βασικές διαδρομές με στόχο να ακουμπά στο τοπίο όσο πιο ήπια γίνεται. Το υψόμετρό της ανεβοκατεβαίνει παράλληλα με το έδαφος, ώστε να προσφέρει στα υπερυψωμένα σημεία οπτικές, πιο μακρινές, από απόσταση, προς την κυκλική διαδρομή πριν γίνει μέρος της.

Επίσης για να βρεθεί η ιδανική θέση για τον κύκλο έγινε μία πιο ενδελεχή αποτύπωση των φυτών. Ο κύκλος χωροθετήθηκε με στόχο να είναι αντιληπτός από το δρόμο του Λούρου καθώς και από τα ψηλά σημεία της διαδρομής μου, ενώ ταυτόχρονα να έχει την οριακά ελάχιστη και συνεπή στις προϋποθέσεις διάμετρο.

Το σημείο από την πλευρά του Λούρου επιλέχθηκε επειδή είναι το ξέφωτο που εμφανίζεται στο δρόμο μετά από μια μακροσκελής συστάδα δένδρων, ενώ από το επίπεδο της Βοϊδοκοιλίας επιλέχθηκε το σημείο που επιτρέπει την όσο το δυνατό πιο ελάχιστη διάμετρο της διαδρομής, η οποία φτάνει, τελικά, στα 700μ.

Ενα επόμενο ζήτημα ήταν ο τρόπος σύνδεσης του κύκλου με το υπόλοιπο δίκτυο των διαδρομών και όποια εγκάρσια πρόσθετη διαδρομή φάνταζε αδύναμη, τότε προέκυψε ένα μικρό "σπάσιμο" του κύκλου σε δύο τμήμα τόσο για να οριοθετηθεί η είσοδος, όσο και για να οργανωθούν καλύτερα οι κινήσεις και να συνδεθεί καλύτερα ο κύκλος με την καμπυλόσχημη διαδρομή χωρίς την παρεμβολή ευθυγράμμων τμημάτων που δεν συμβαδίζουν με το φυσικό χαρακτήρα της περιοχής.

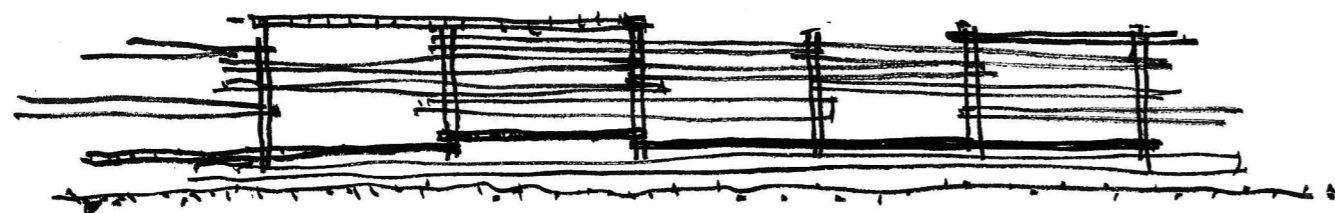
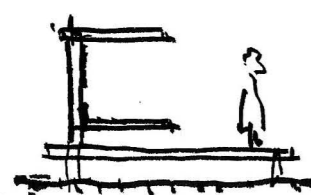
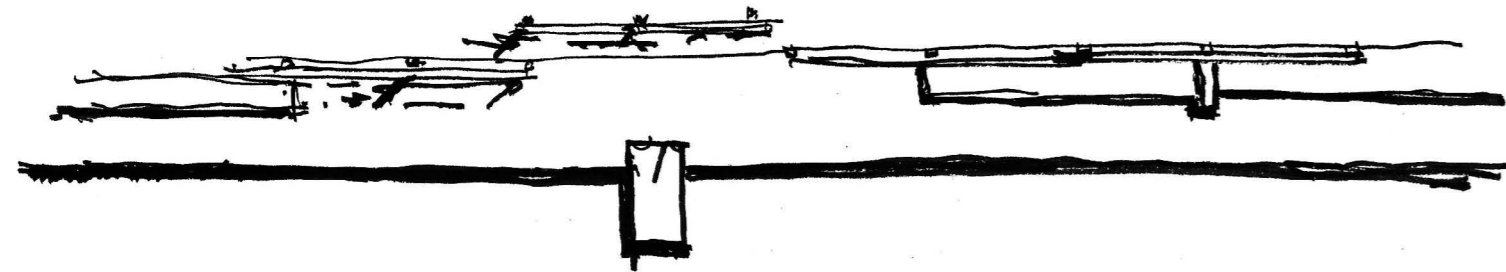
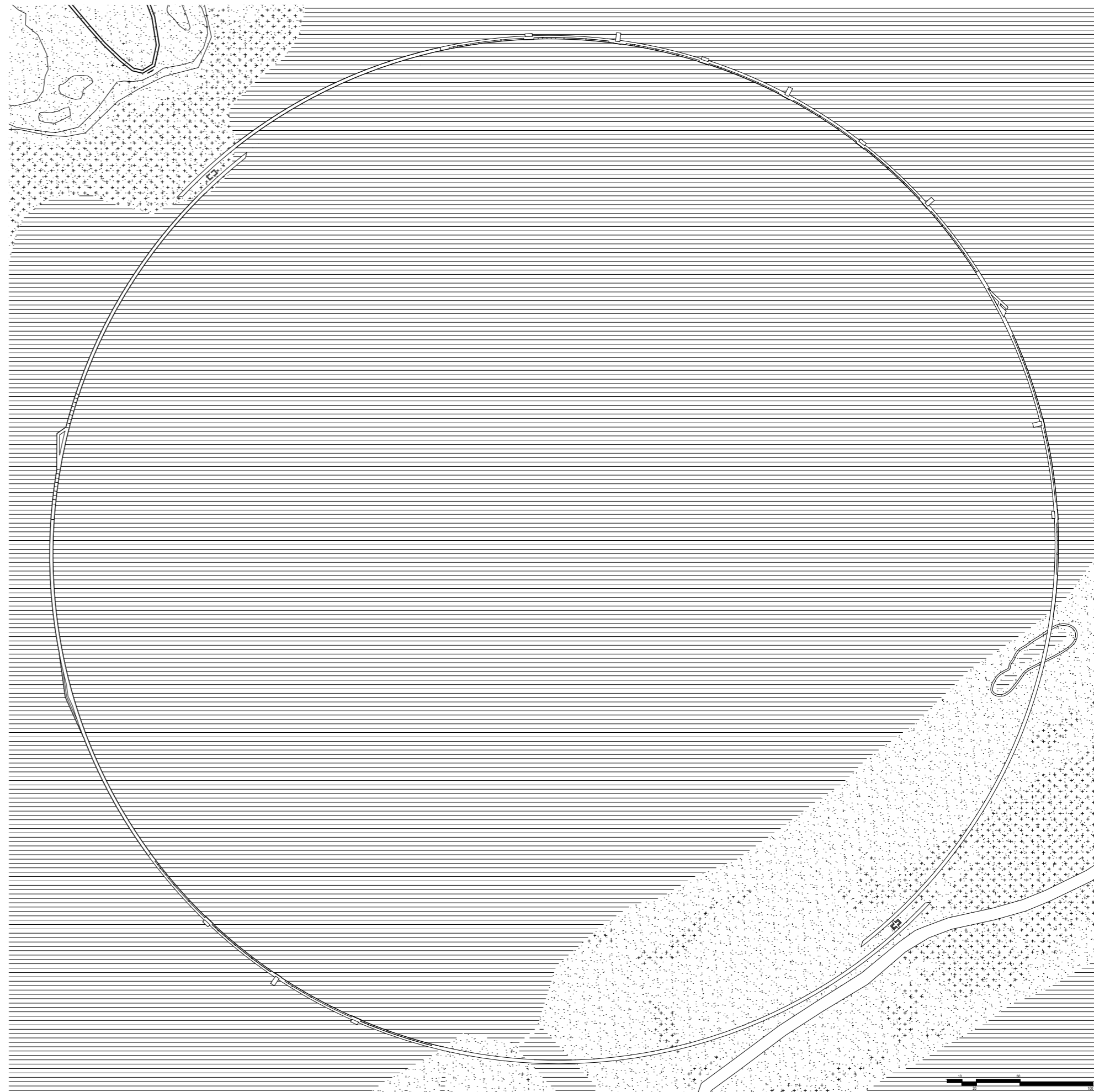
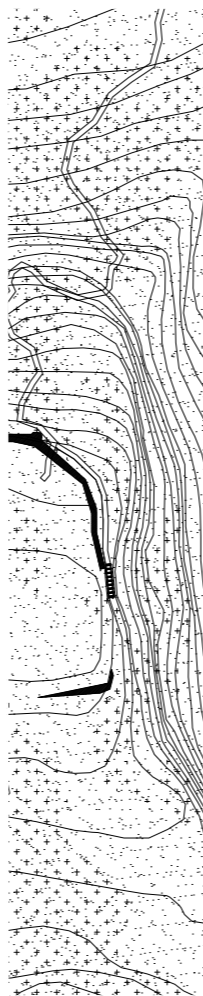

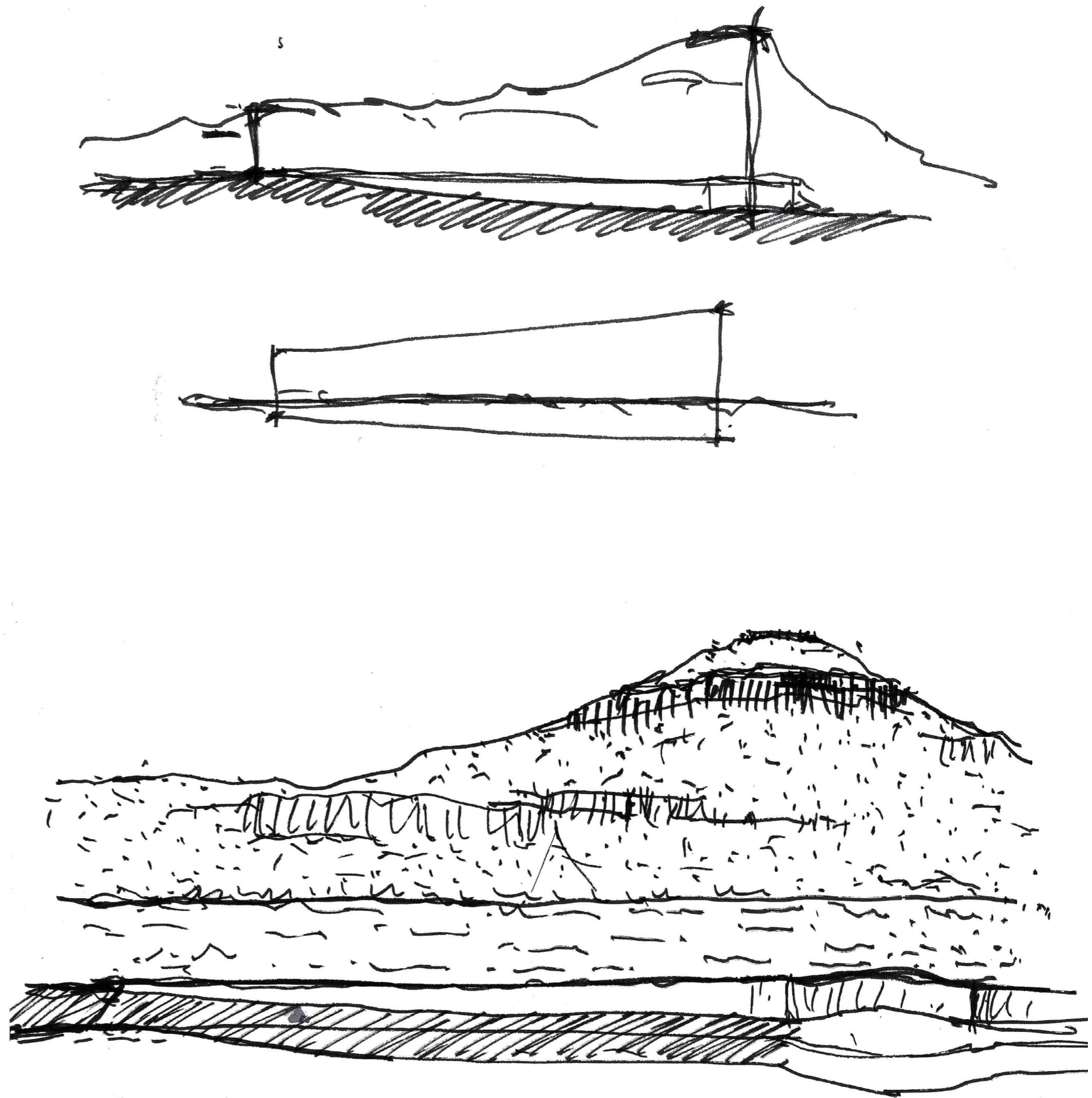

ii. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΣΕ ΚΛΙΜΑΚΑ 1:500

Προσπαθώντας να αξιοποιήσω την αλλαγή διεύθυνσης που προσφέρει ο κύκλος θέλω να κατευθύνω τις οπτικές περιορίζοντας τις αντίθετες κατευθύνσεις. Ο περιορισμός επιτυγχάνεται με τη δημιουργία ενός πανέλου από ξύλινα κατακόρυφα στοιχεία όπου κάθετα τους τοποθετούνται ακανόνιστες σανίδες, που μειώνουν την οπτική χωρίς να αποτρέπουν τον αέρα και τον ήλιο να εισέλθουν.

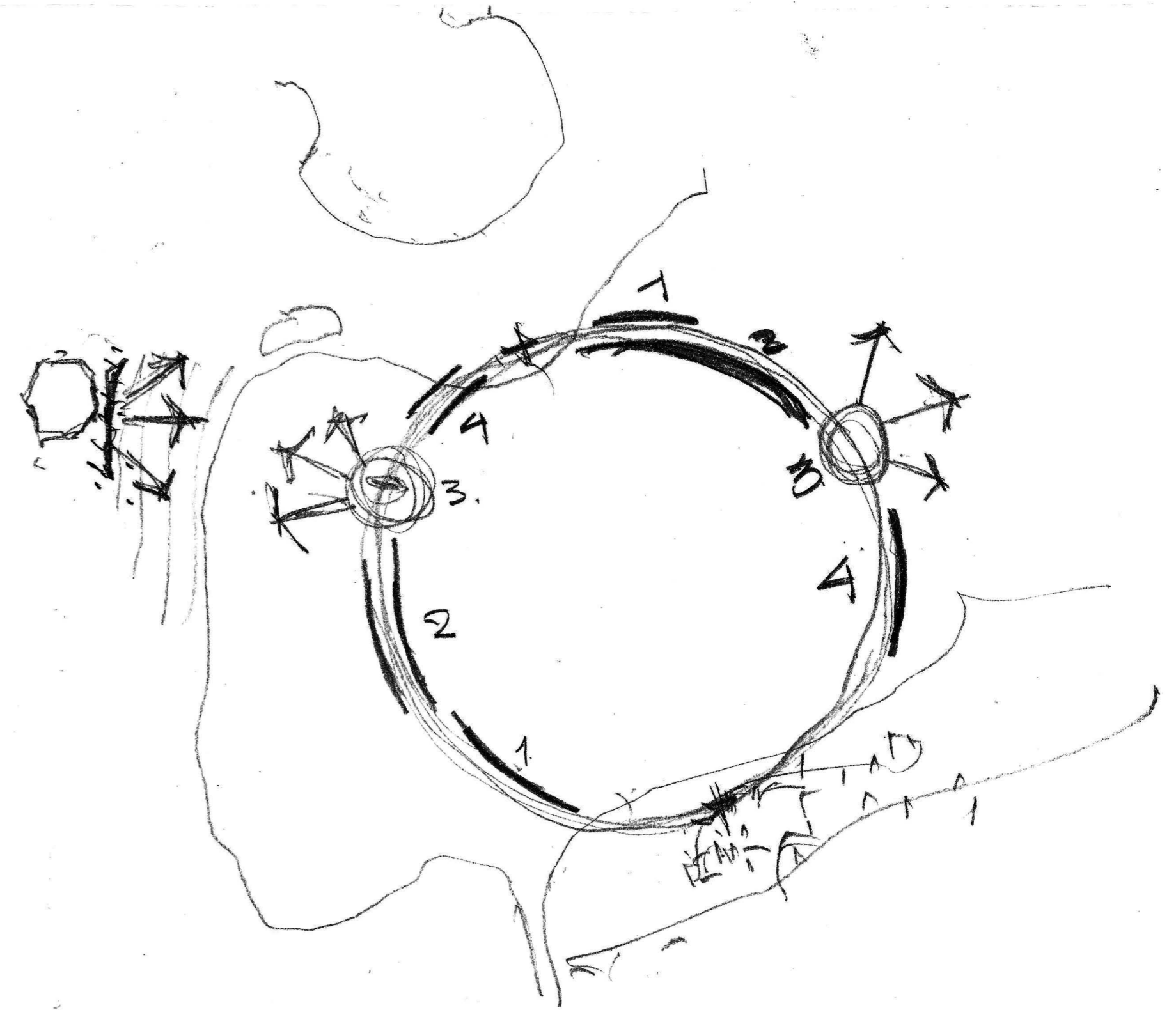
Το δυτικό τμήμα ανοίγεται προς την πλευρά του λόφου ενώ το ανατολικό προς το εσωτερικό της λιμνοθάλασσας. Προσπαθώντας να πετύχω μια πιο ουσιαστική περιήγηση στη διαδρομή και θέλοντας να κατευθύνω την οπτική του προς το λόφο προσπαθώ να τους γειώσω στο δυτικό κομμάτι ώστε να αντιληφθούν ακόμη πιο έντονα το πως ορθώνεται ο λόφος πάνω στην επίπεδη λιμνοθάλασσα, ενώ στο ανατολικό θέλω να τους απογειώσω και να τους δώσω πιο μακρινές οπτικές ως τα όρια του υγροτόπου. Αντίστοιχα δημιουργώ δυο στάσεις μια υποβαθμισμένη και μια υπερυψωμένη, προσπαθώντας να κατευθύνω τις οπτικές υπό γωνία στα δυτικά και οριζόντια στα ανατολικά.

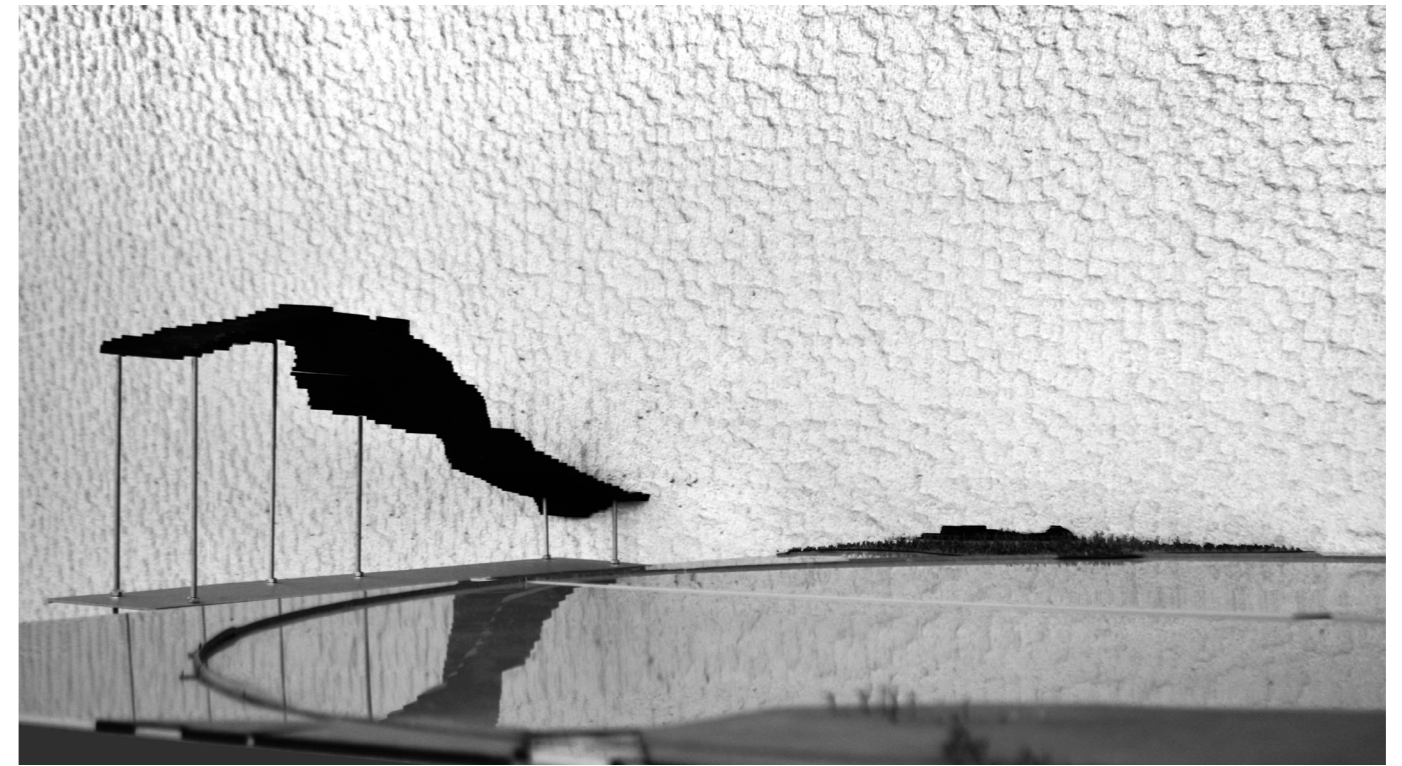
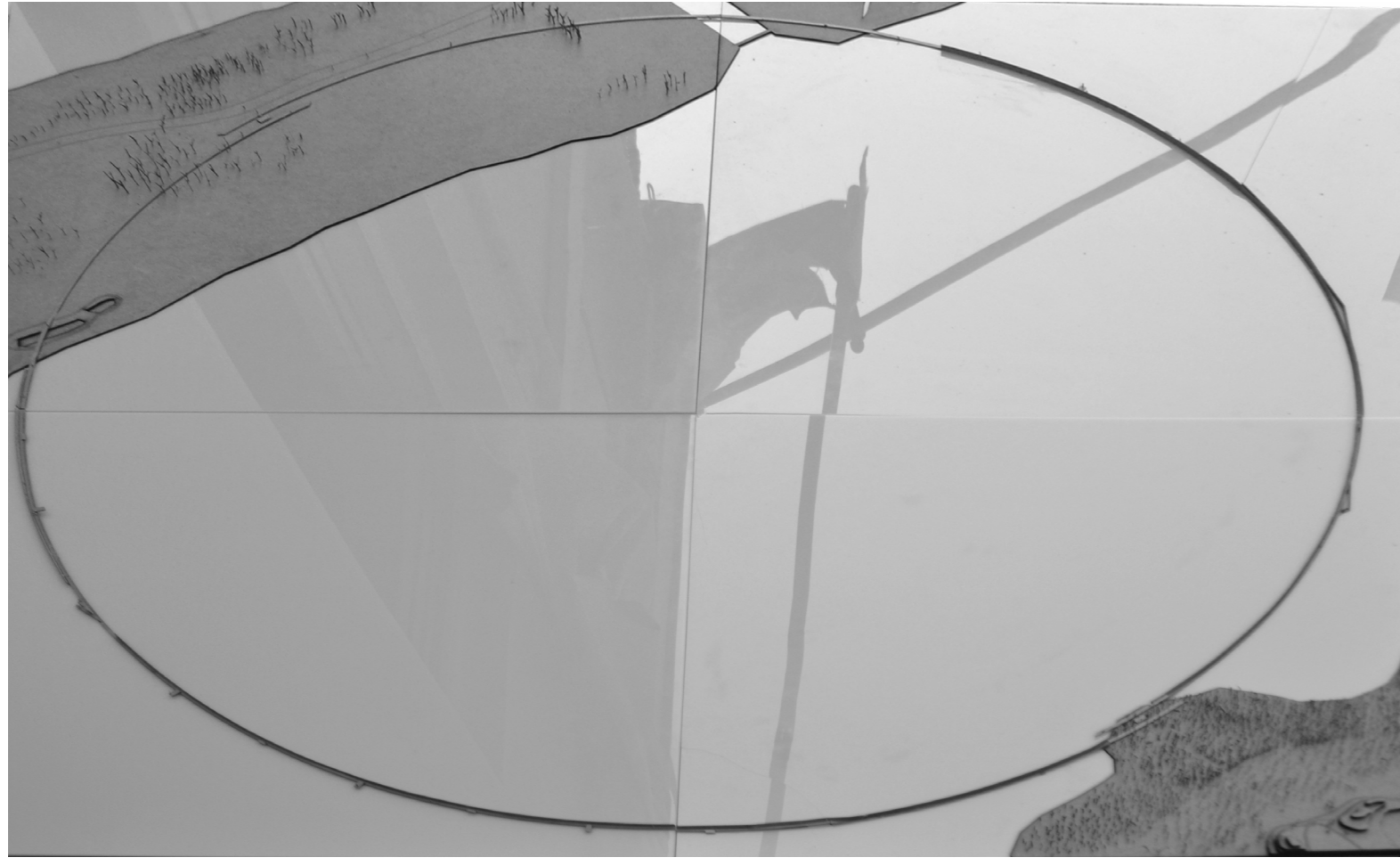

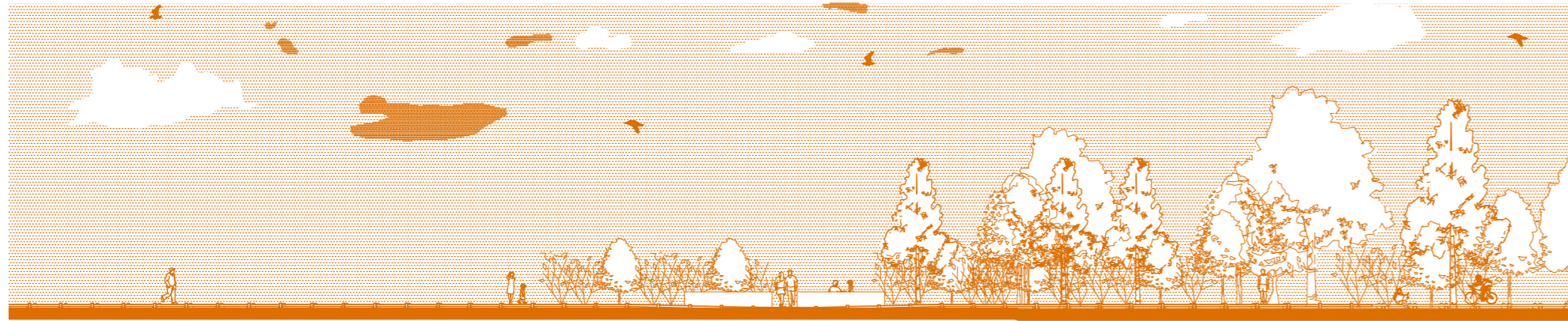
Προκύπτουν τα εξής στάδια:

1. Βασική διαδρομή με κατεύθυνση προς το λόφο (περιορίζοντας την αντίθετη οπτική)
2. Ημιβύθιση-κατεύθυνση προς το λόφο
3. Πλήρη βύθιση σε συνδυασμό με ψηλότερο σημείο λόφου -αγκαλιά- στάση
4. Ημιβύθιση
5. Ημιβύθιση-περιορισμός οπτικής ως την "αποκάλυψη"
6. Βασική διαδρομή με κατεύθυνση προς τη λιμνοθάλασσα-"αποκάλυψη"
7. Στάση υπερυψωμένη
8. Βασική διαδρομή με κατεύθυνση προς το σύνολο της διαδρομής (κατεύθυνση προς το λόφο από πιο μακρινή απόσταση)

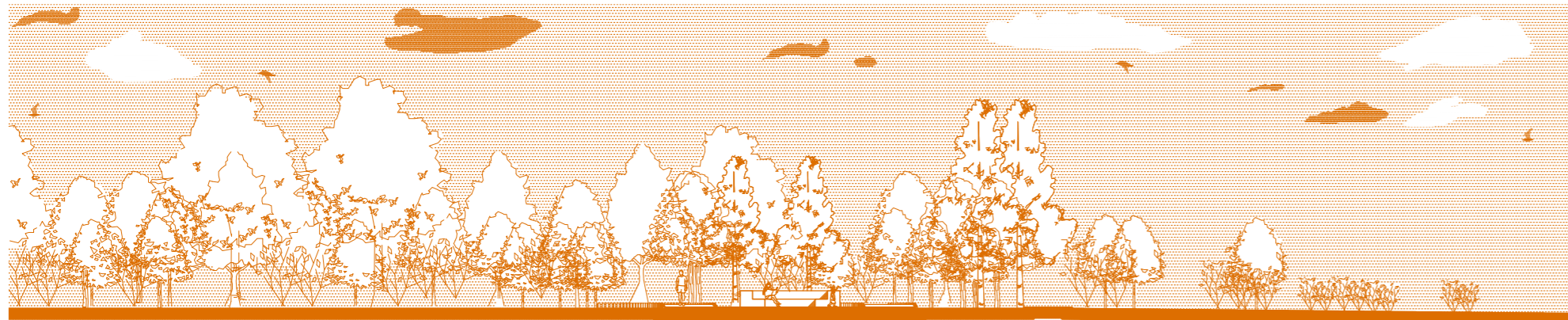

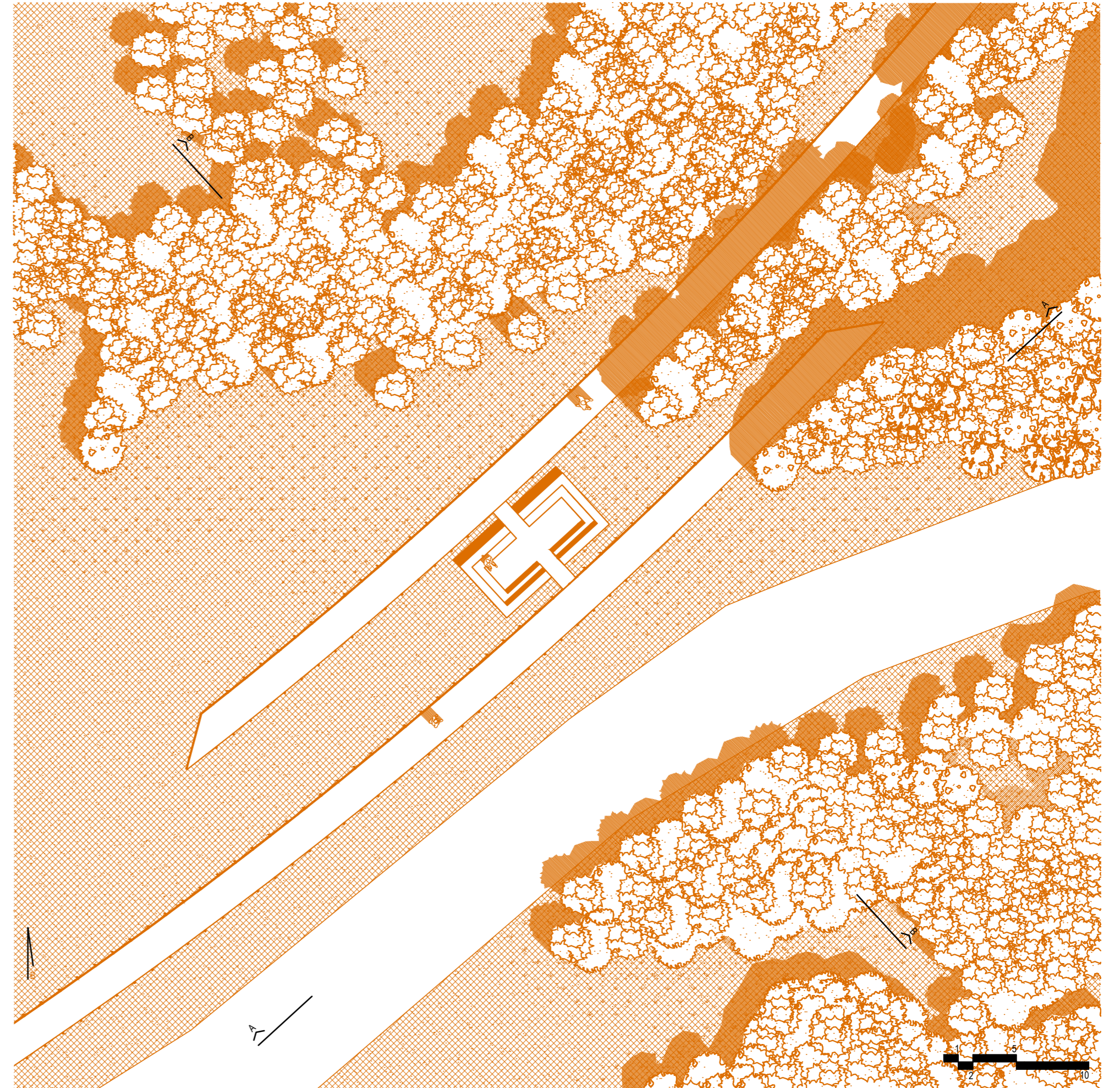
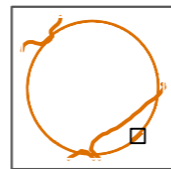
ΣΗΜΕΙΟ ΕΣΤΙΑΣΗΣ Α': ΝΟΤΙΑ ΕΙΣΟΔΟΣ

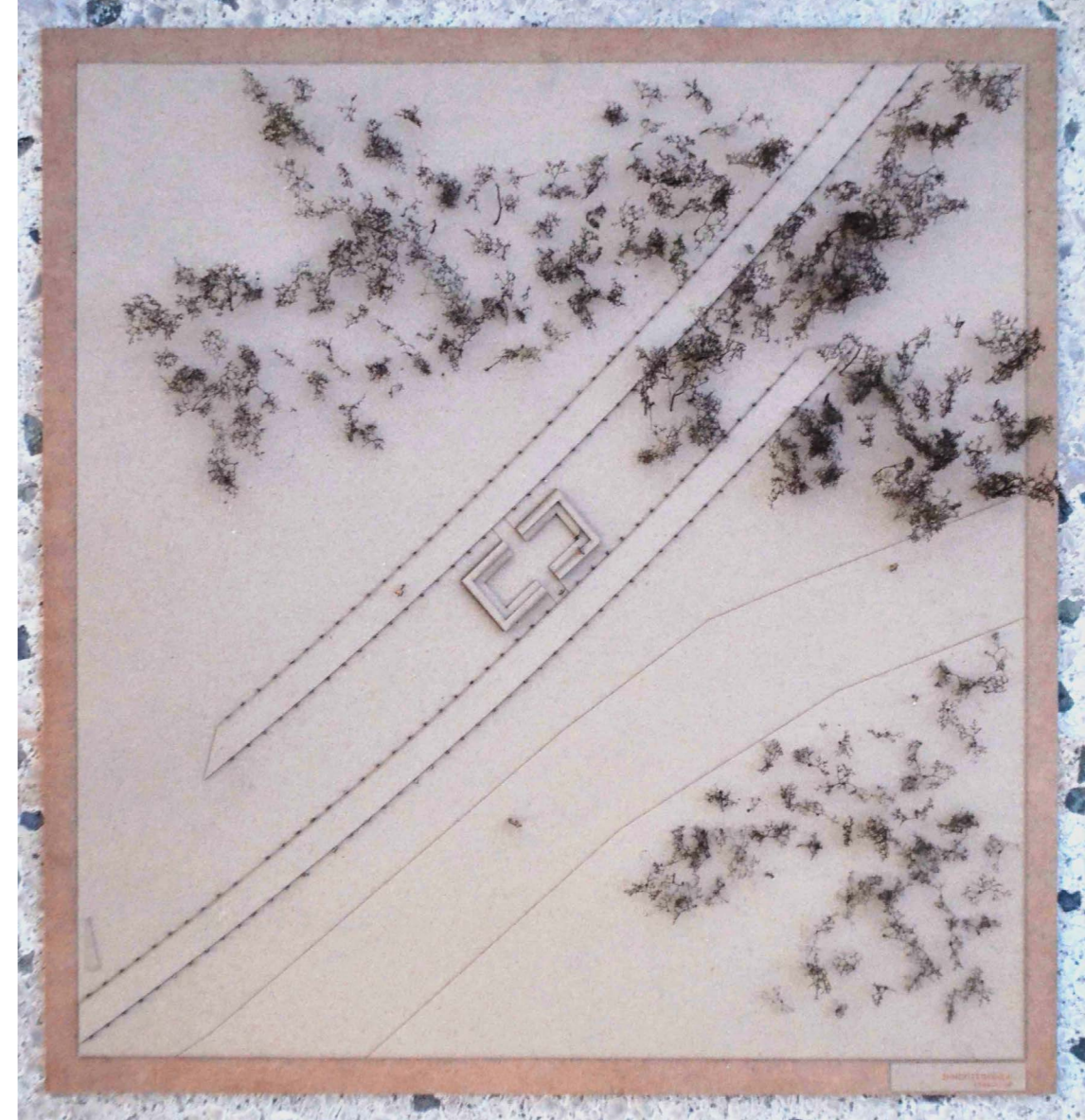
ΤΟΜΗ Α-Α

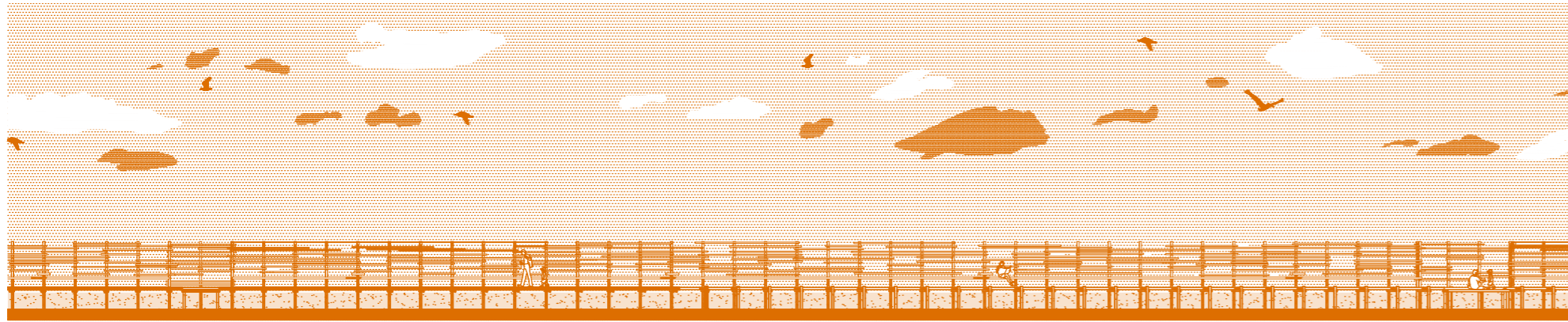
ΤΟΜΗ Β-Β

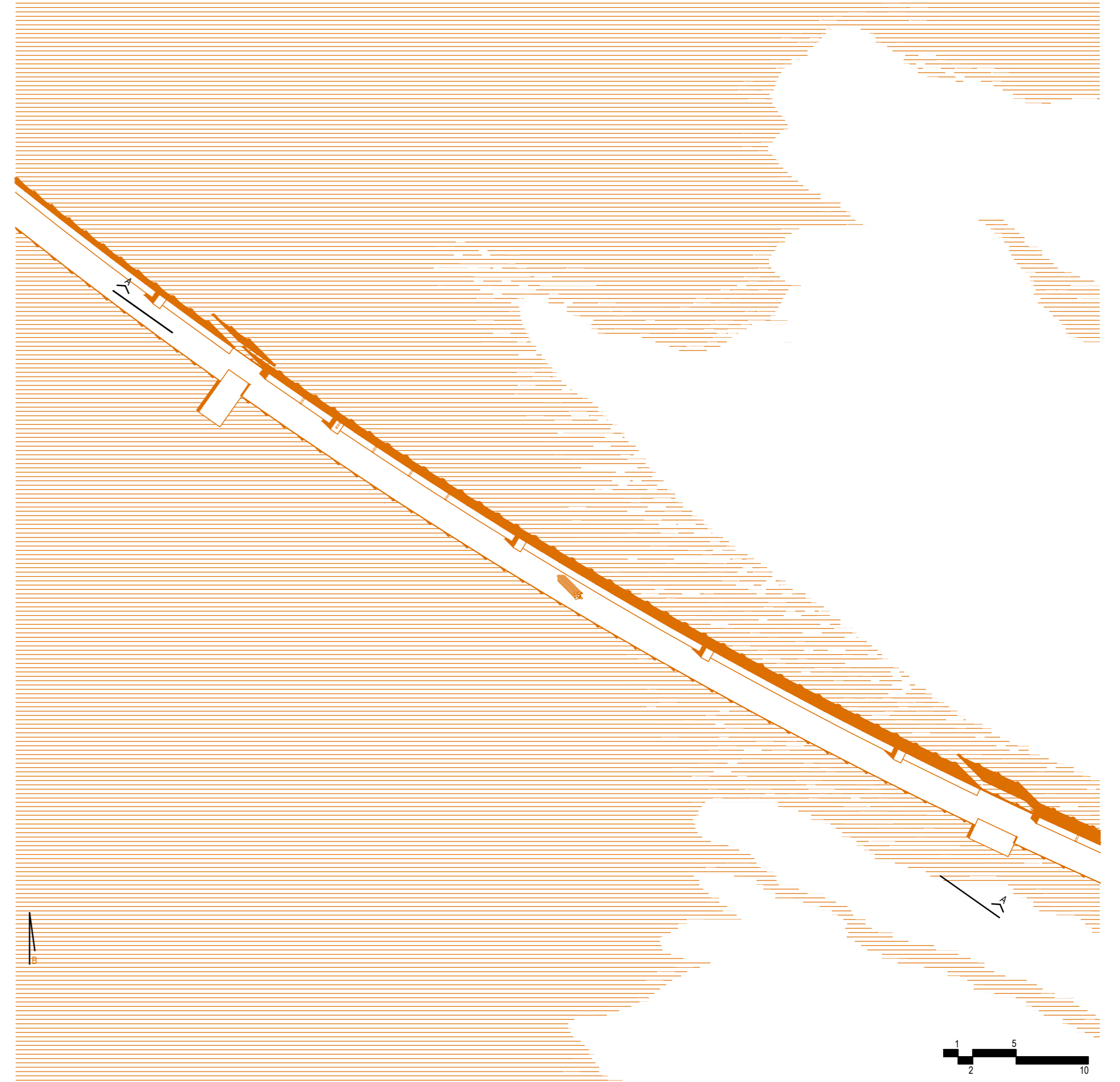
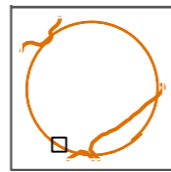
ΚΑΤΟΨΗ

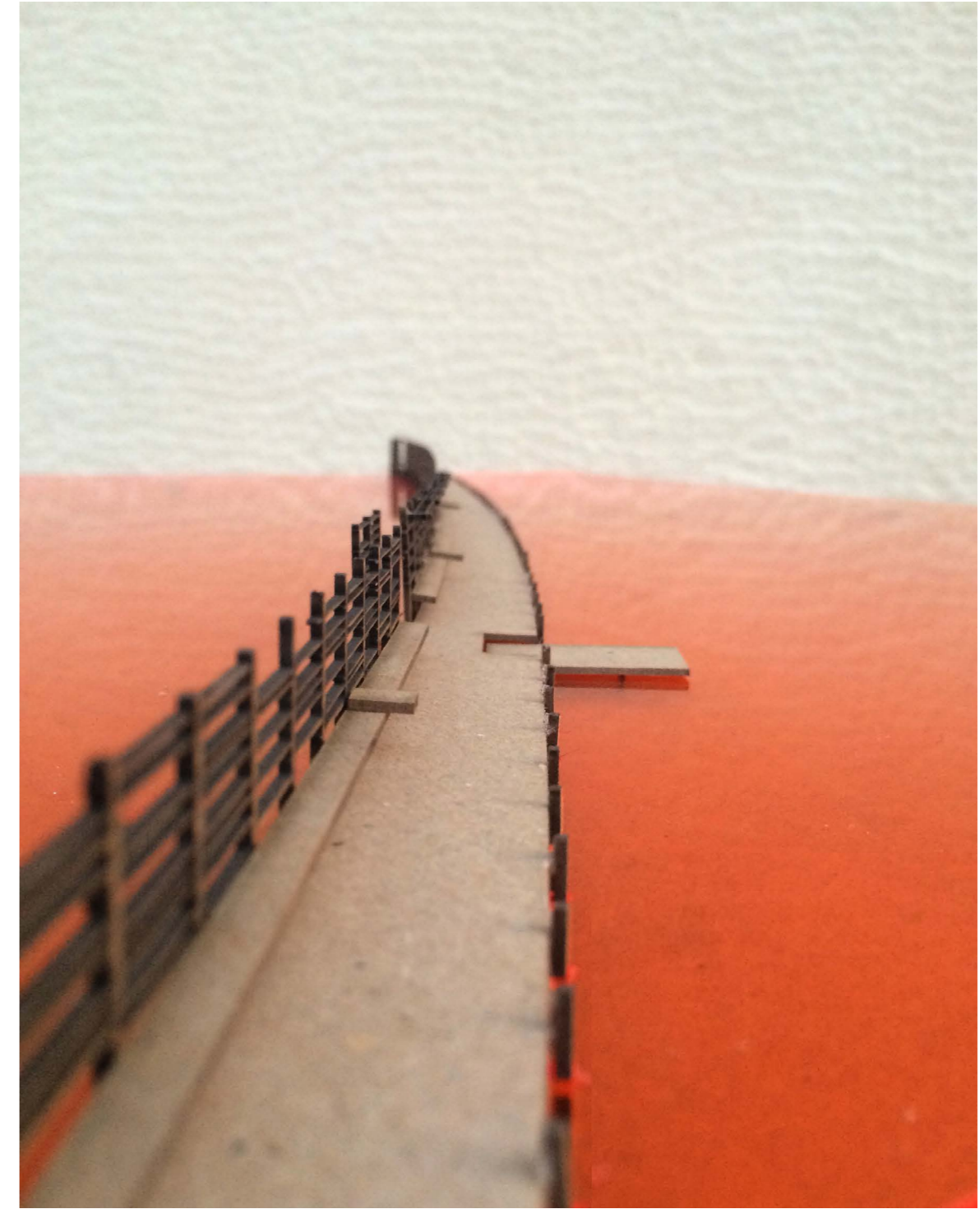
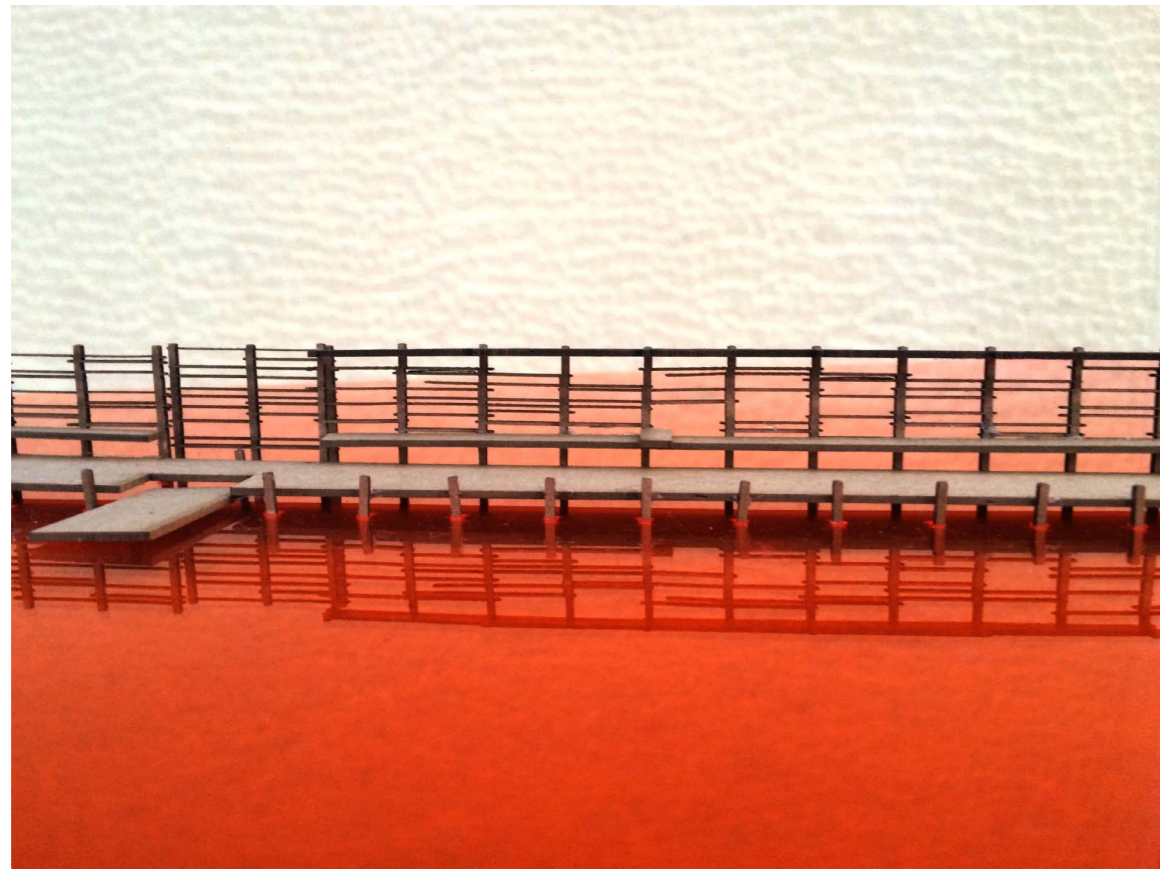
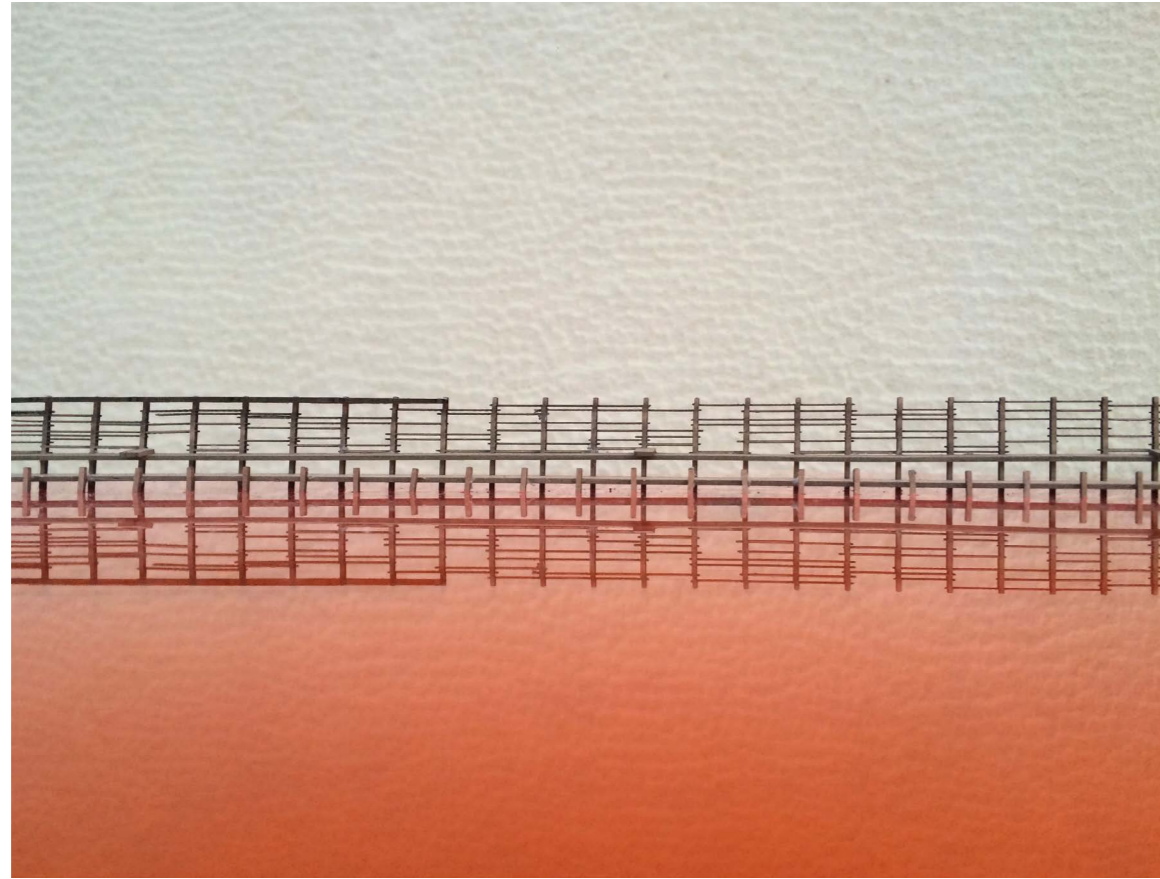
ΣΗΜΕΙΟ ΕΣΤΙΑΣΗΣ Β': ΒΑΣΙΚΗ ΔΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

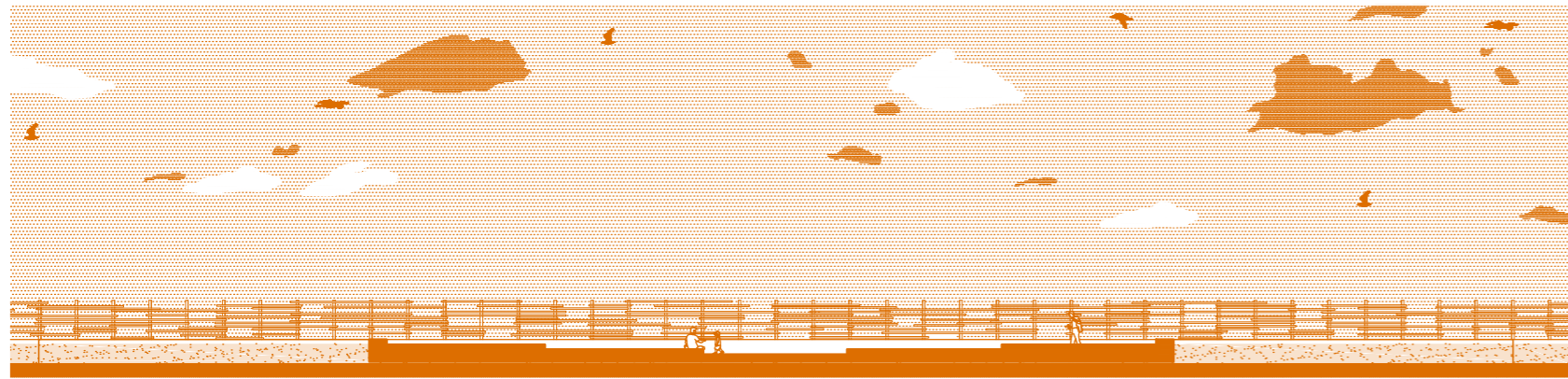
ΤΟΜΗ Α-Α

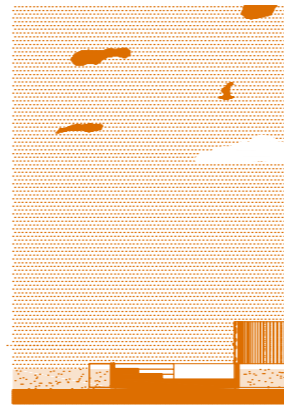
ΚΑΤΟΨΗ

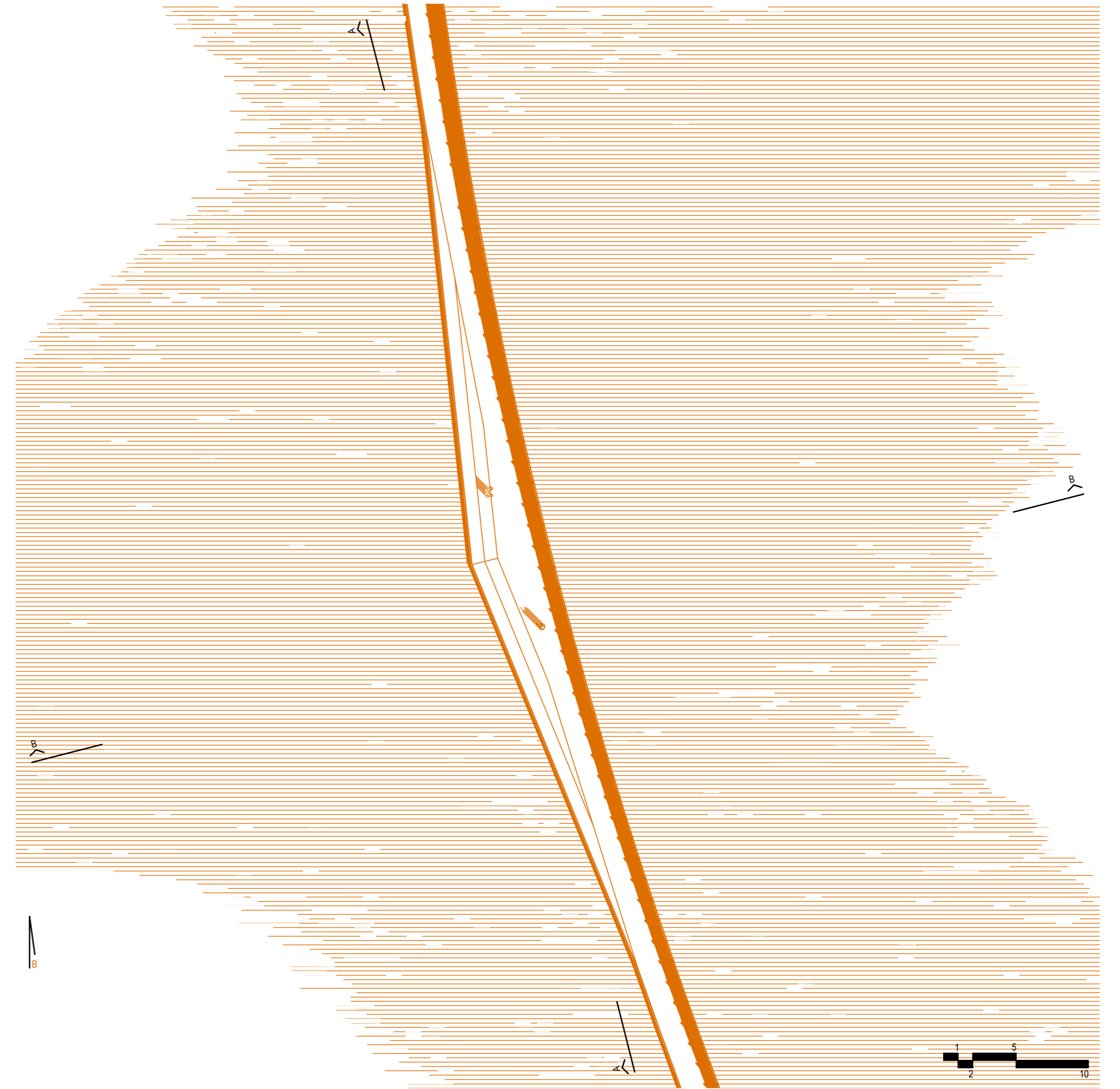
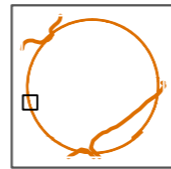
ΣΗΜΕΙΟ ΕΣΤΙΑΣΗΣ Γ': ΥΜΙΒΥΘΙΣΜΕΝΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

ΤΟΜΗ Α-Α

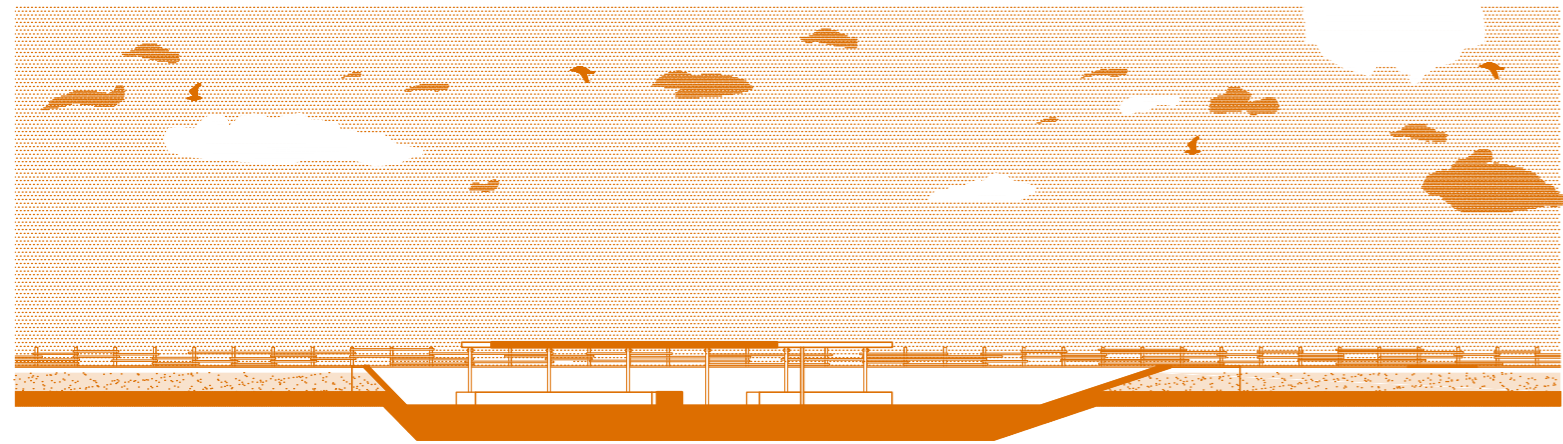

ΤΟΜΗ Β-Β

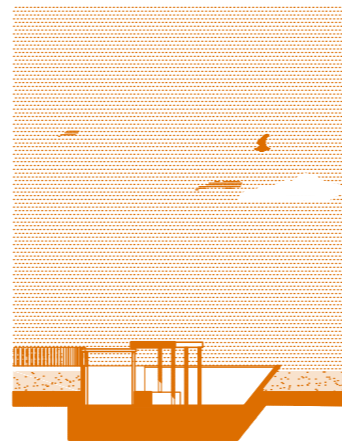

ΚΑΤΩΨΗ

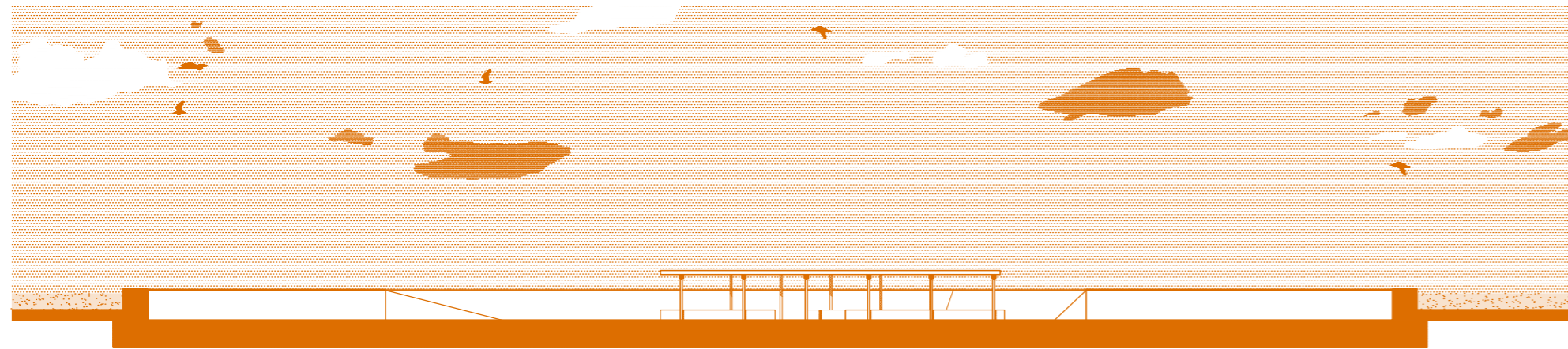
ΣΗΜΕΙΟ ΕΣΤΙΑΣΗΣ Δ': ΒΥΘΙΣΜΕΝΟ ΠΛΑΤΩΜΑ

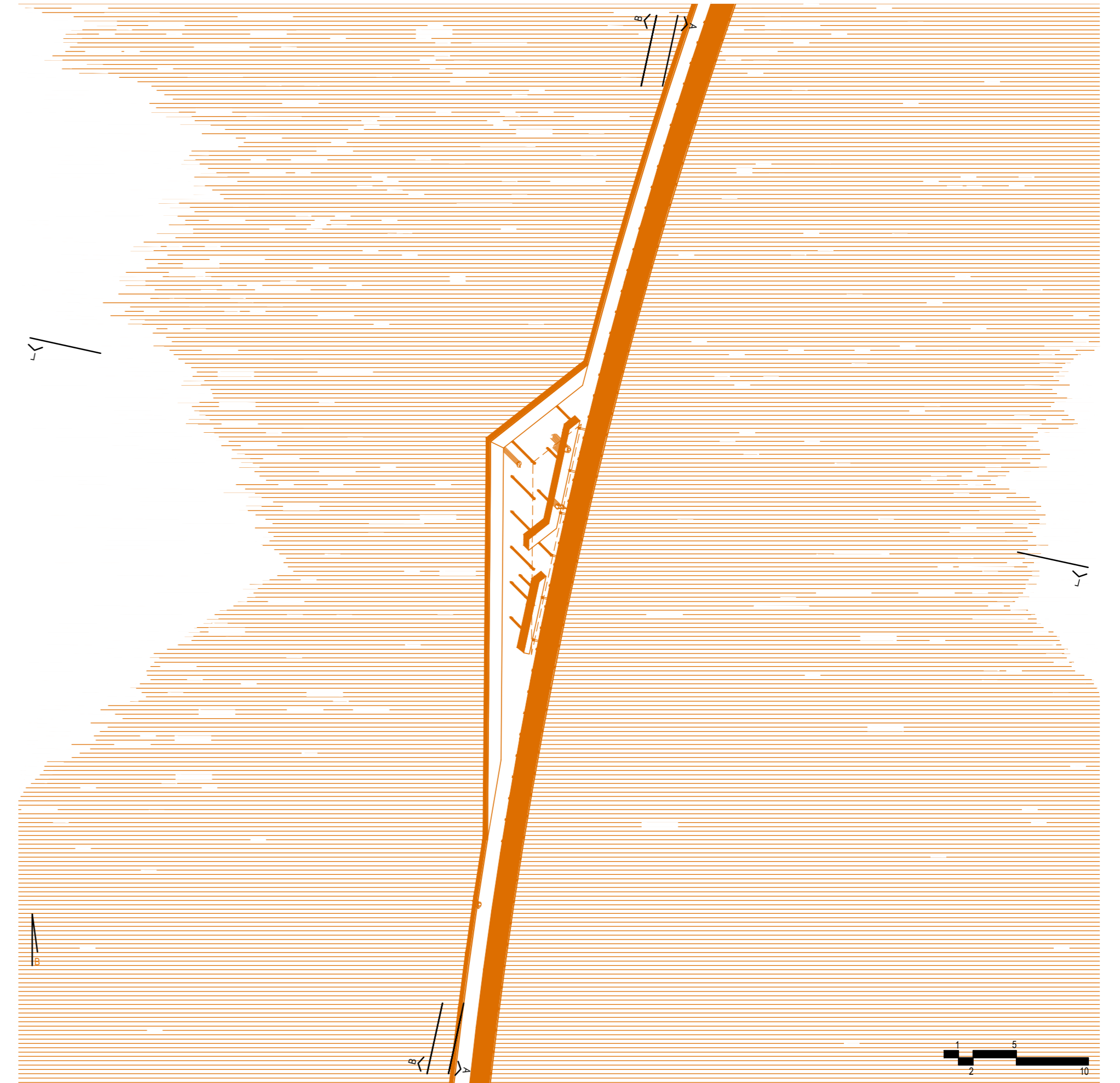
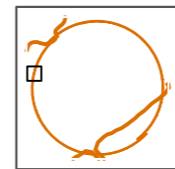
ΤΟΜΗ Β-Β

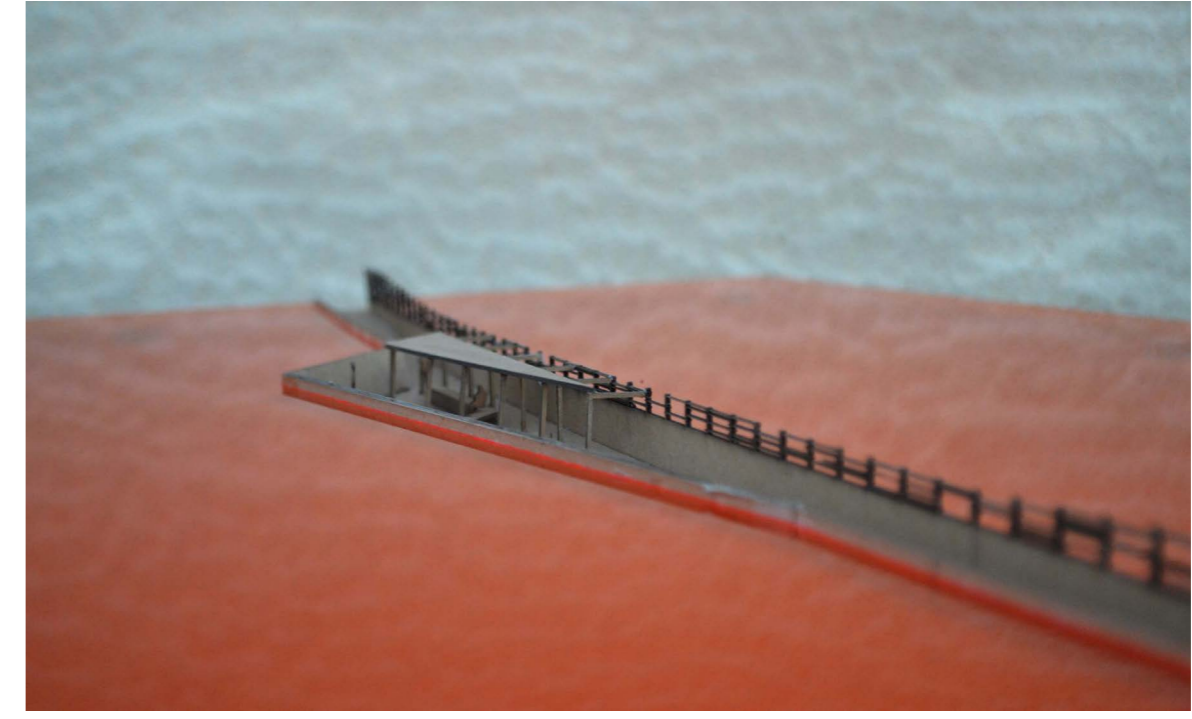
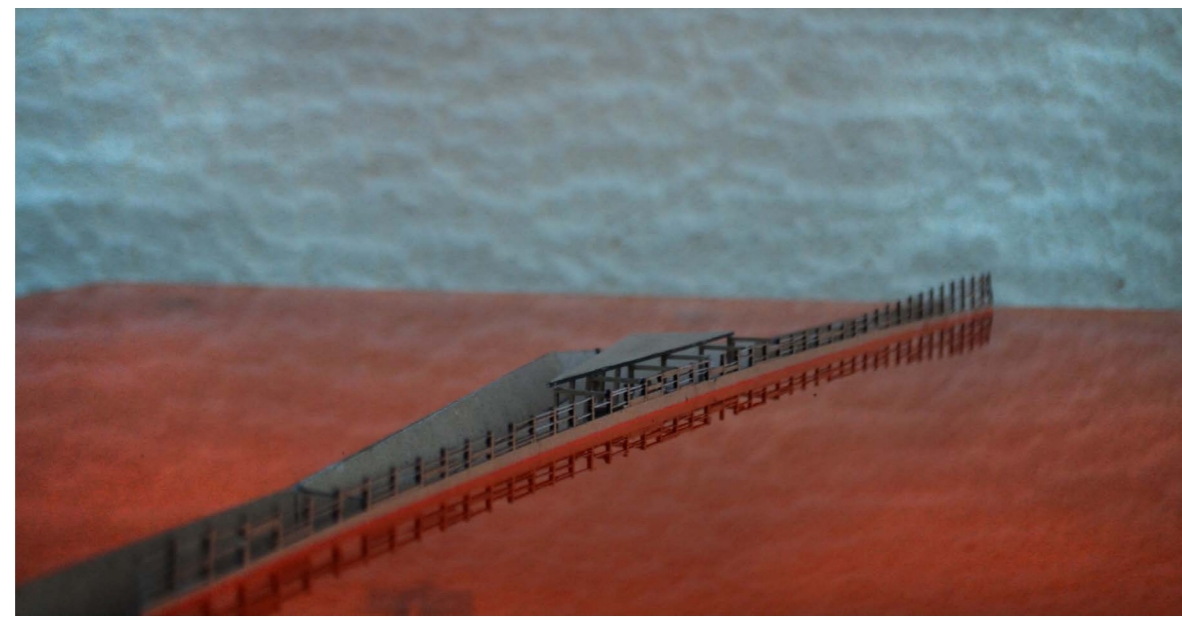
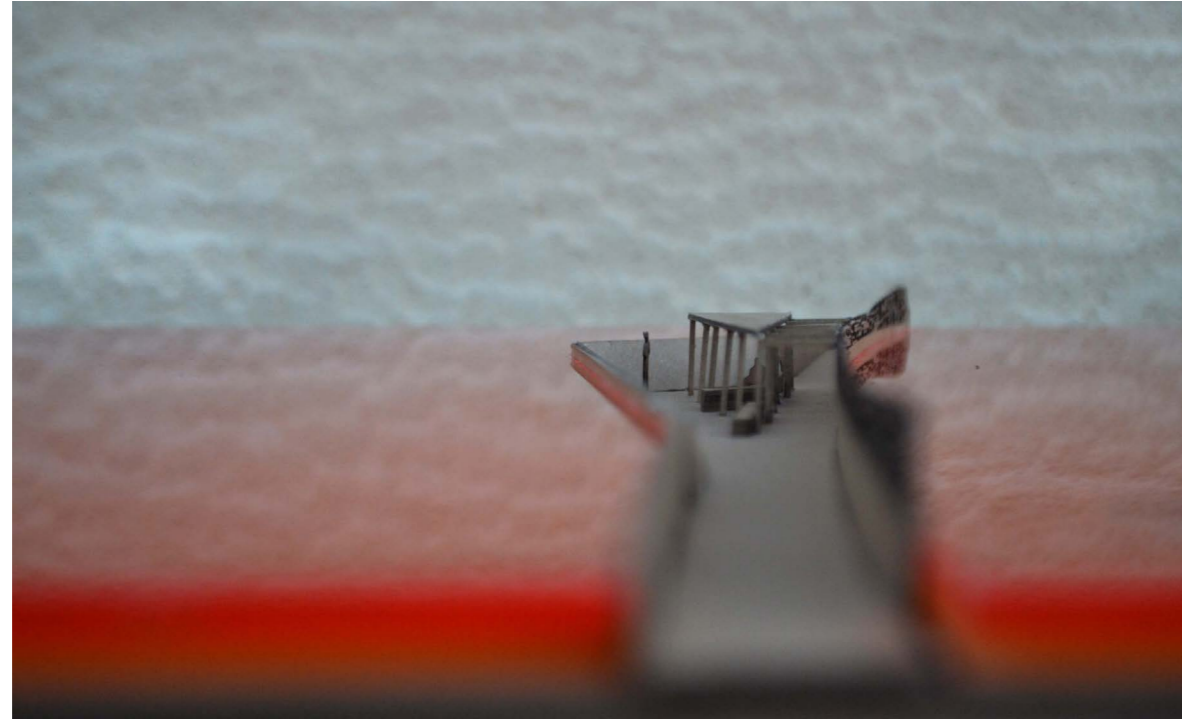
ΤΟΜΗ Γ-Γ

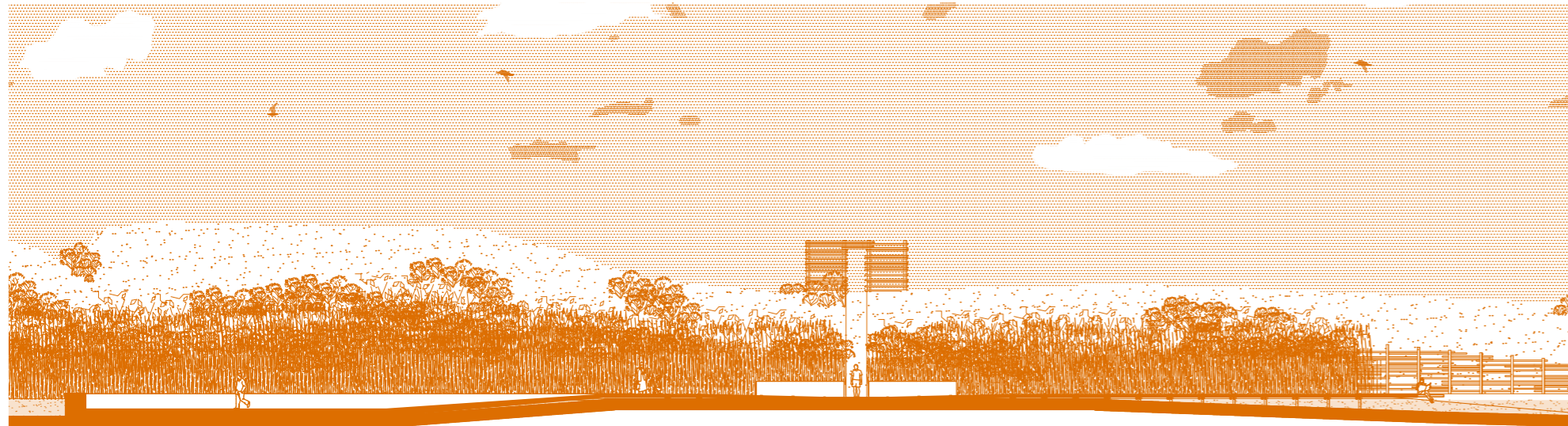
ΤΟΜΗ Α-Α

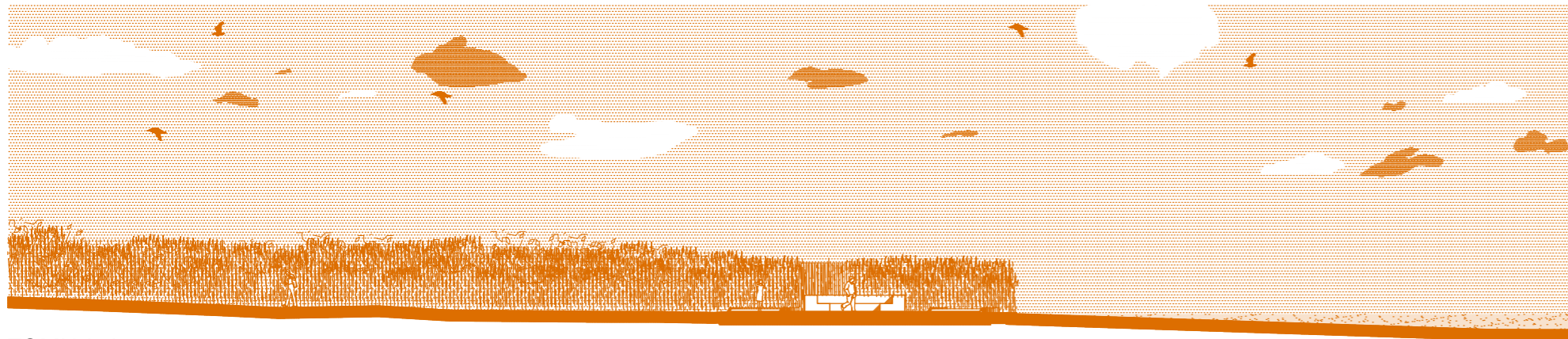
ΚΑΤΩΨΗ

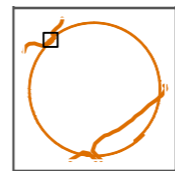
ΣΗΜΕΙΟ ΕΣΤΙΑΣΗΣ Ε': ΒΟΡΕΙΑ ΕΙΣΟΔΟΣ

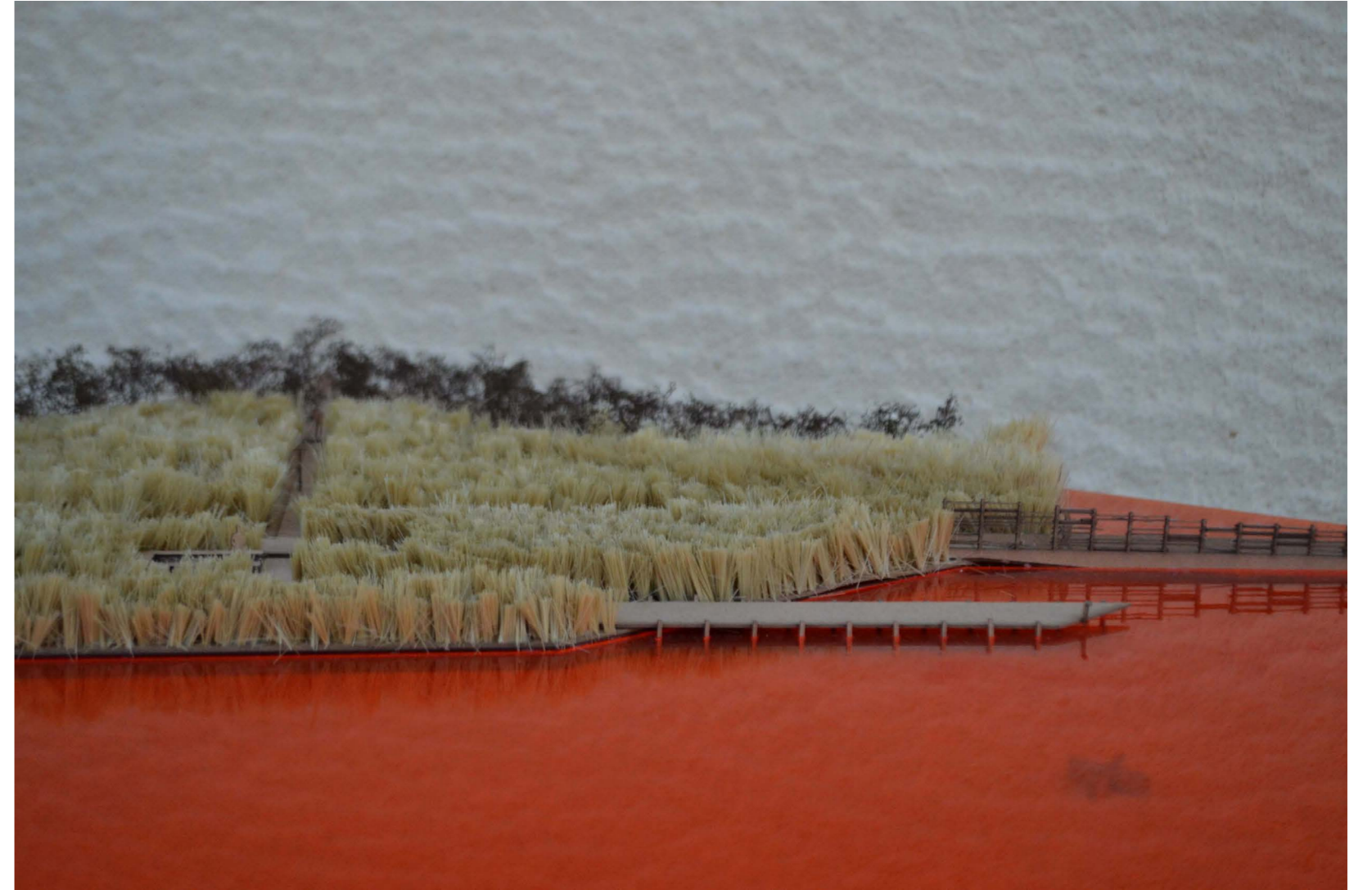
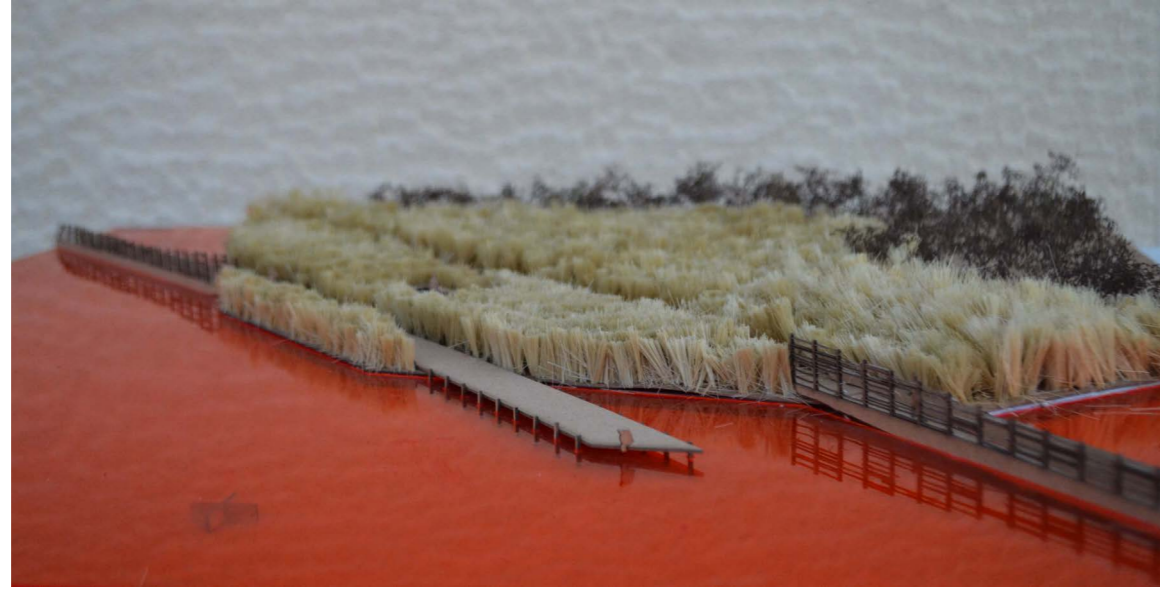
ΤΟΜΗ Β-Β

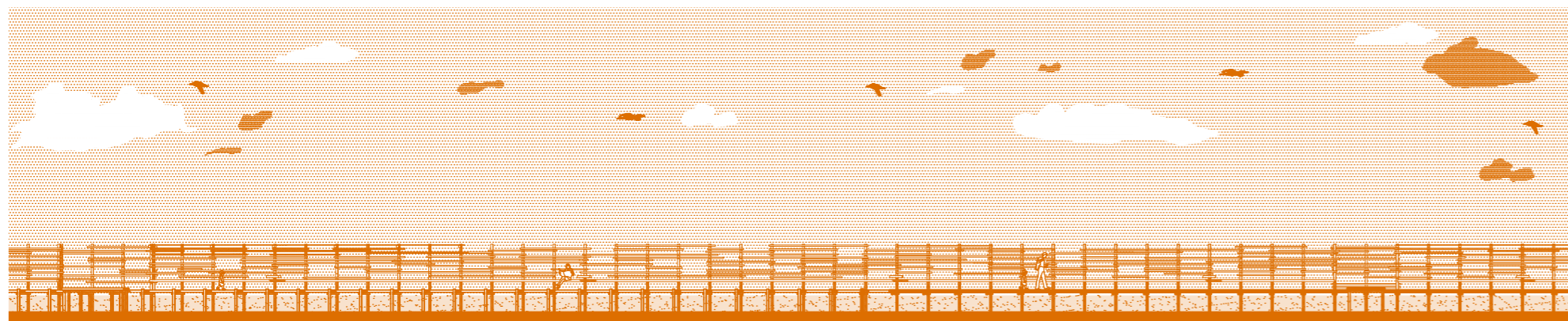
ΤΟΜΗ Α-Α

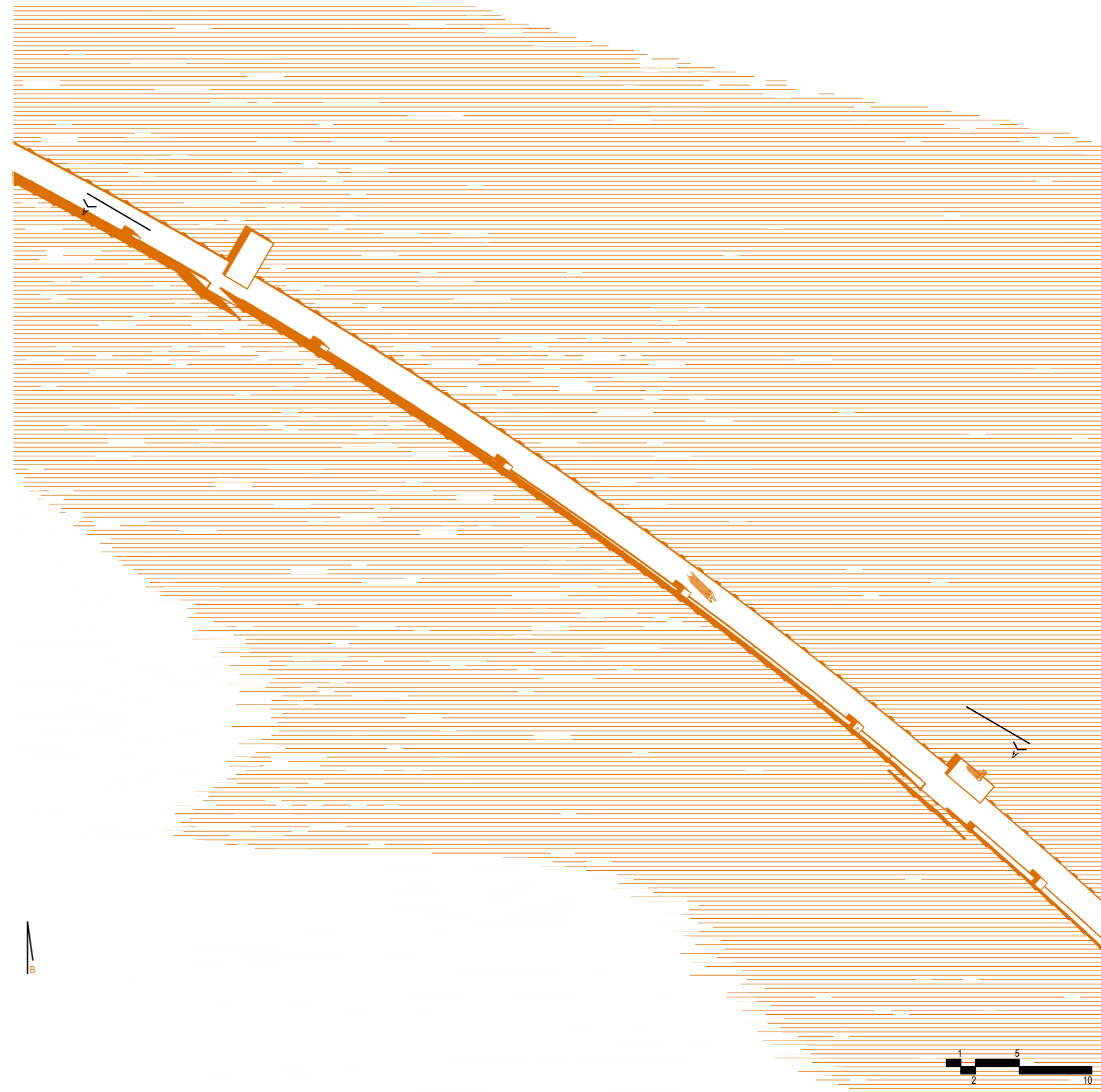
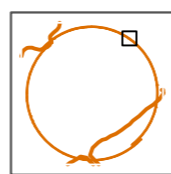
ΚΑΤΩΨΗ

ΣΗΜΕΙΟ ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΣΤ': ΒΑΣΙΚΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

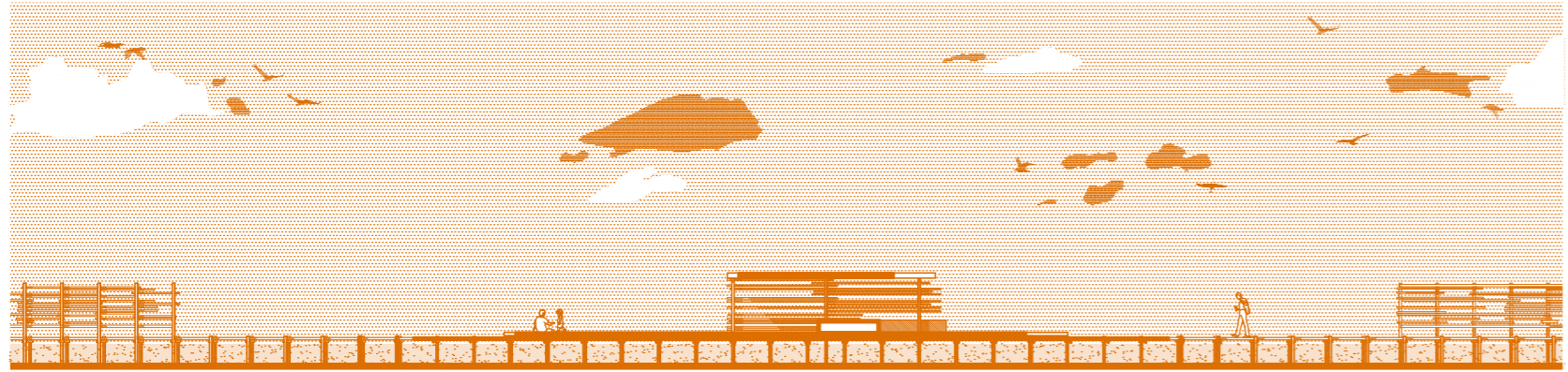

ΤΟΜΗ Α-Α

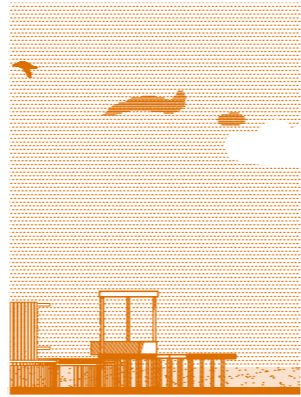

ΚΑΤΟΨΗ

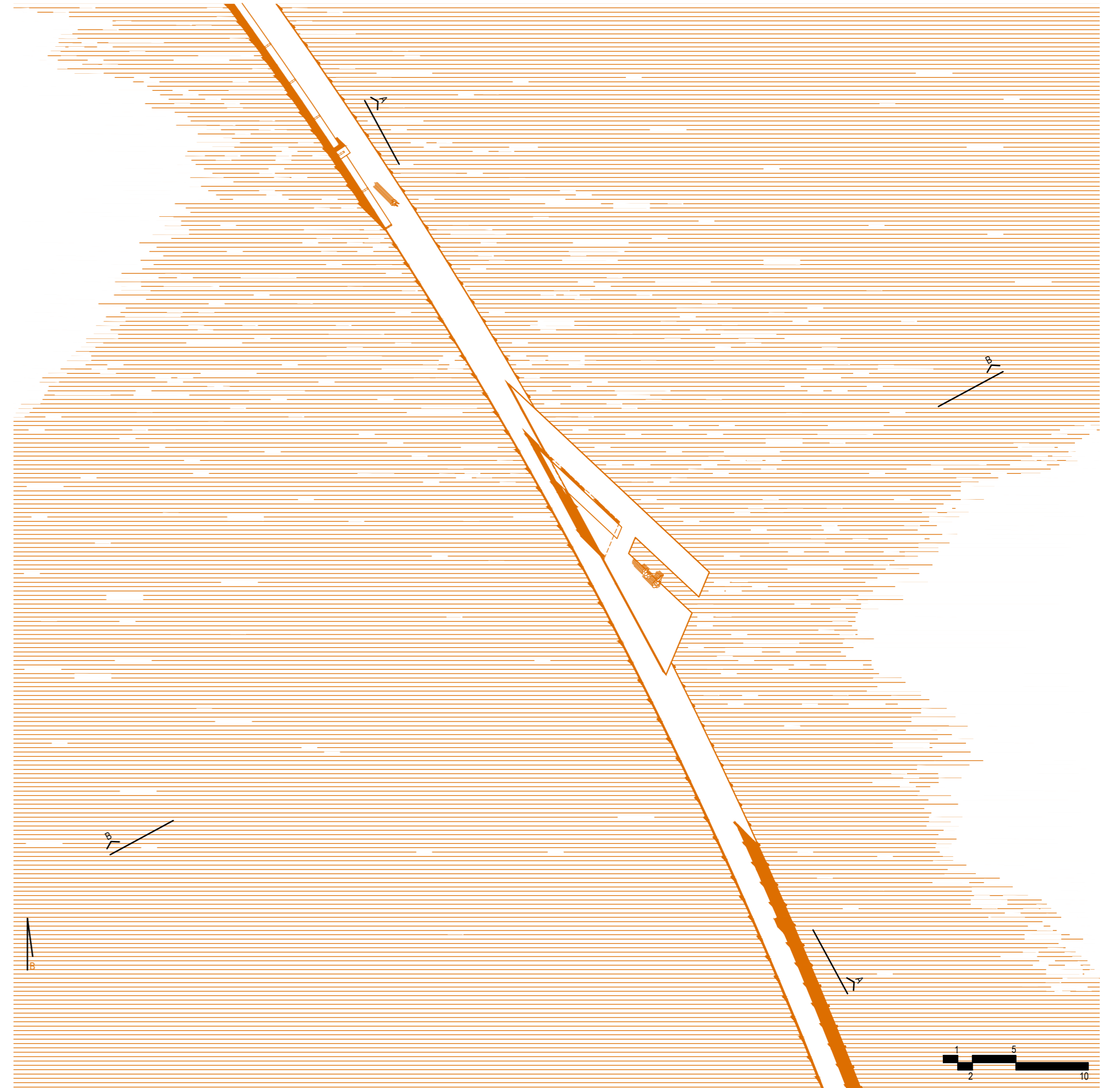
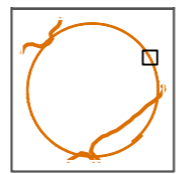
ΣΗΜΕΙΟ ΕΣΤΙΑΣΗΣ Ζ': ΥΠΕΡΥΨΩΜΕΝΟ ΠΛΑΤΩΜΑ

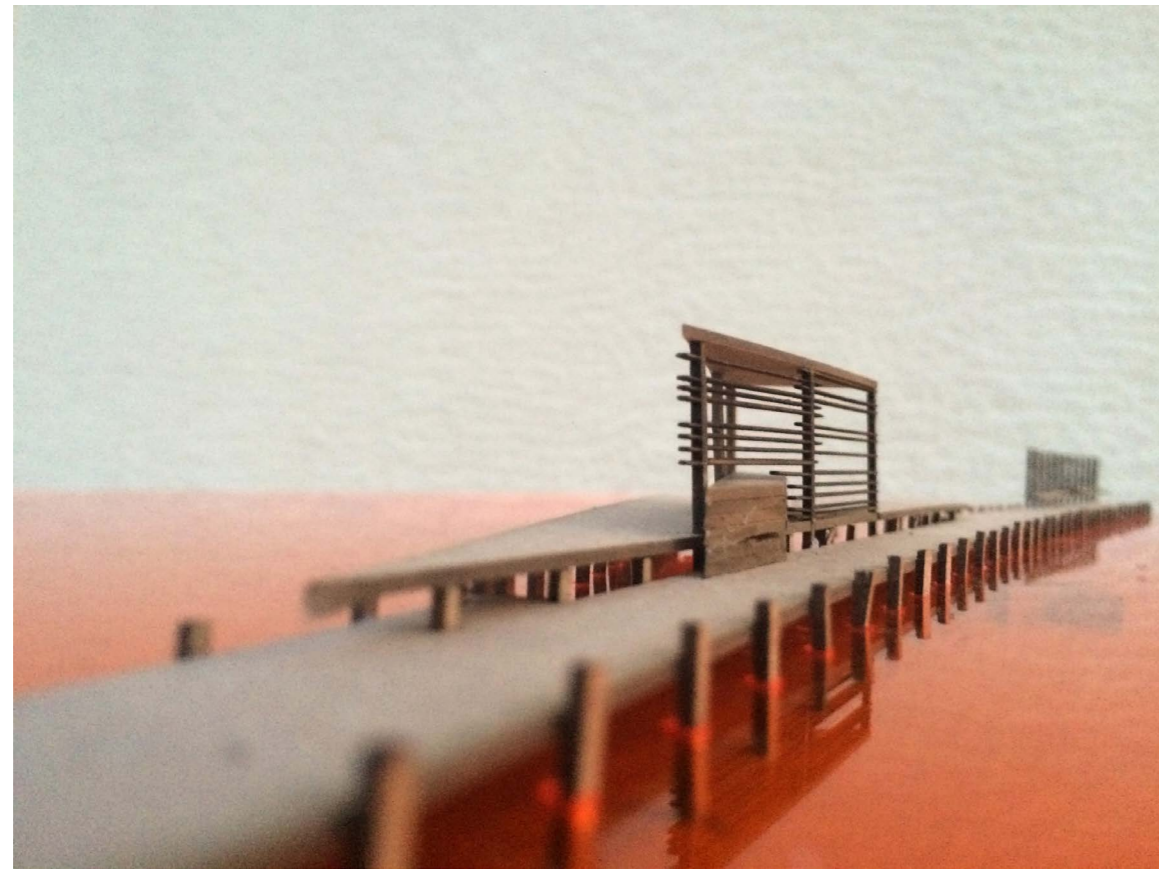
ΤΟΜΗ Α-Α

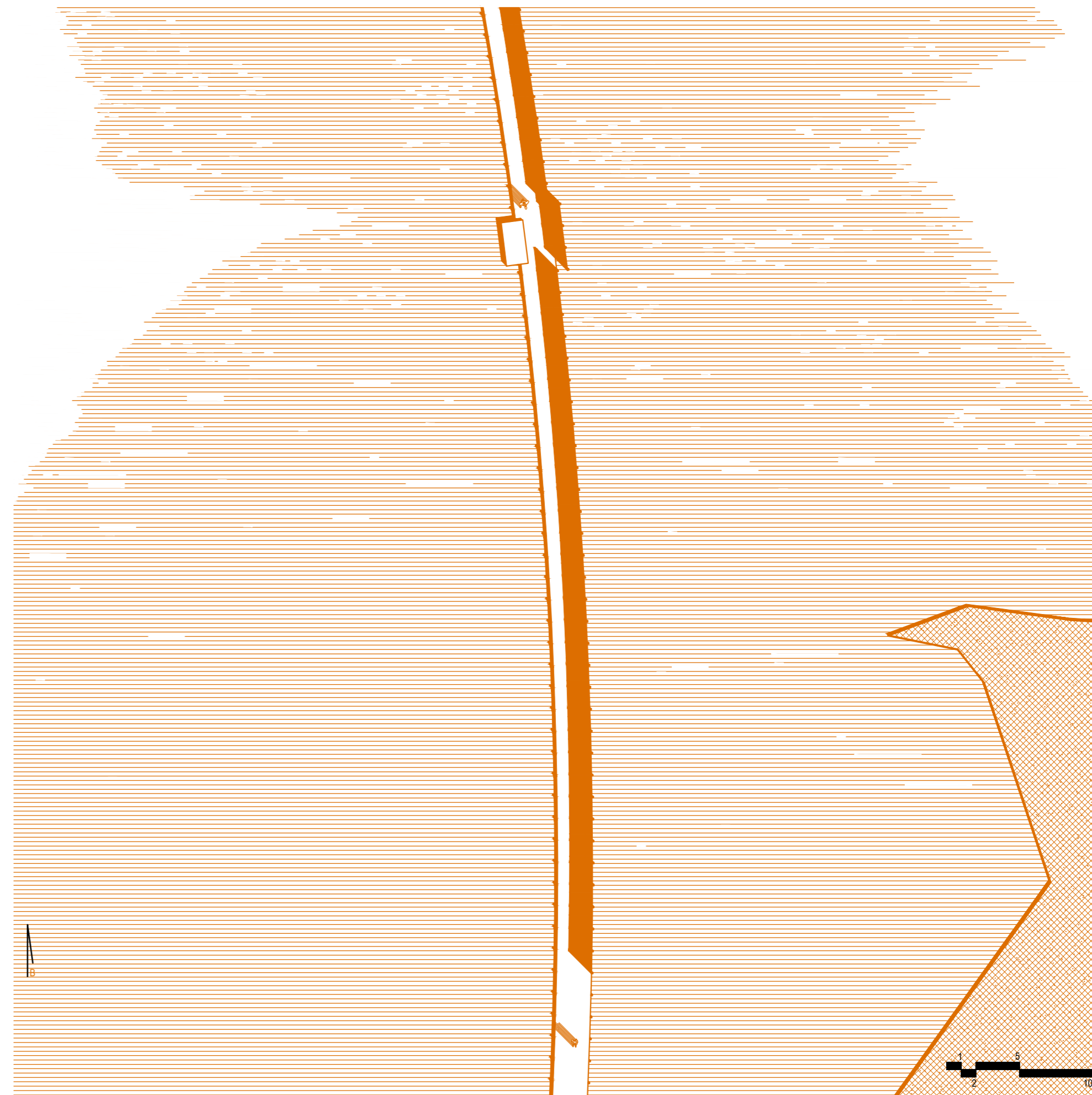
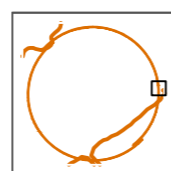
ΤΟΜΗ Β-Β

ΚΑΤΩΨΗ

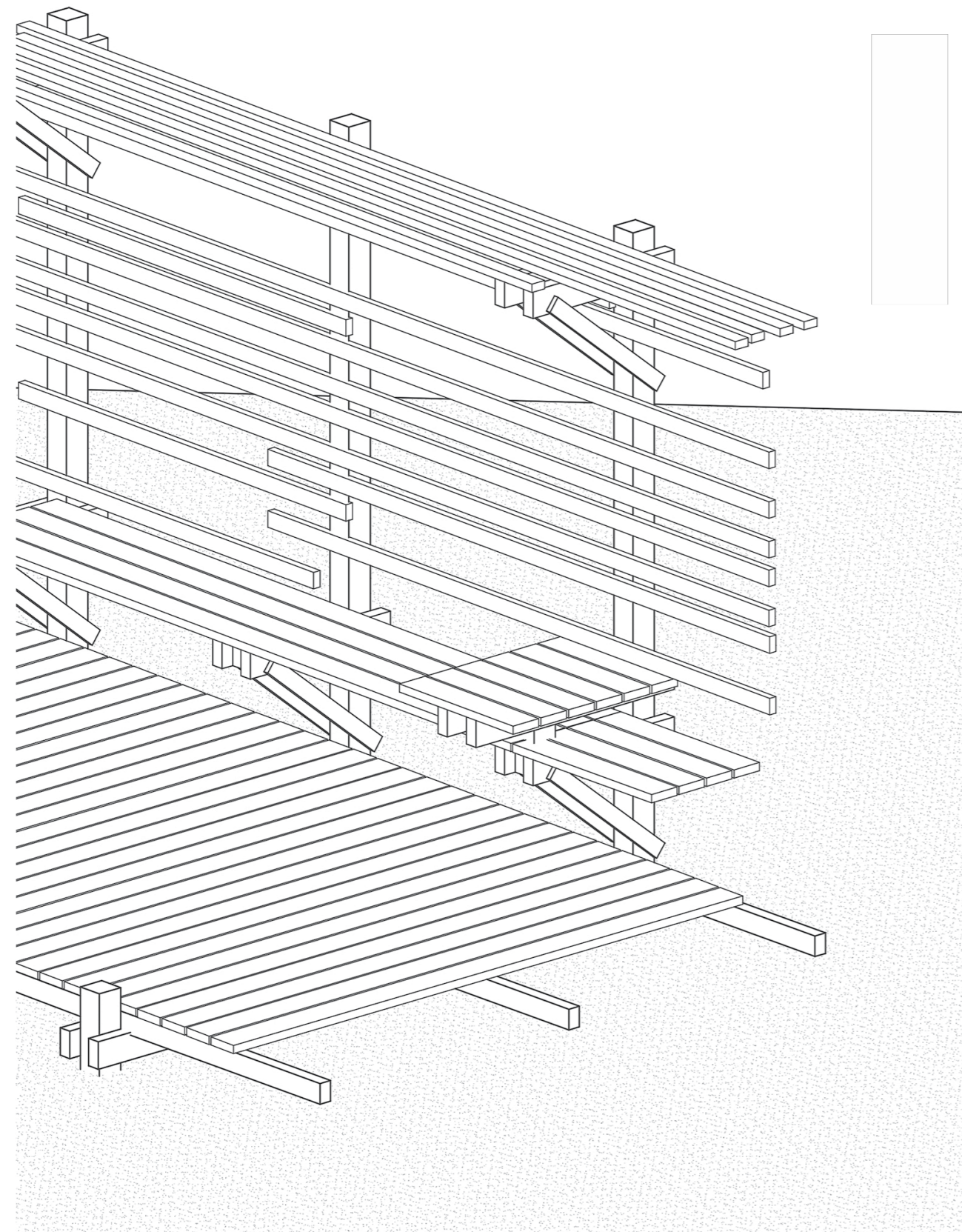

ΣΗΜΕΙΟ ΕΣΤΙΑΣΗΣ Η': ΒΑΣΙΚΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

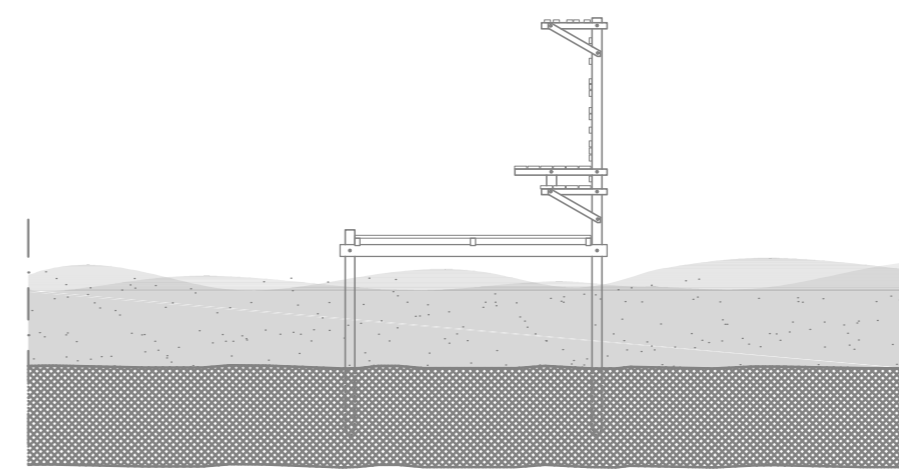
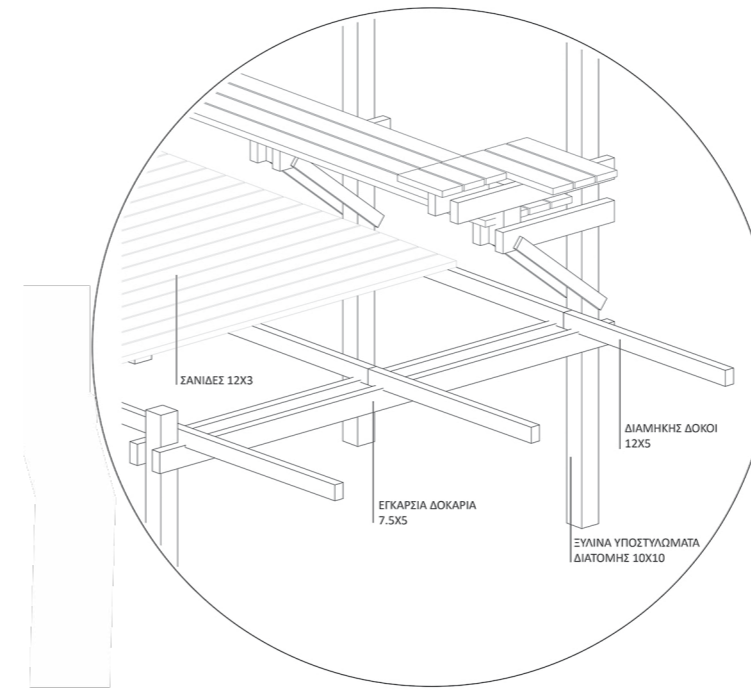

ΚΑΤΩΨΗ

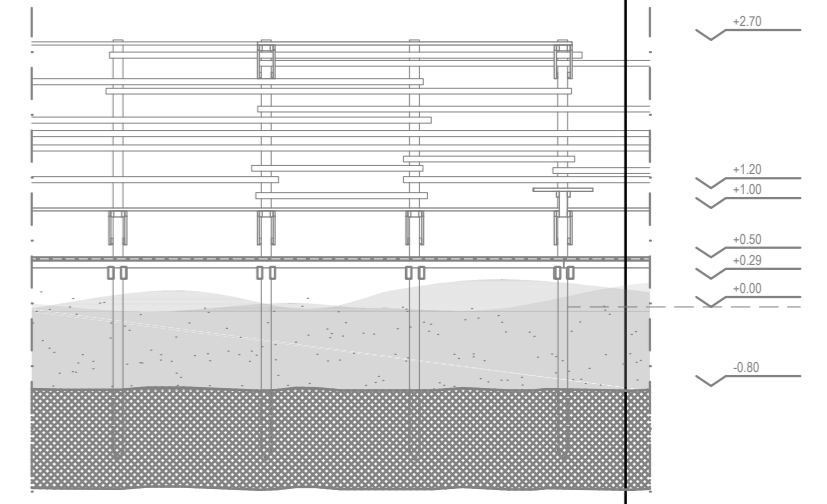
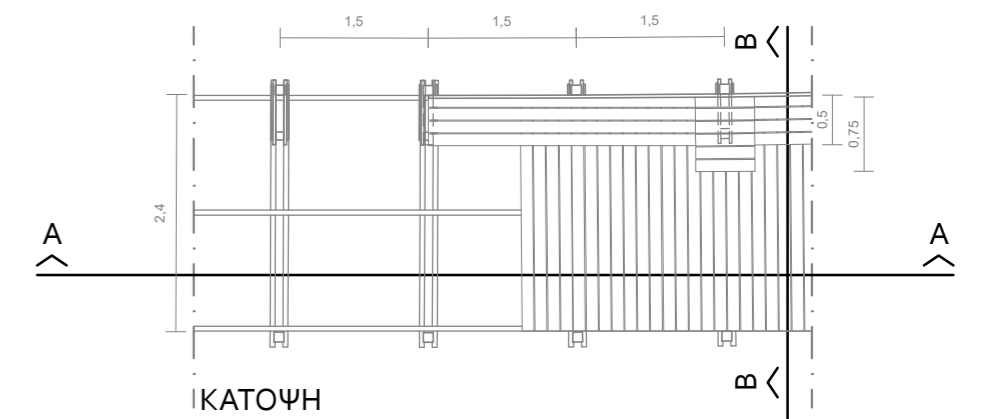
iv. ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ

ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ

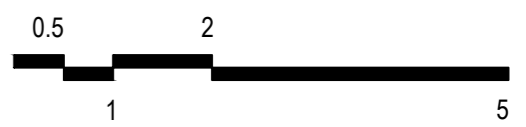
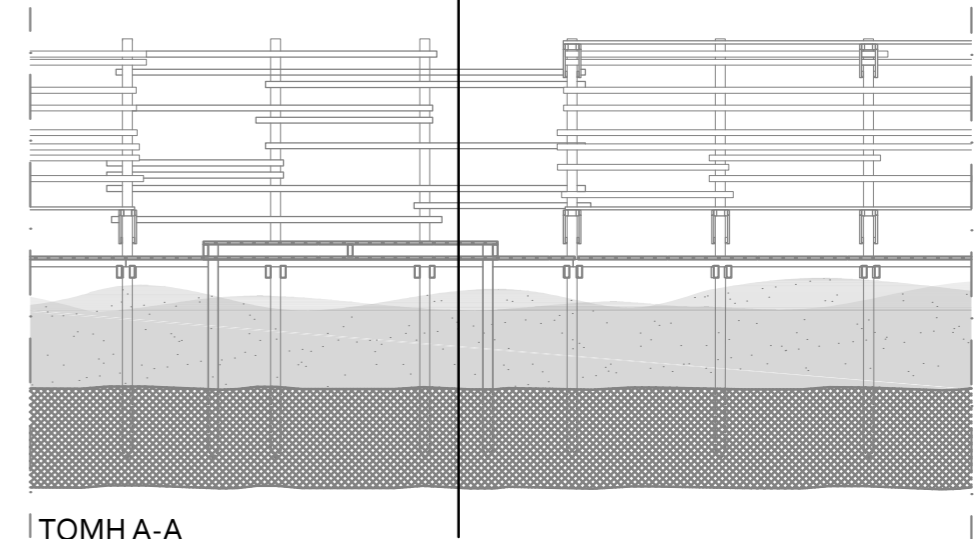
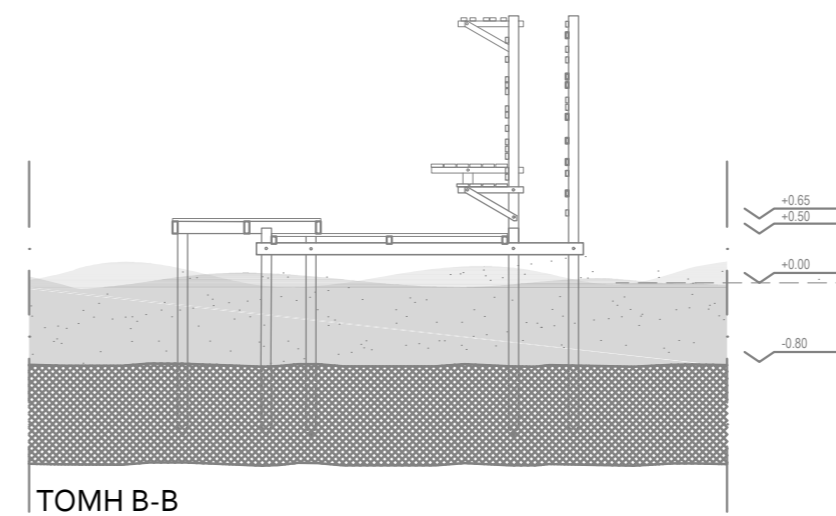
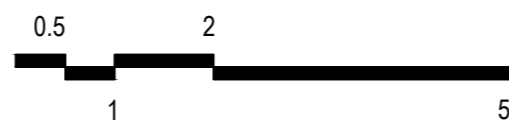
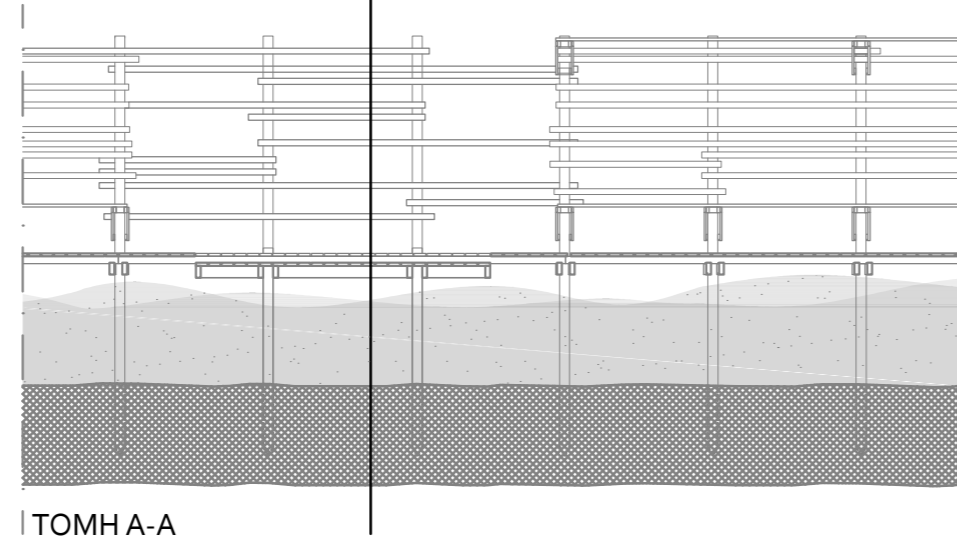
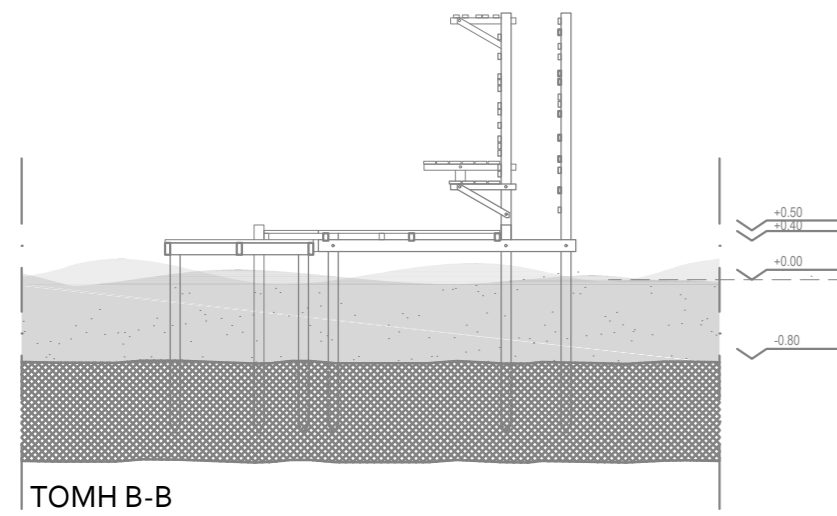
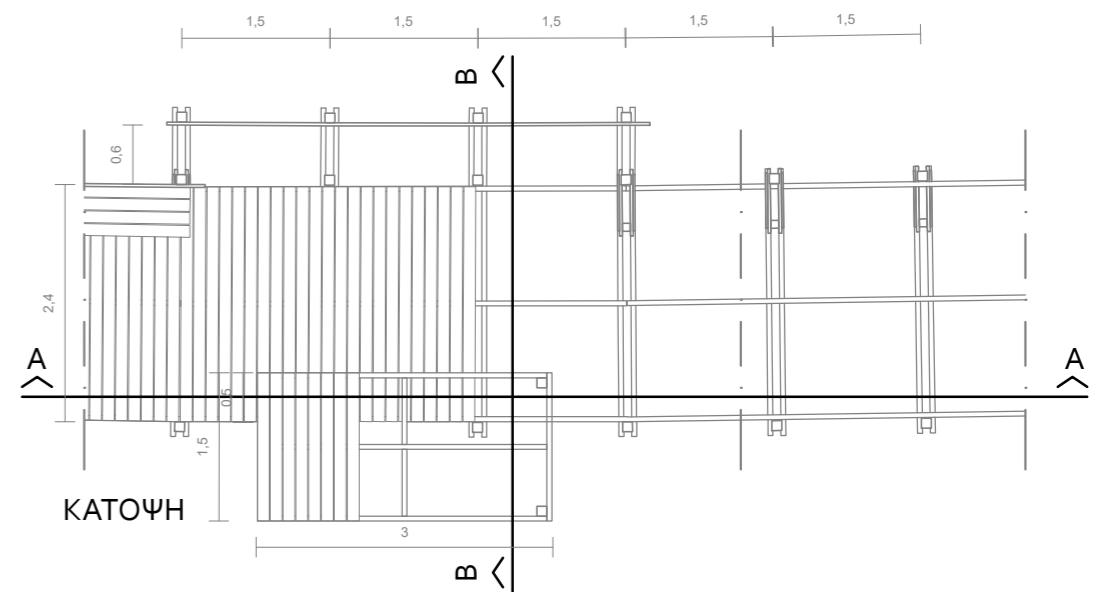
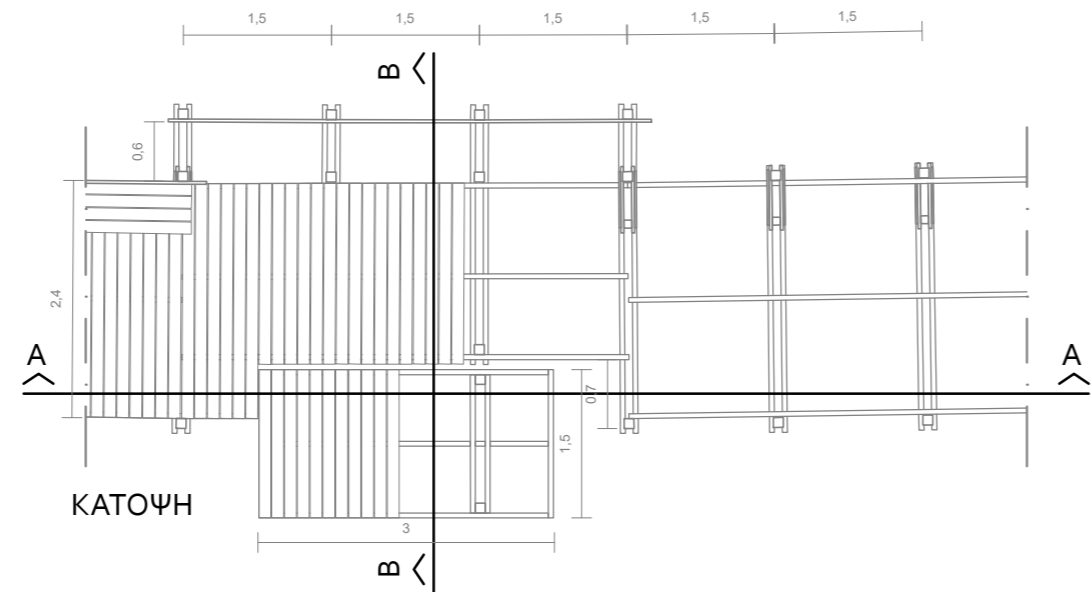

ΤΟΜΗ Β-Β

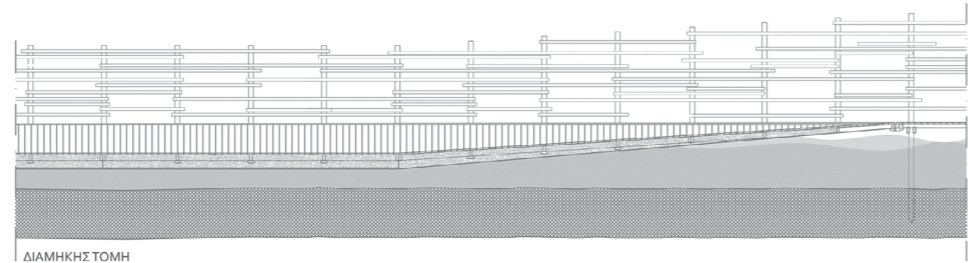
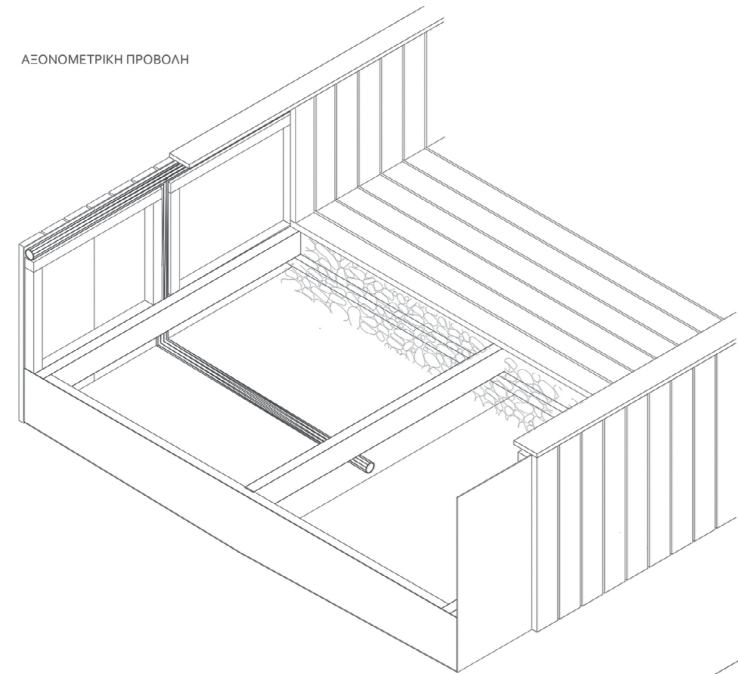

ΤΟΜΗ Α-Α

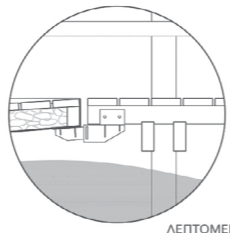

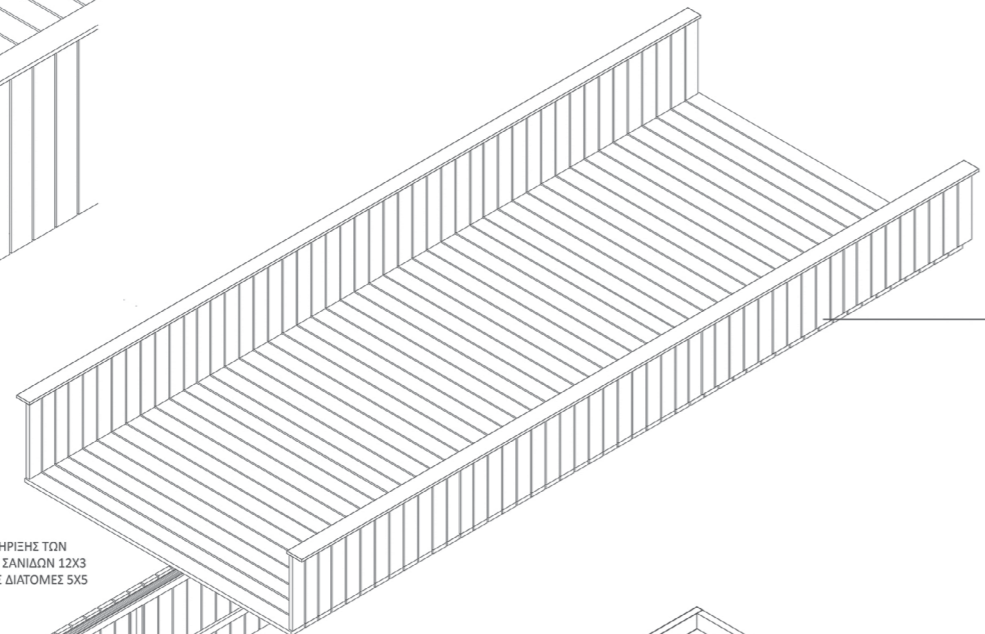
ΛΕΩΝΟΜΕΤΡΙΚΗ ΠΡΟΒΛΗ

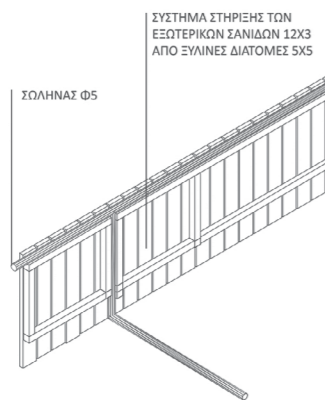
ΔΙΑΜΗΚΗΣ ΤΟΜΗ

ΛΕΠΤΟΜΕΡΙΑ

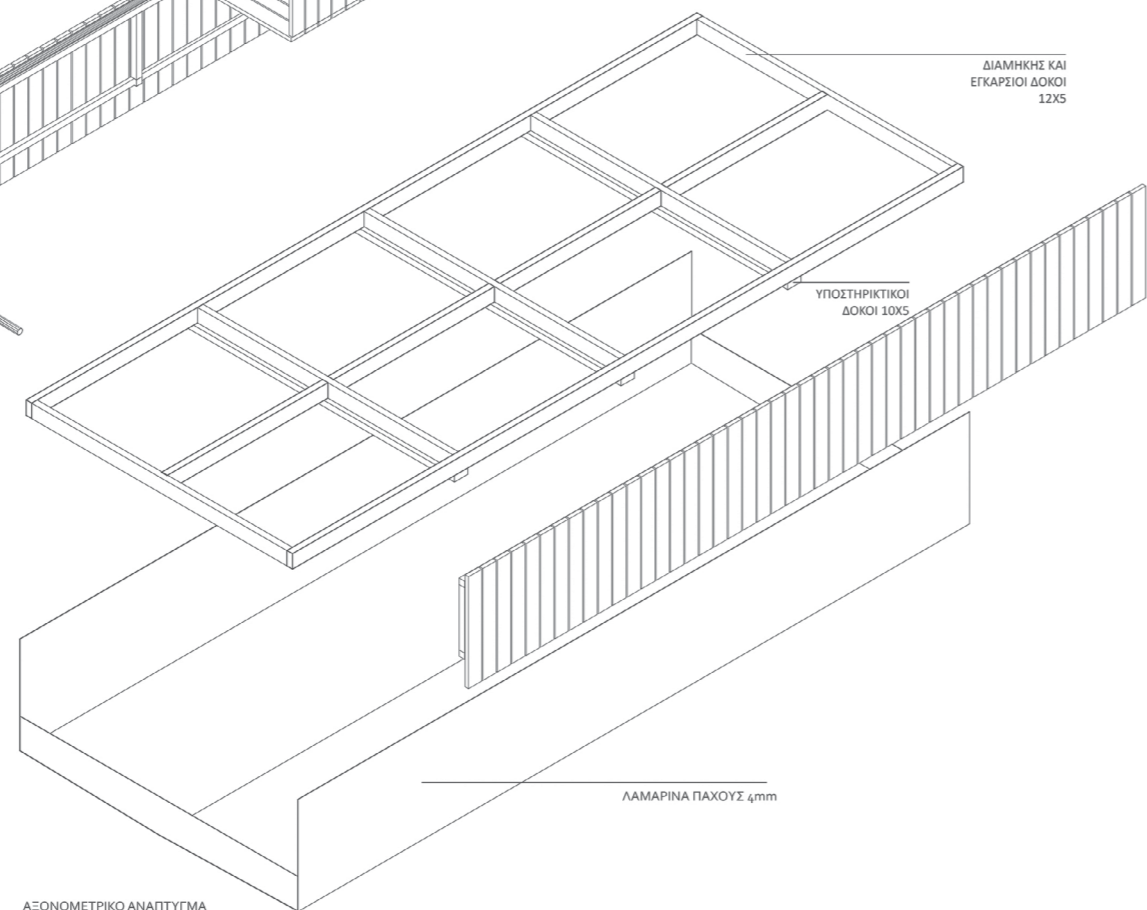

ΣΑΝΙΔΕΣ 12X3

ΣΟΛΗΝΑΣ Ø5

ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΑΝΙΔΩΝ 12X3 ΑΠΟ ΣΥΝΙΝΕΣ ΔΙΑΤΟΜΕΣ 5X5

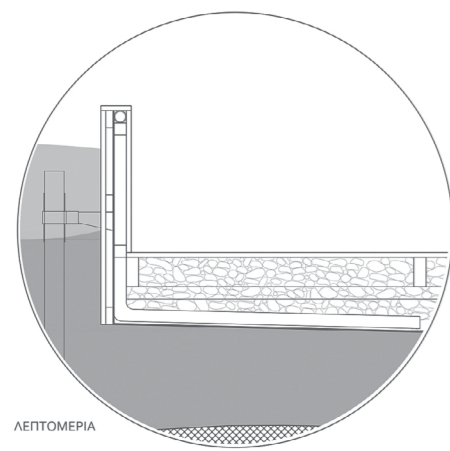

ΔΙΑΜΗΚΗΣ ΚΑΙ ΕΓΚΑΡΣΙΟΙ ΔΟΚΟΙ 12X5

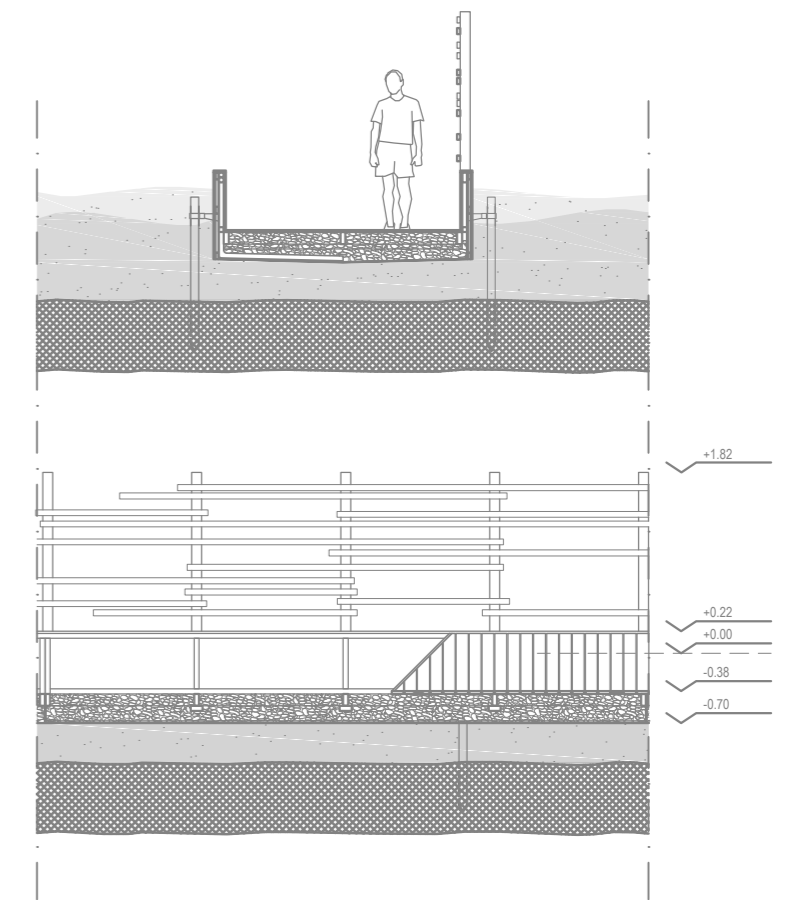
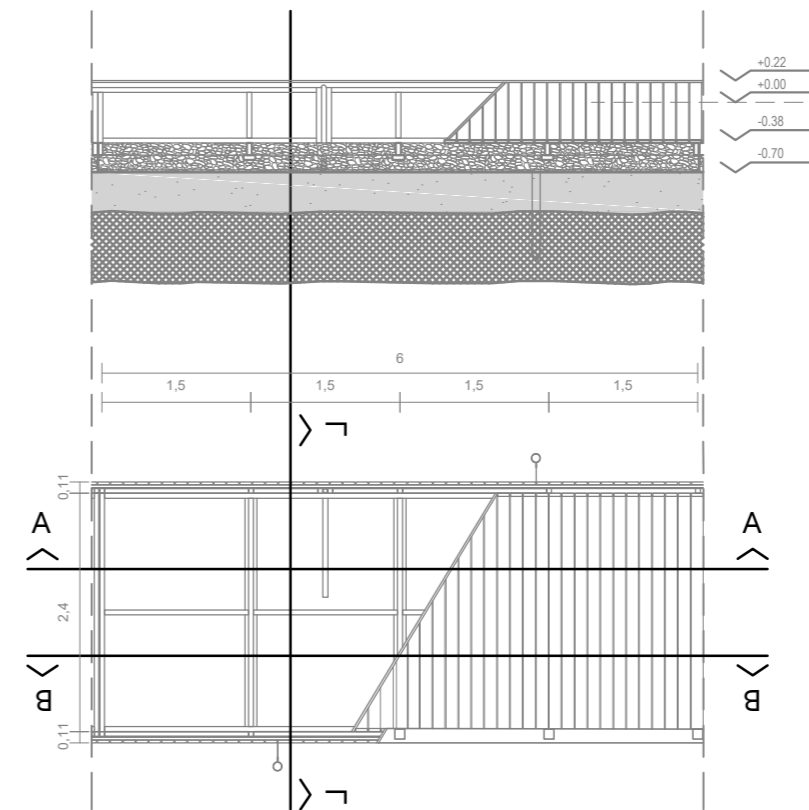
ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟΙ ΔΟΚΟΙ 10X5

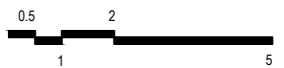
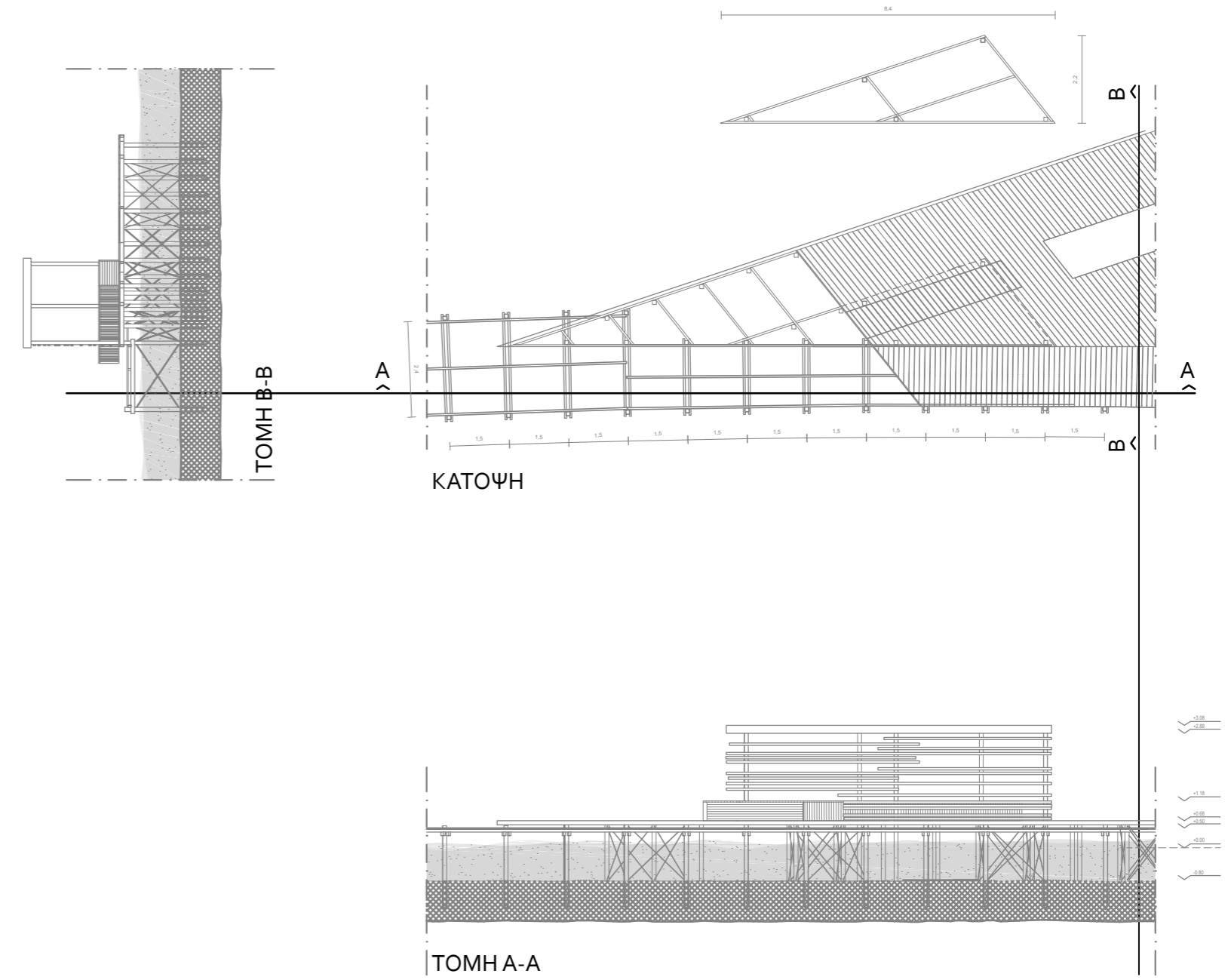
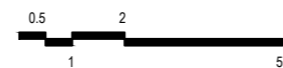
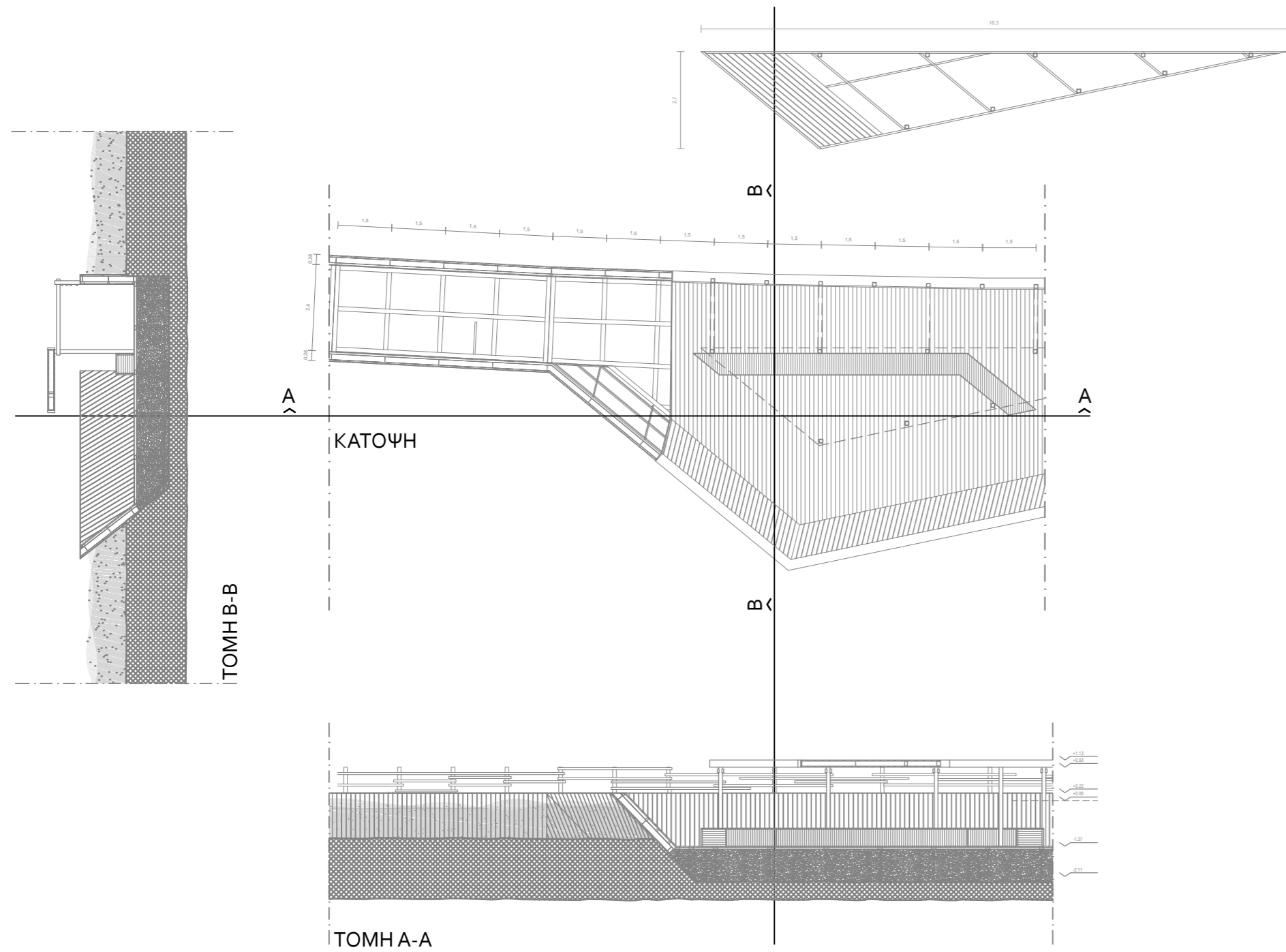
ΛΑΜΑΡΙΝΑ ΠΑΧΟΥΣ 4mm

ΛΕΩΝΟΜΕΤΡΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΑ

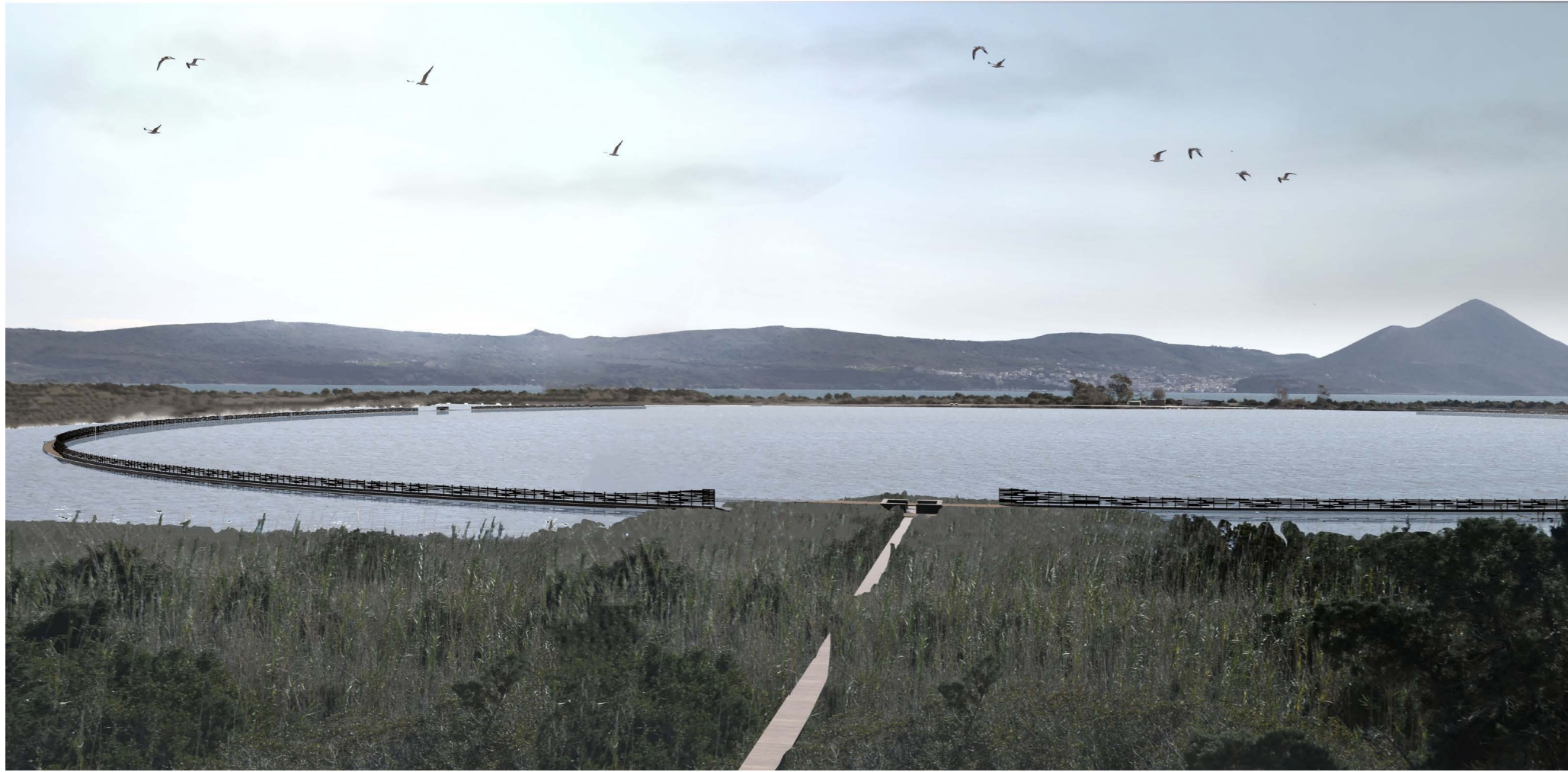
ΛΕΠΤΟΜΕΡΙΑ

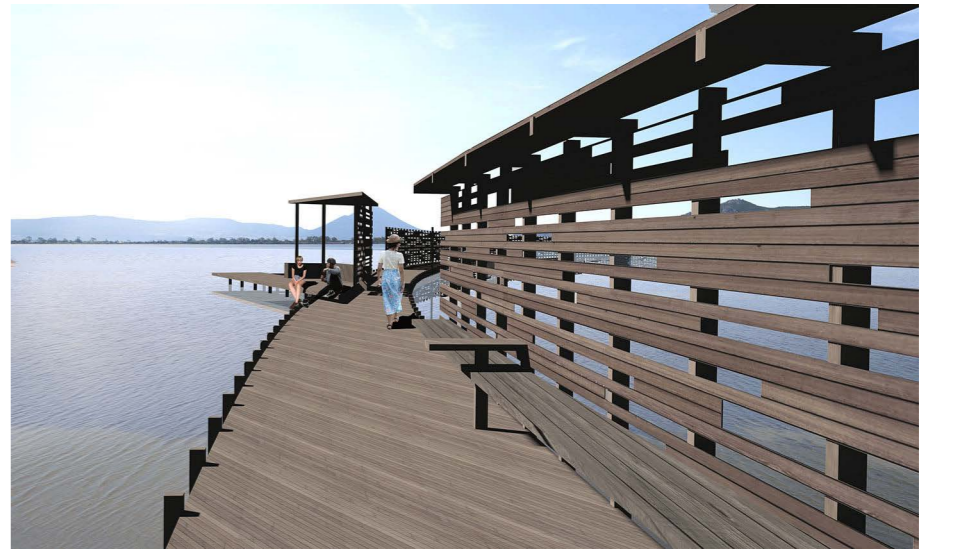
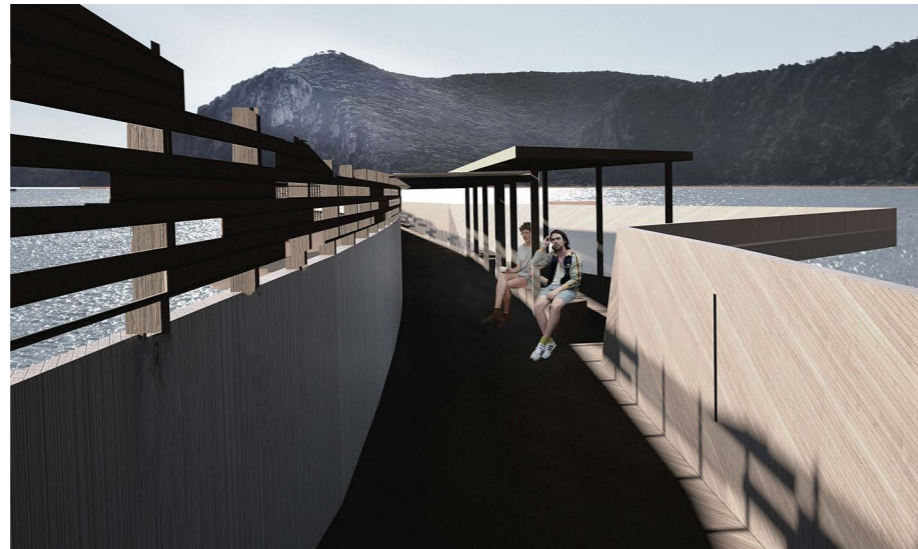
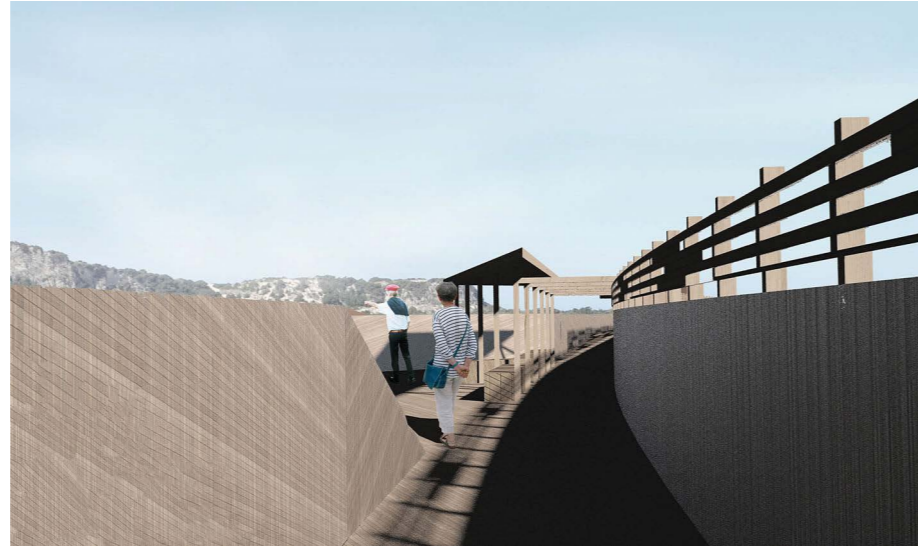

v. ΦΩΤΟΡΕΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ

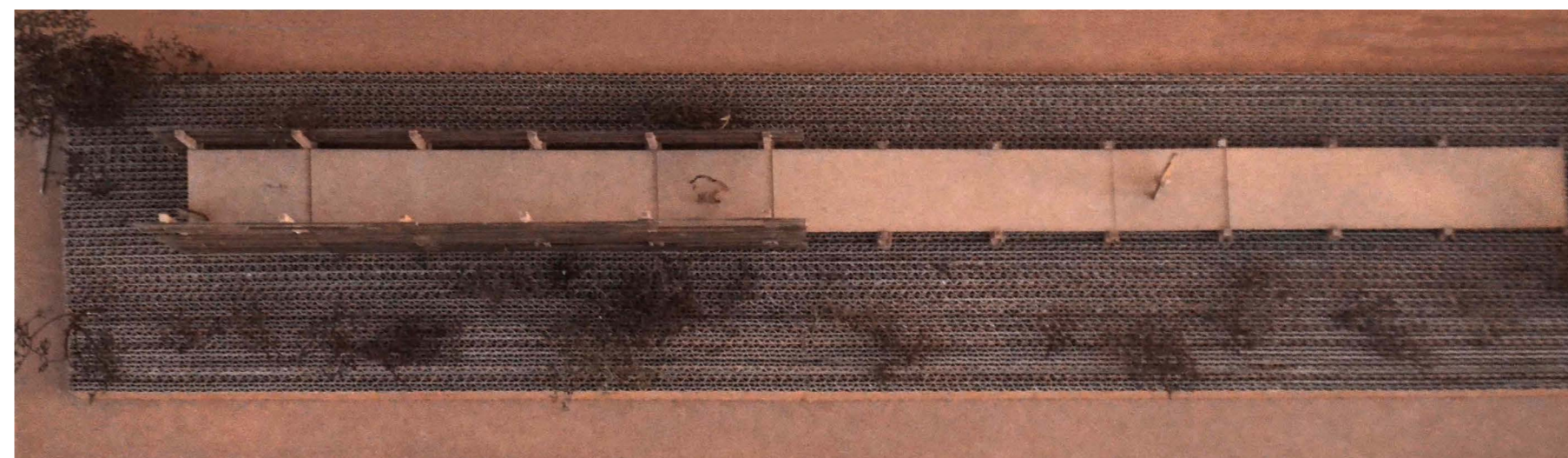

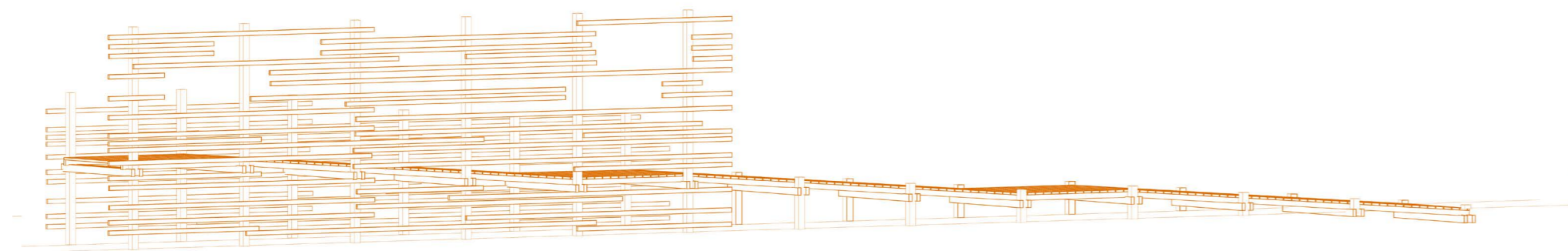
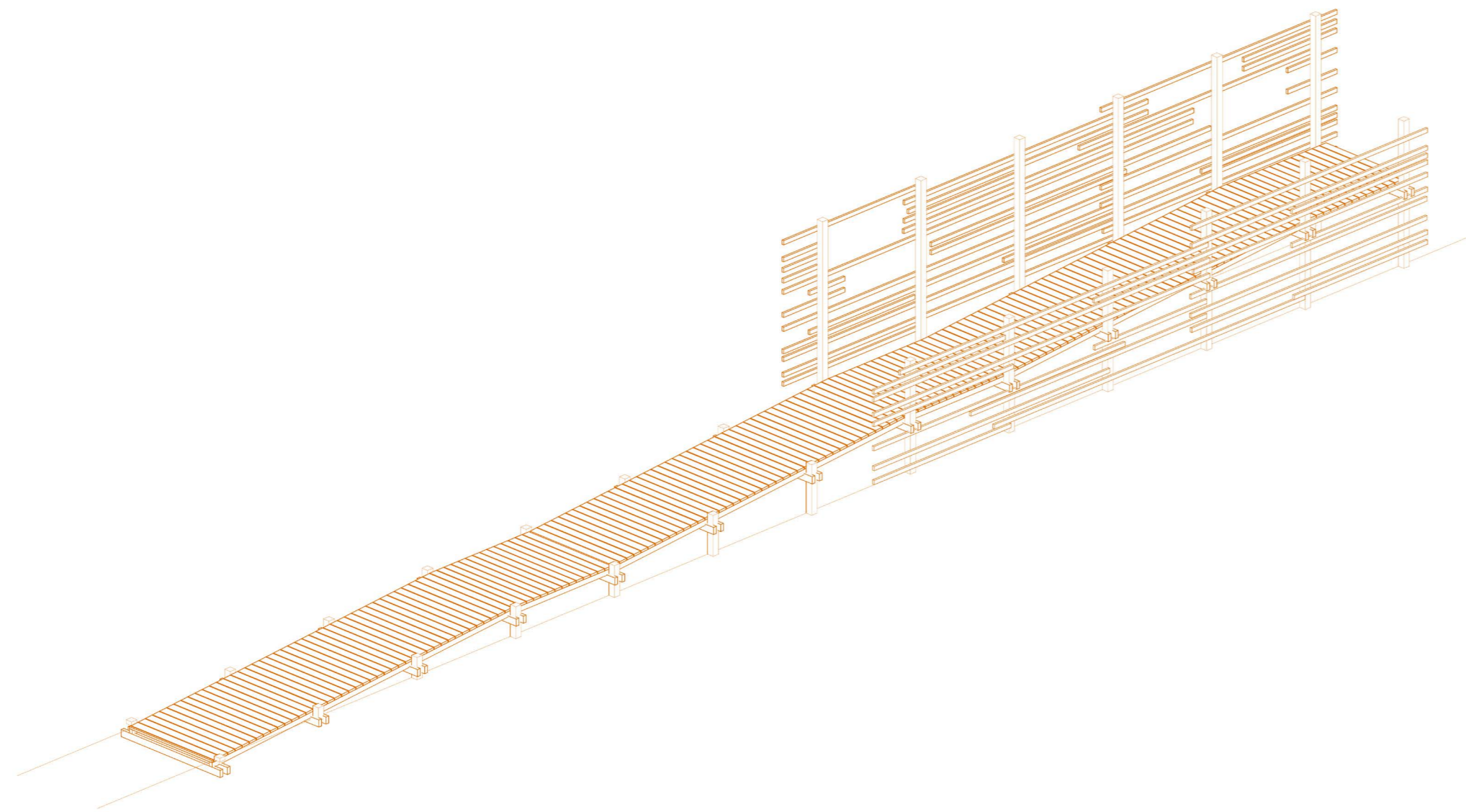
7. ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

ι. ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ

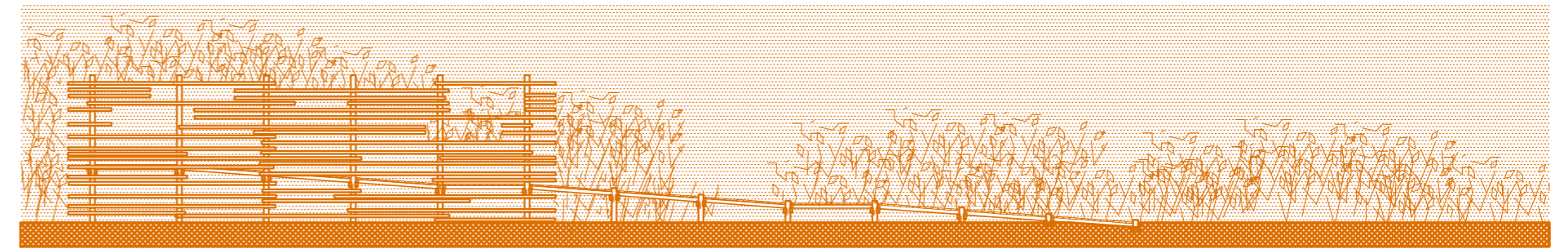
Σχεδιάζονται τρεις ακόμα υποστηρικτικές υποδομές που αναφέρθηκαν και στο masterplan, το παρατηρητήριο άμεσης θέασης, ένας τύπος πύλης στο βιότοπο και ο εξώστης στο λόφο του Κορυφασίου.

Το παρατηρητήριο έχει στόχο την άμεση οπτική σε κοντινή απόσταση όπου βρίσκεται το σημείο του βάλτου. Συνεπώς δεν χρειάζεται να σηκωθεί η κατασκευή αρκετά από το έδαφος πράγμα που επιτρέπει έναν σχεδιασμό προσιτό για Α.Μ.Ε.Α. Σχεδιάζεται το πάνελ από σανίδες τοποθετημένες ακανόνιστα για να κρύβουν τον παρατηρητή από το πεδίο θέασης ενώ αφήνονται ανοίγματα σε δύο επίπεδα, ώστε να δυνατή η παρατήρηση τόσο για ένα όρθιο άνθρωπο όσο και για έναν σε αμαξίδιο.

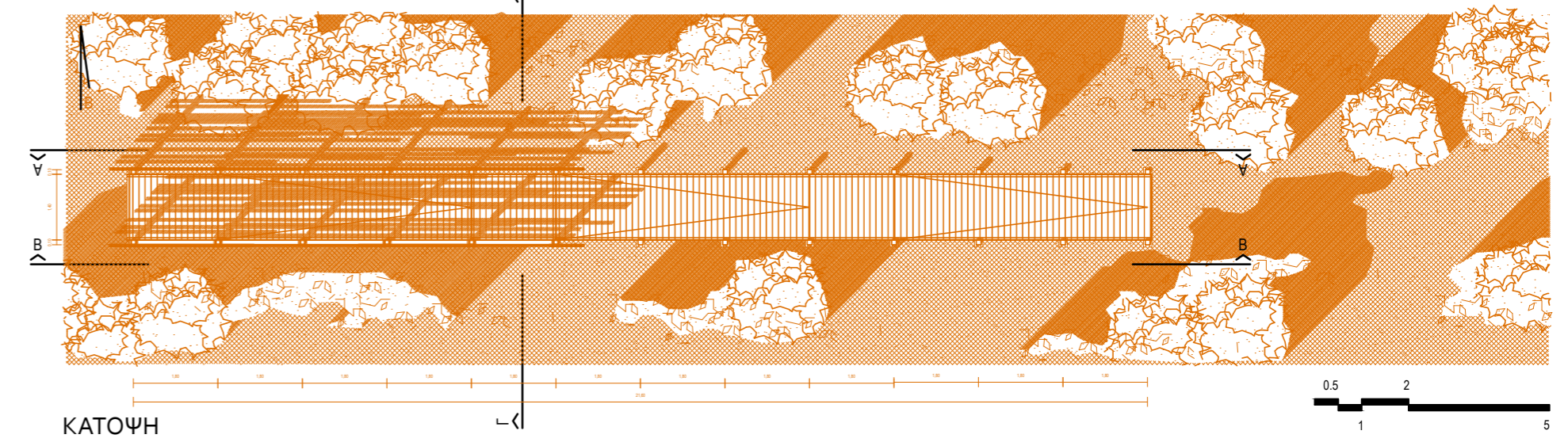

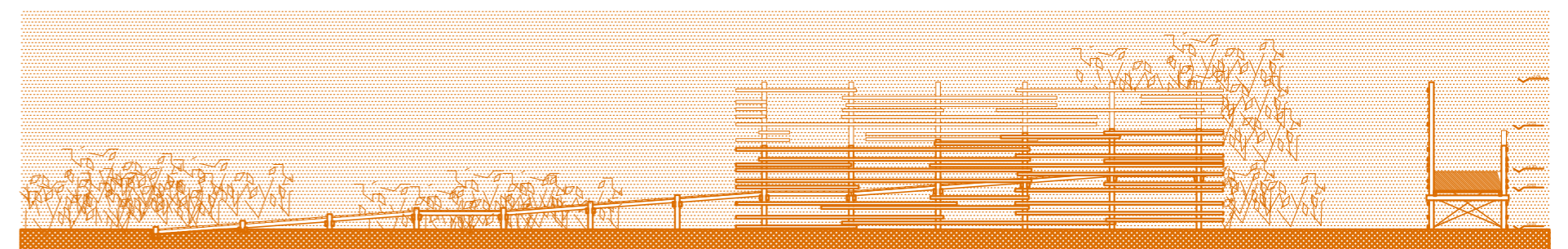
ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΕΣ ΠΡΟΒΟΛΕΣ

ΤΟΜΗ Β-Β

ΚΑΤΟΨΗ

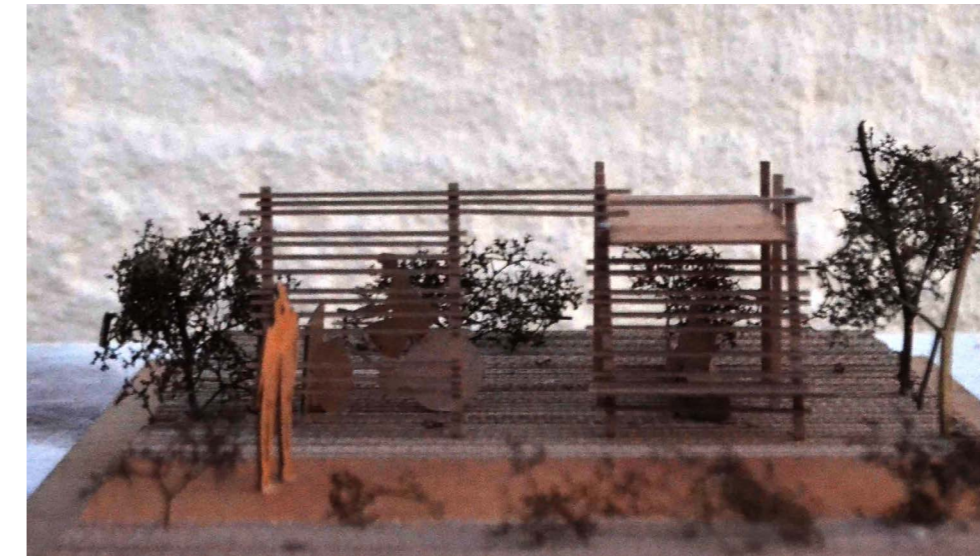
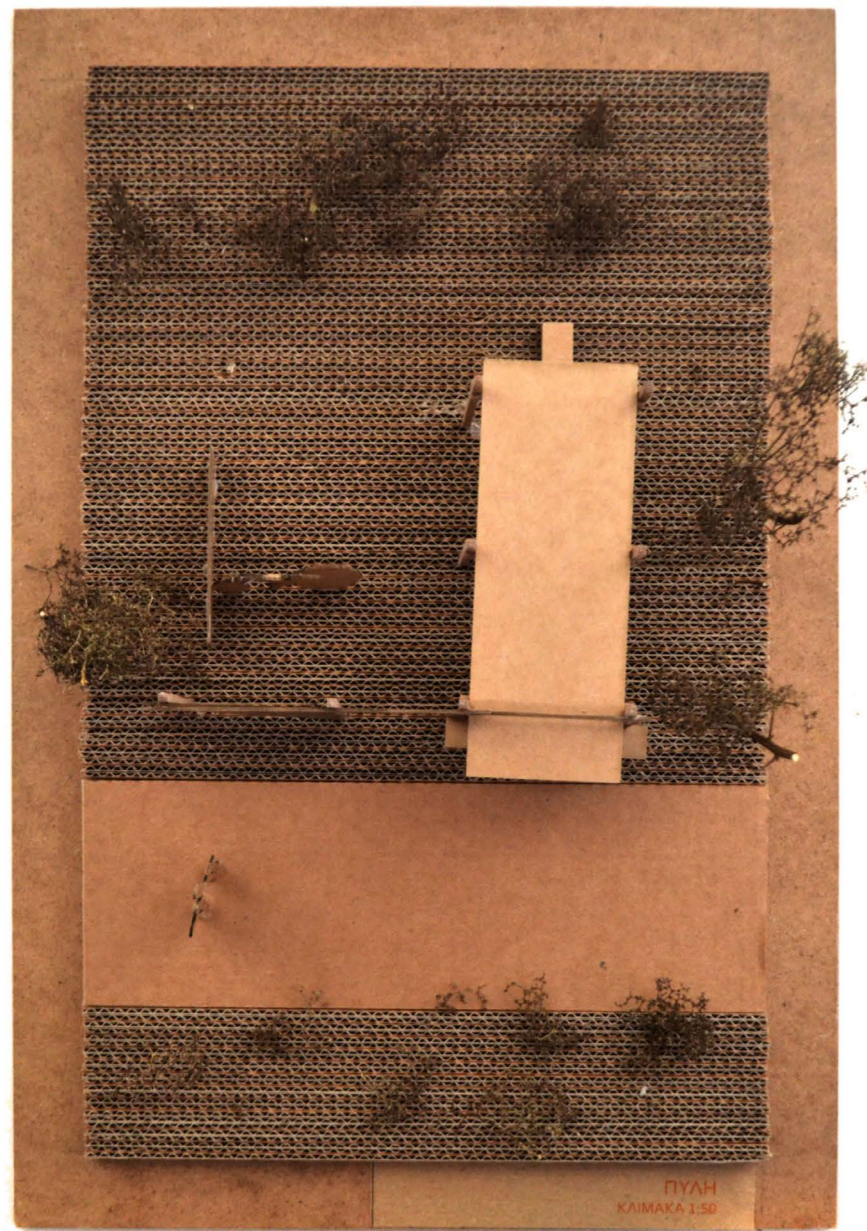

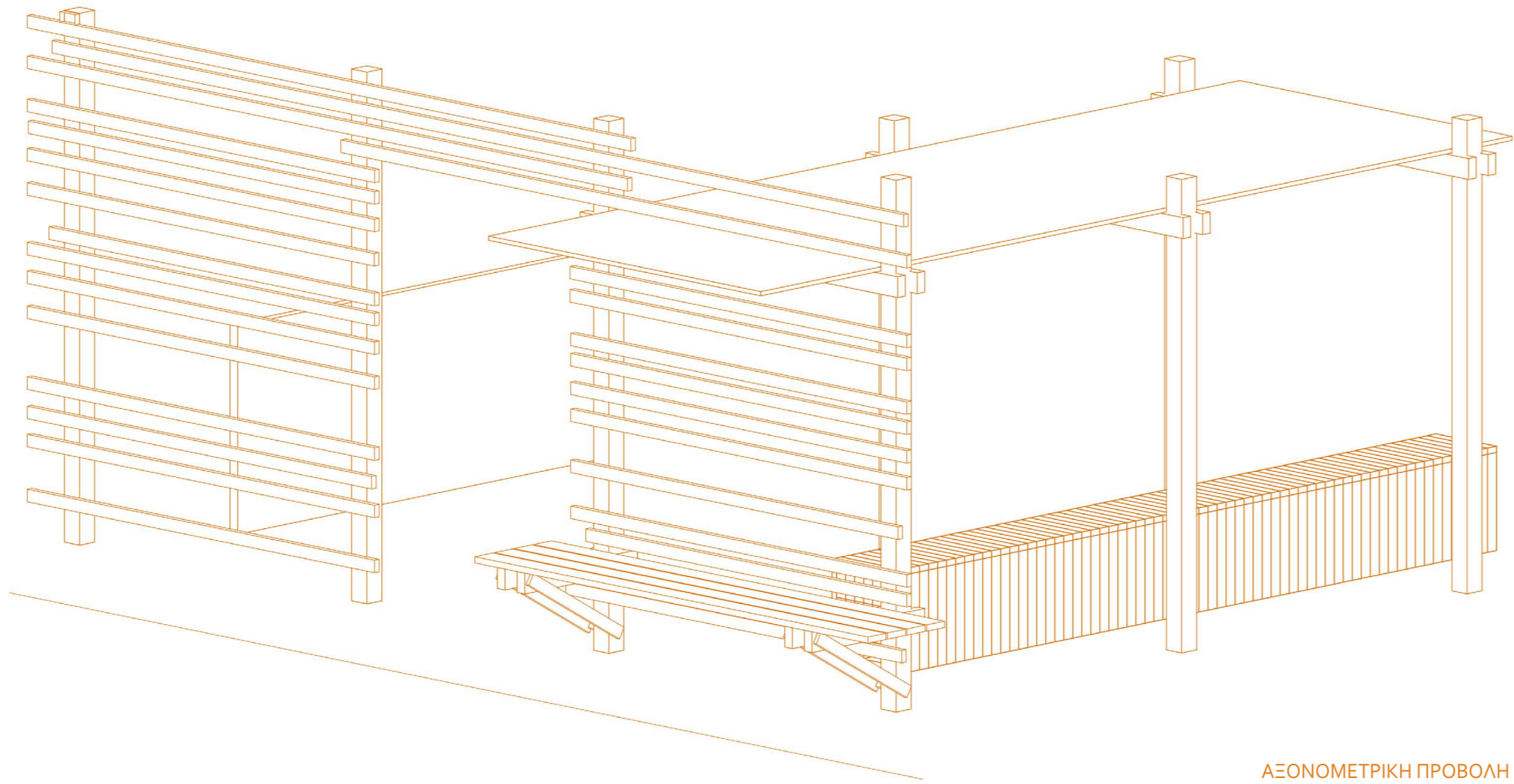
ΤΟΜΗ Α-Α

ΤΟΜΗ Γ-Γ

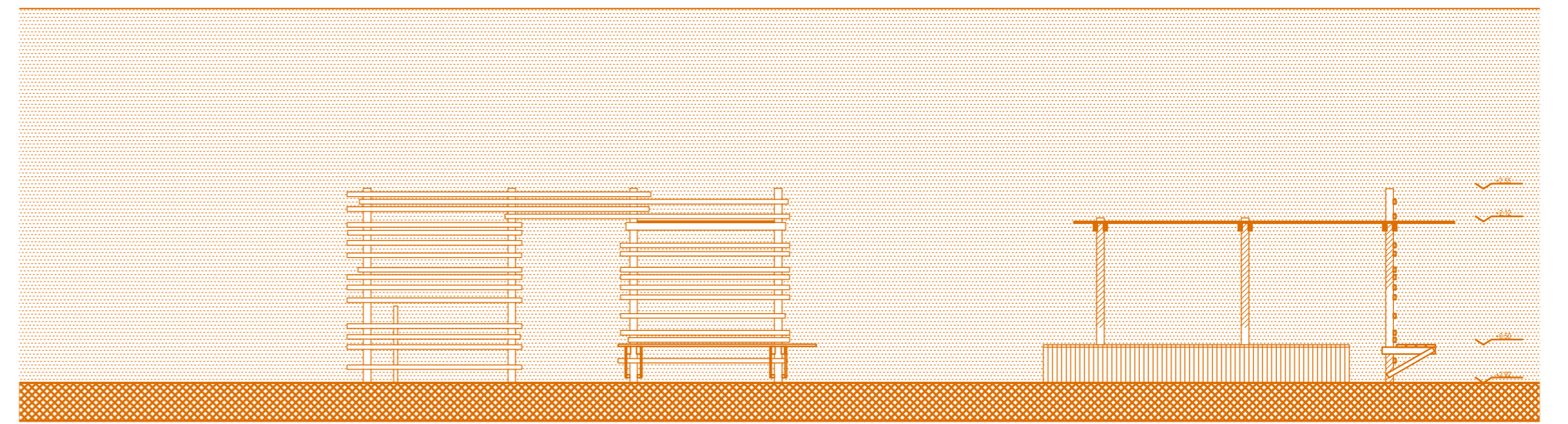
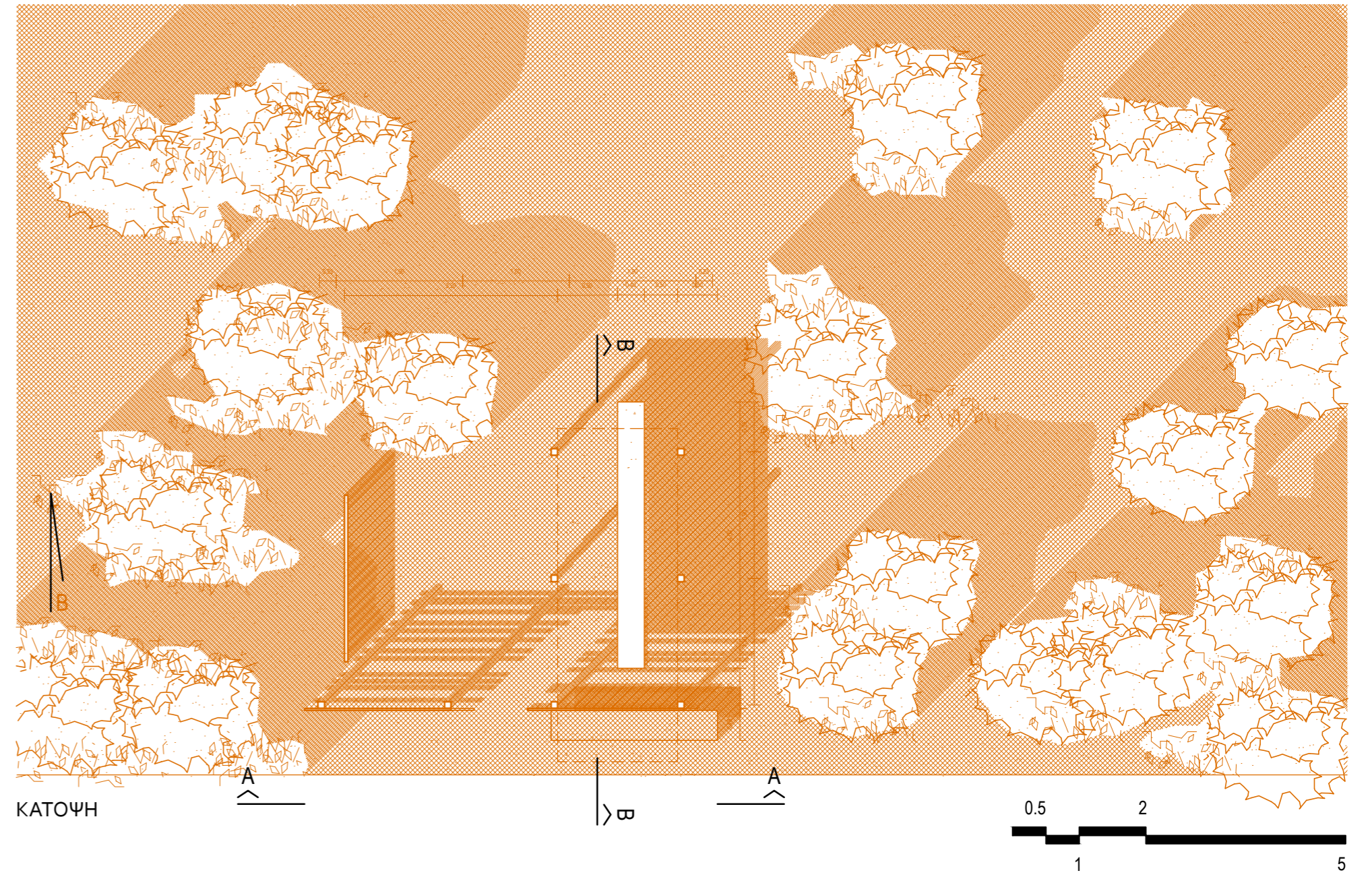
ii. ΠΥΛΗ

Η πύλη έχει ως στόχο να υποδηλώσει την είσοδο, ενώ ταυτόχρονα πρέπει να νοηματοδοτεί την στάση σε περίπτωση ύπαρξης μια λεωφορειακής γραμμής που συνδέει τα διαφορά σημεία του βιότοπου. Τοποθετείται και εδώ το πανέλο με τις σανίδες ενώ μια πλάκα που σχεδιάζεται για σκίαση και στάση στην εσωτερική πλευρά βγαίνει ως έξω από το πανέλο για να ορίσει και την στάση του λεωφορείου που προαναφέρθηκε. Τέλος εσωτερικά τις πύλης τοποθετούνται και σημεία παραλαβής-παράδοσης ποδηλάτων

ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ

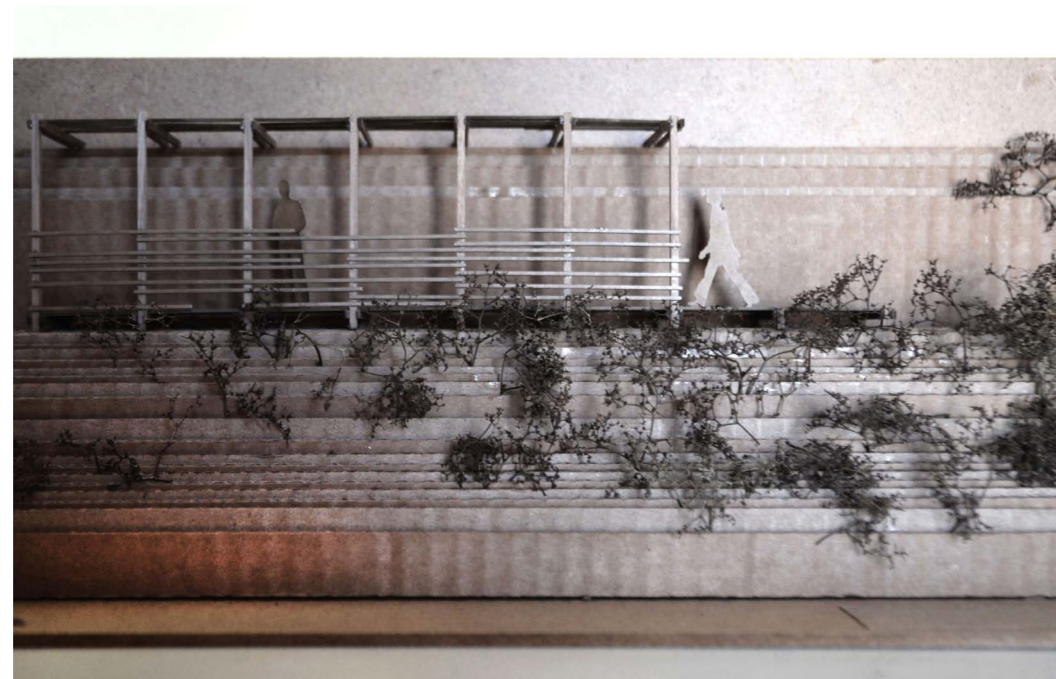

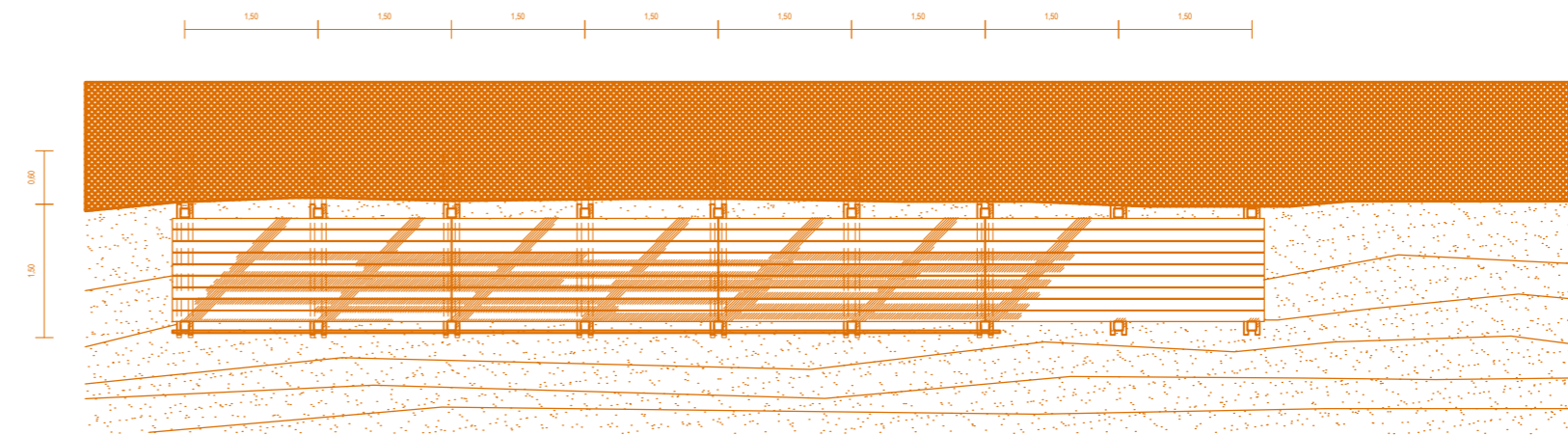
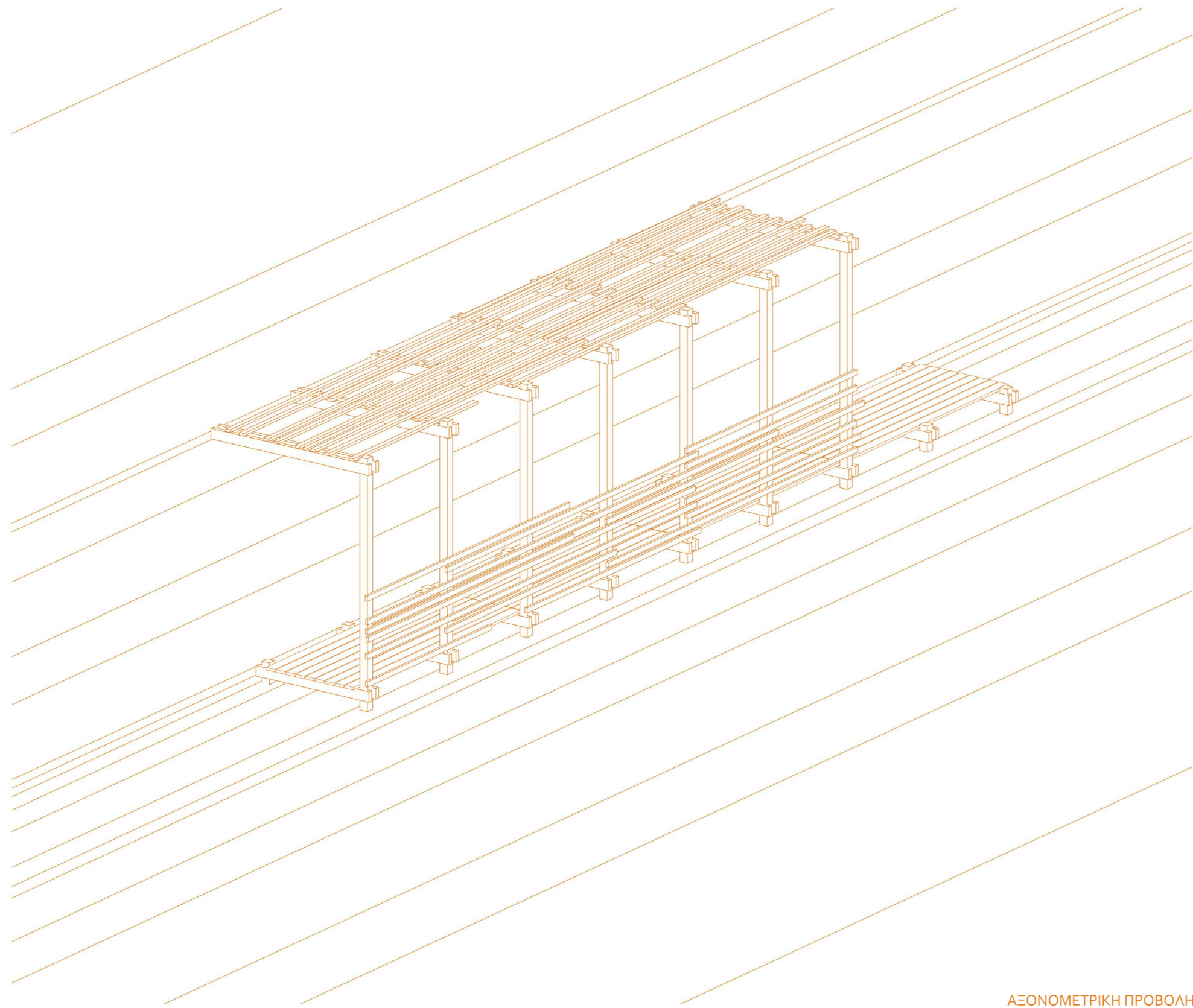
TOMH A-A

TOMH B-B

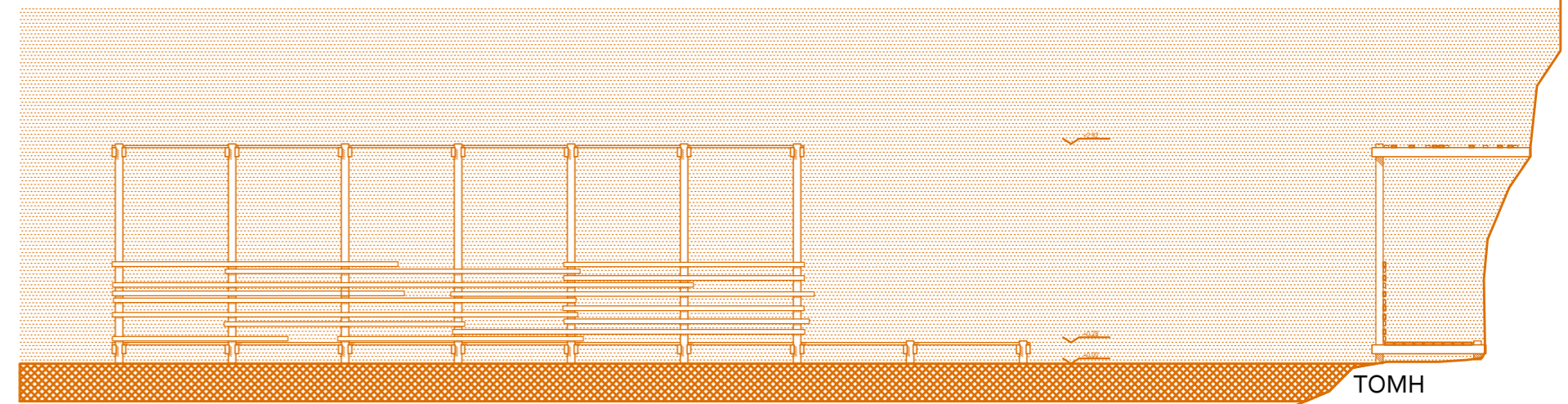
iii. ΕΞΩΣΤΗΣ

Ο εξώστης διαμορφώνεται από ξύλινα Π (σε τομή) που τοποθετούνται κάθετα στο λόφο, σε απόσταση από το έδαφος, με διαφορετικές διαστάσεις στα δύο, ώστε να μπορέσει η κατασκευή να αγκαλιάσει το ανάγλυφο του εδάφους χωρίς να το καταπατήσει. Επίσης οι αναγκαίες πληρώσεις της κατασκευής γίνονται με τις σανίδες που χρησιμοποιήθηκαν και στις υπόλοιπες υποδομές.

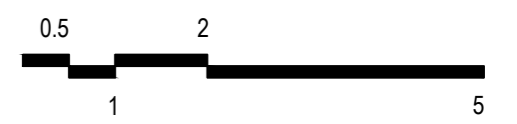

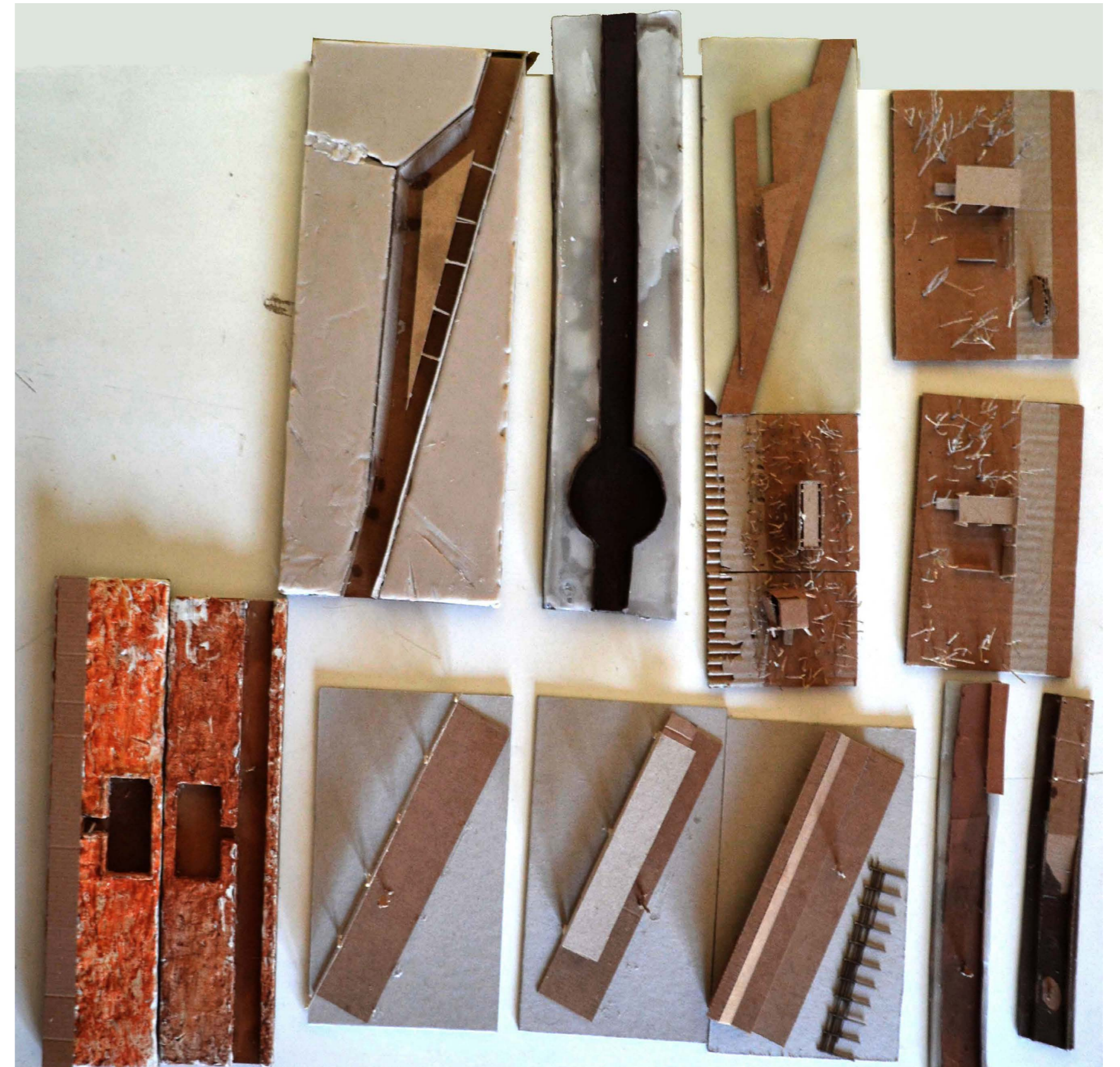
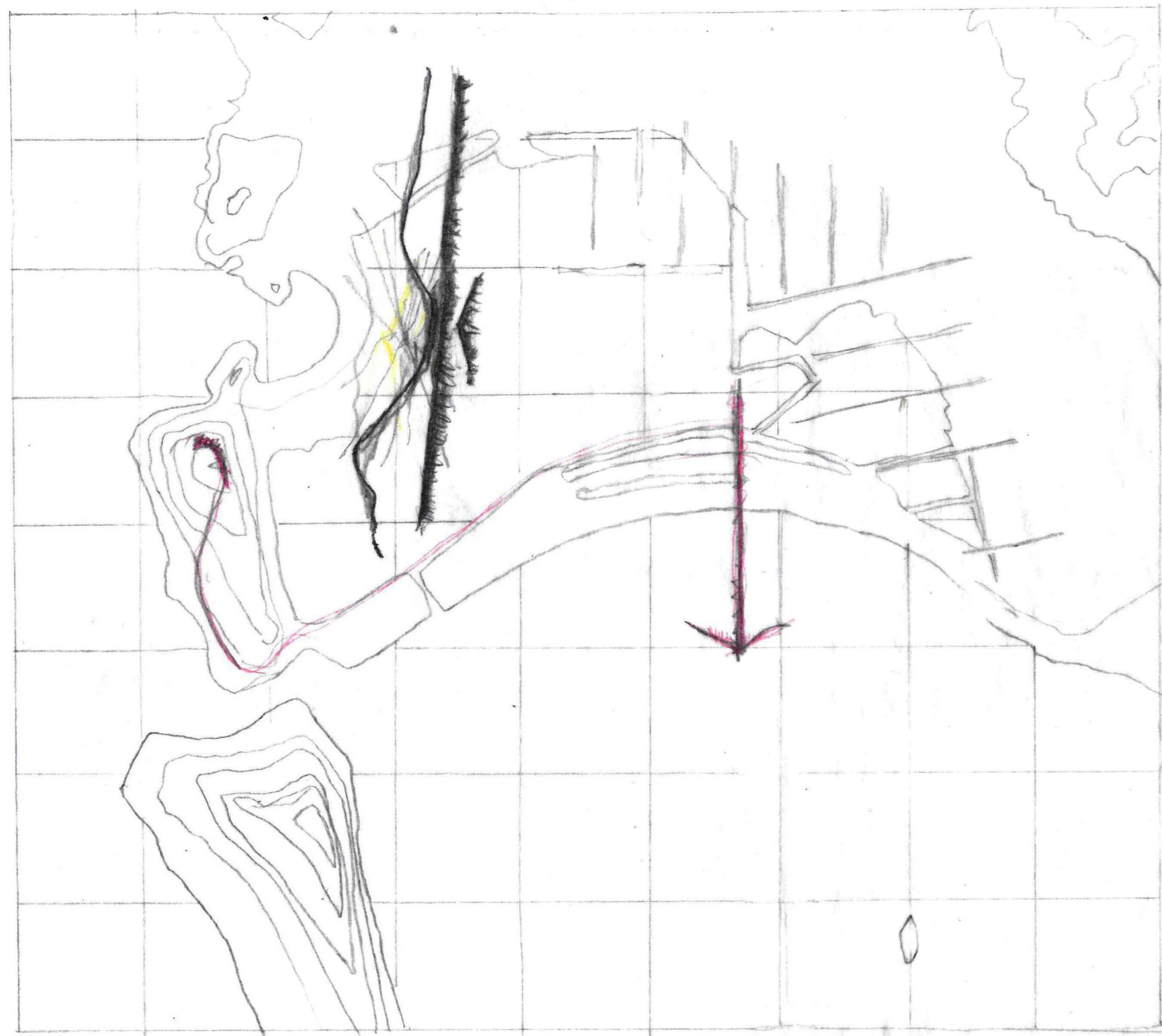
ΚΑΤΟΨΗ

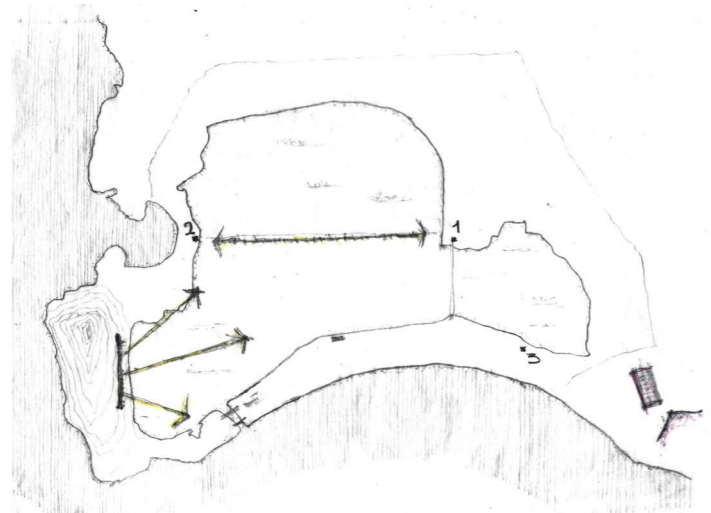
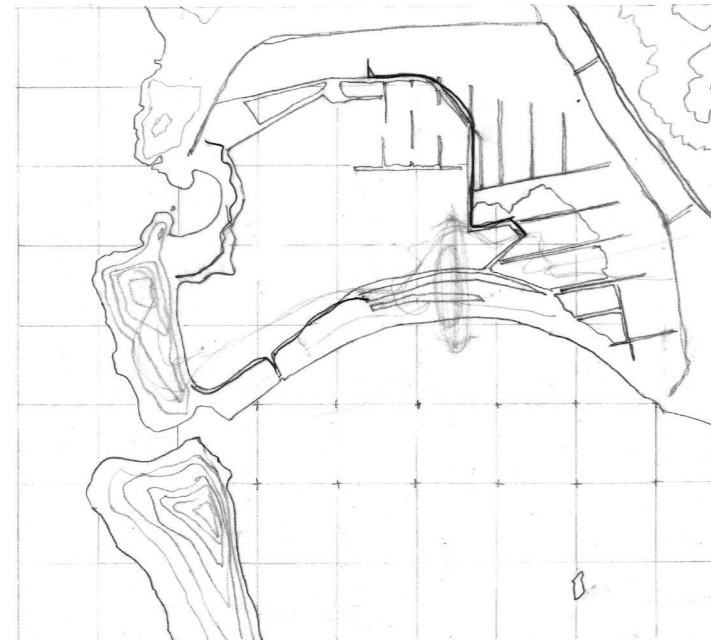
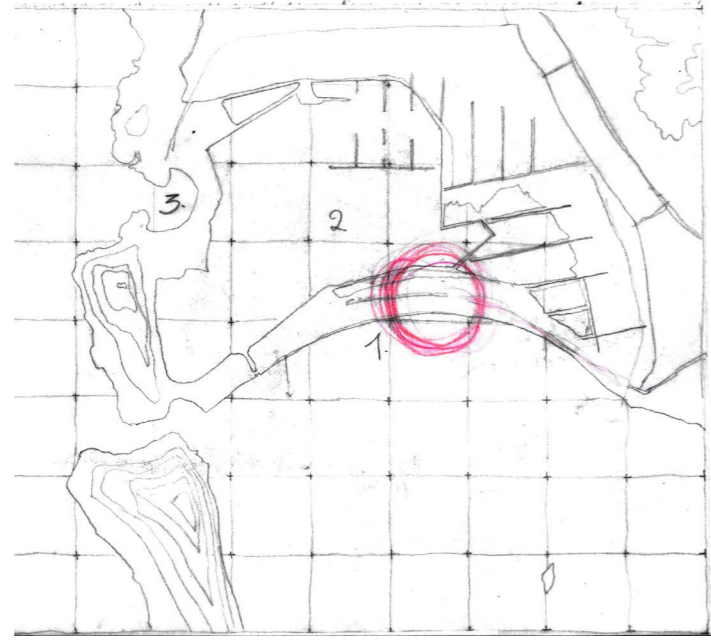

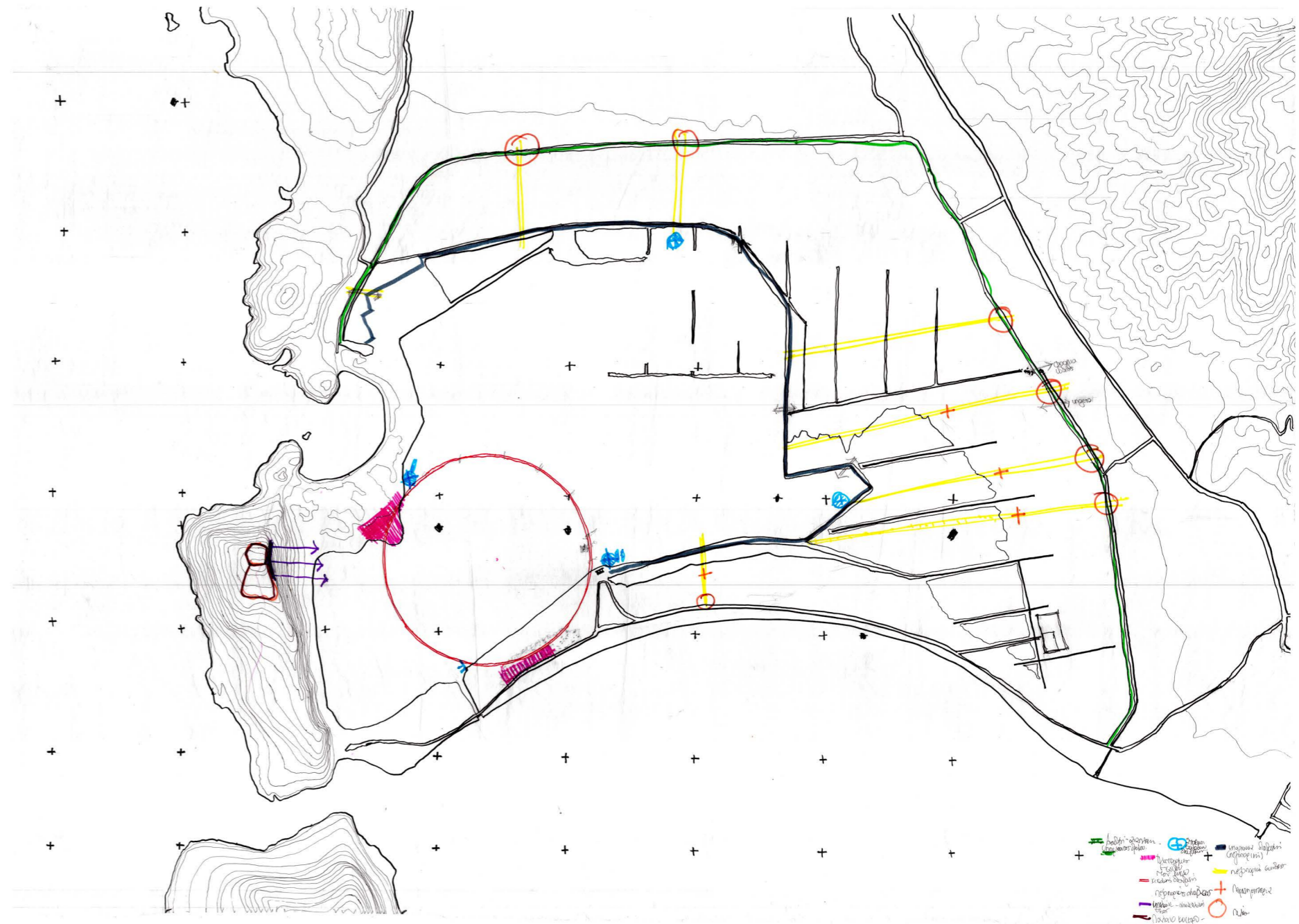
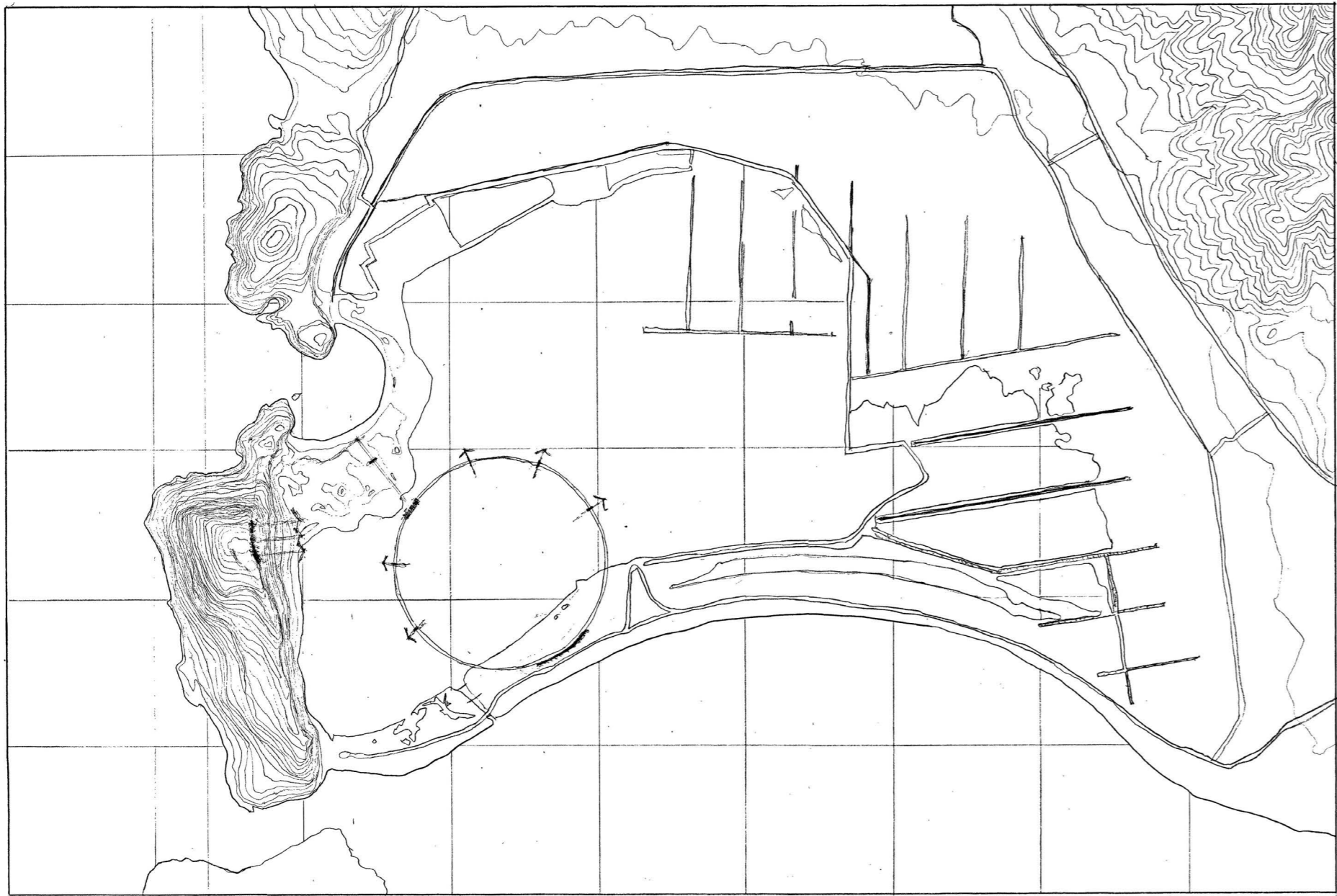
ΟΨΗ

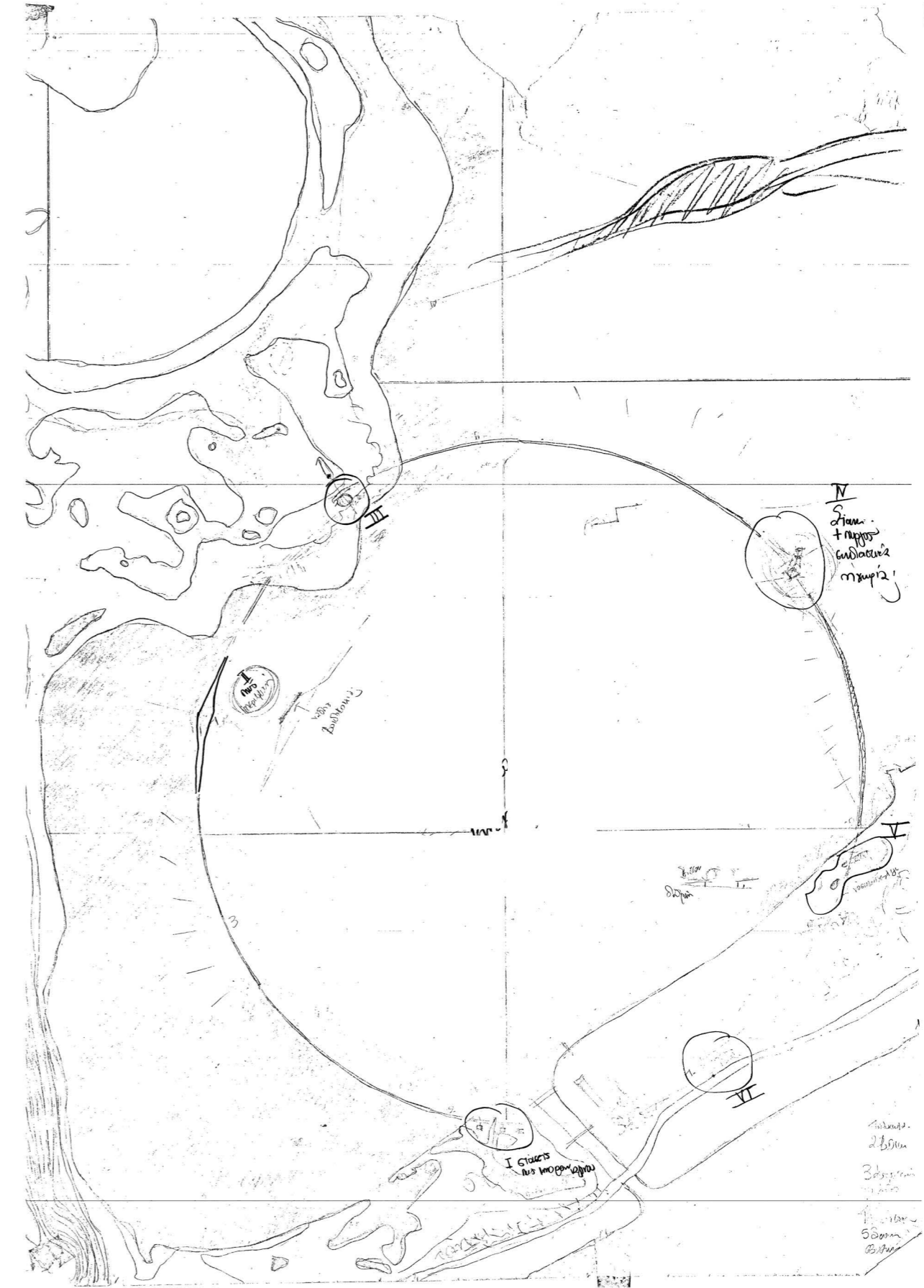
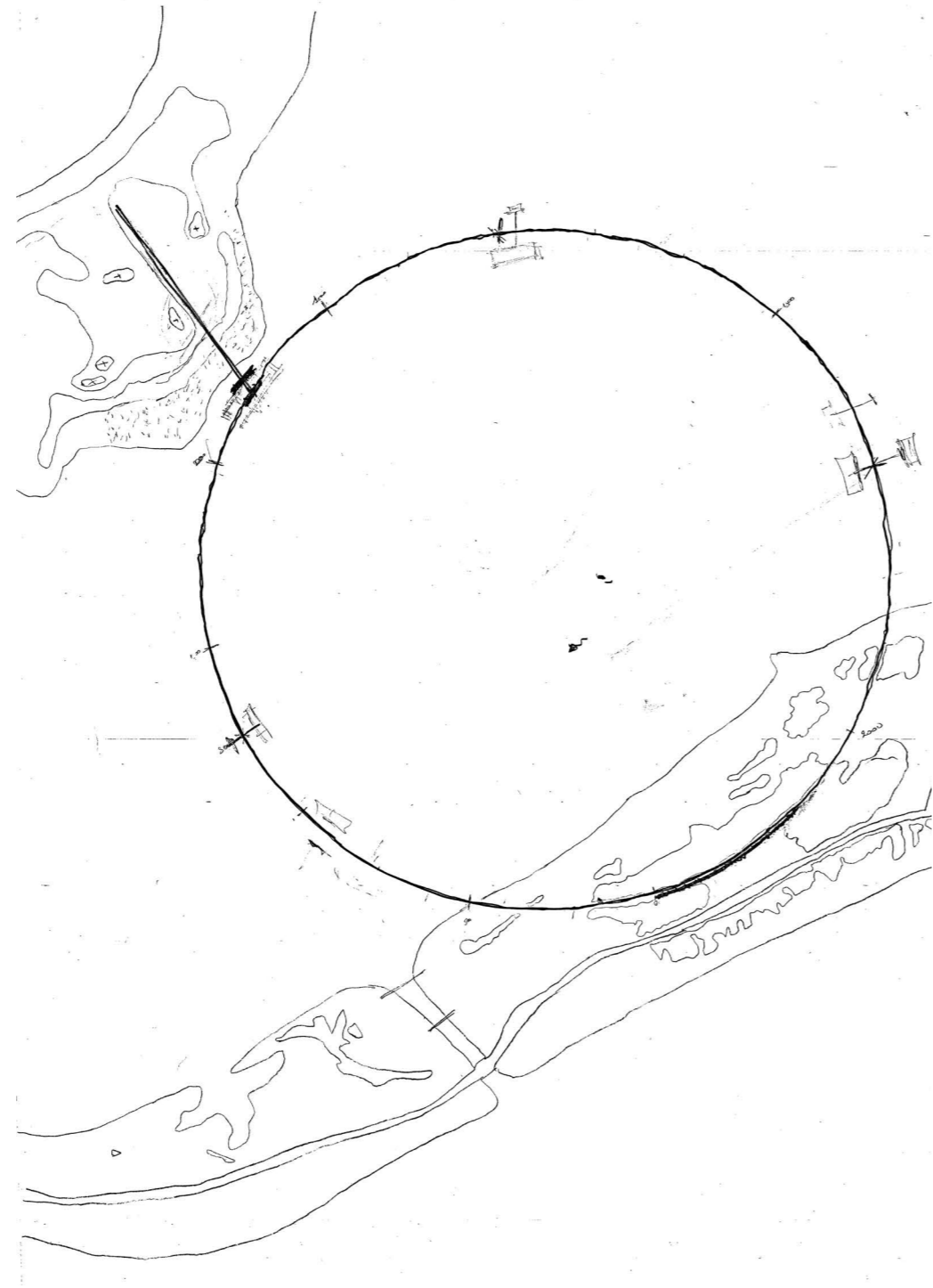
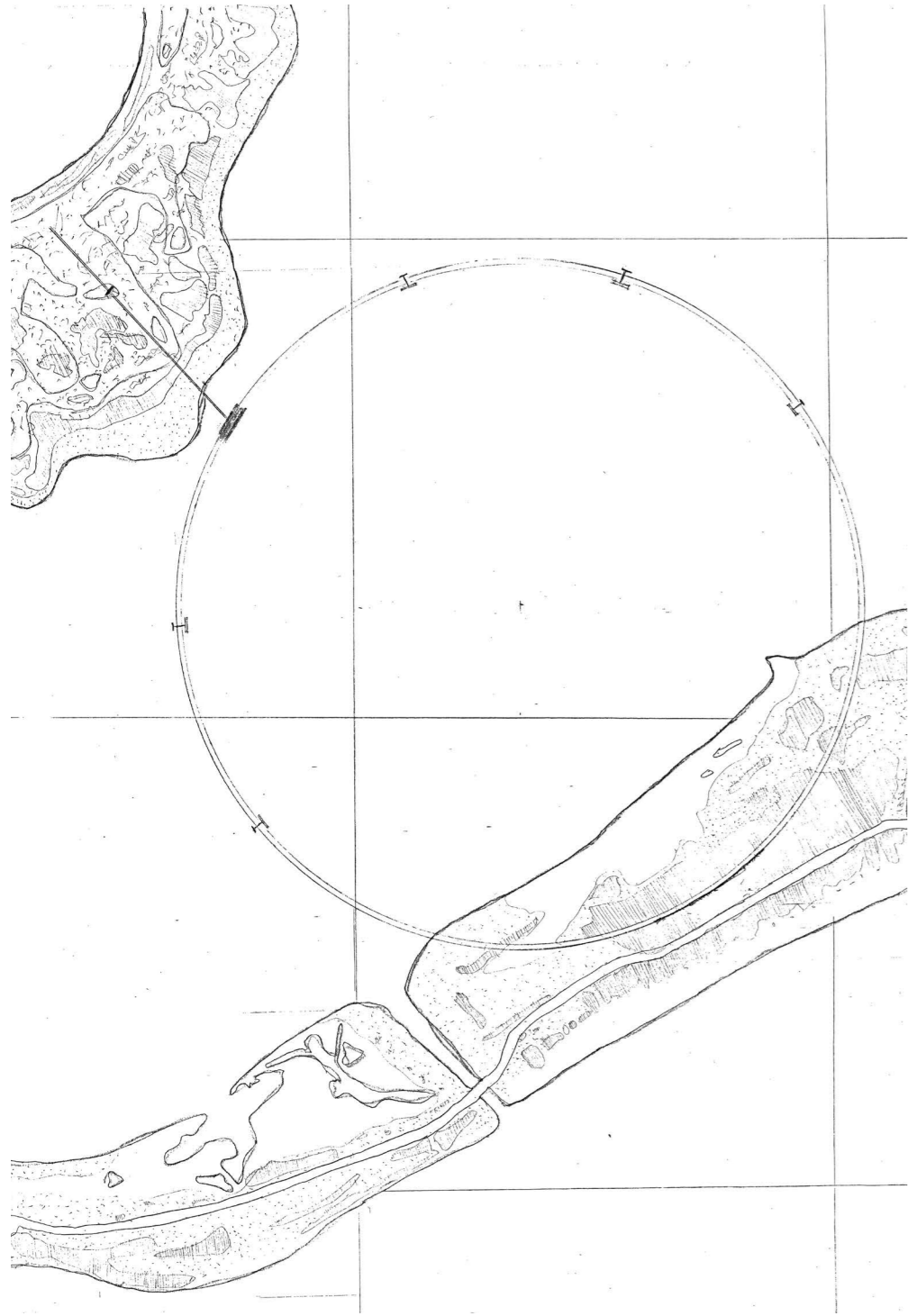

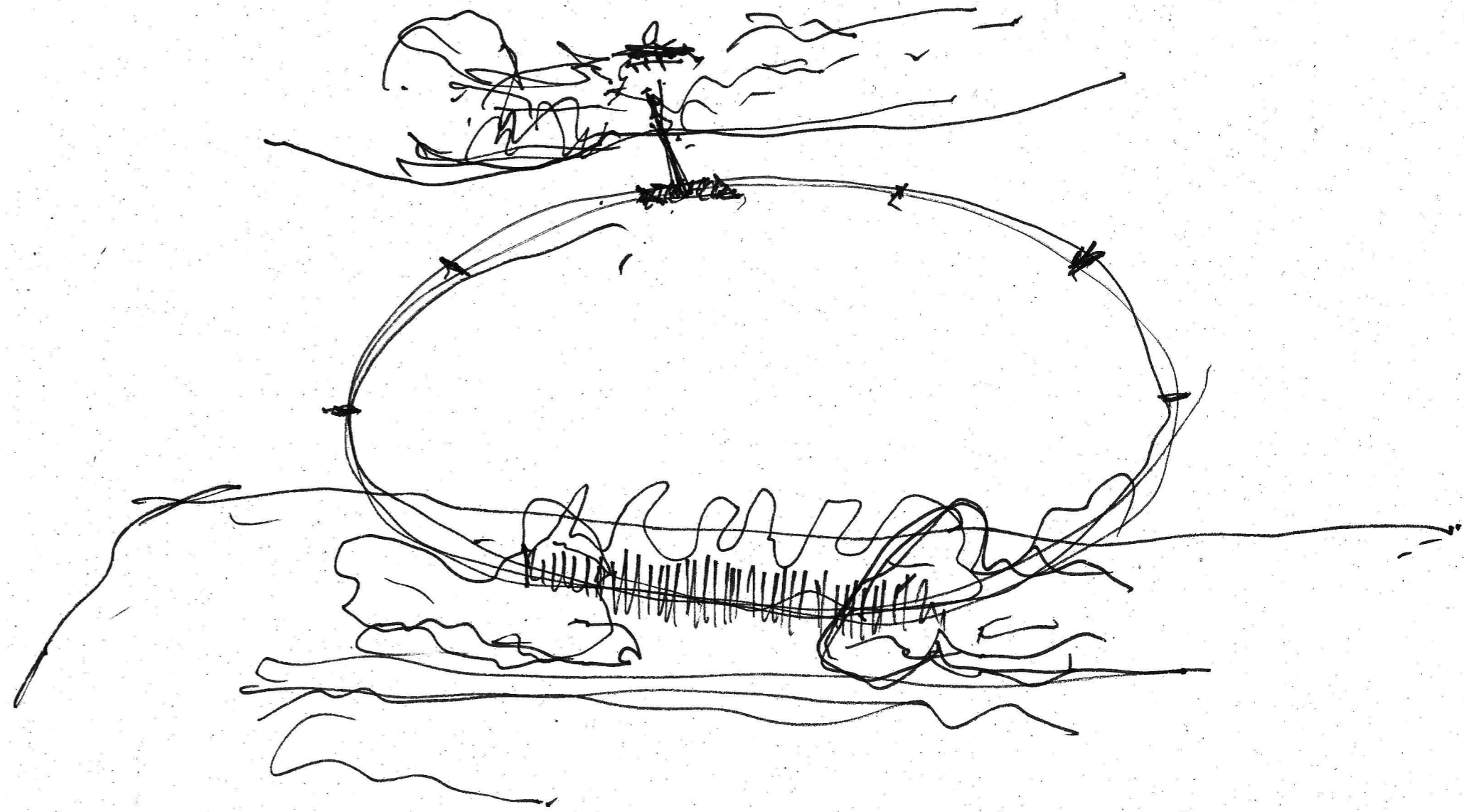
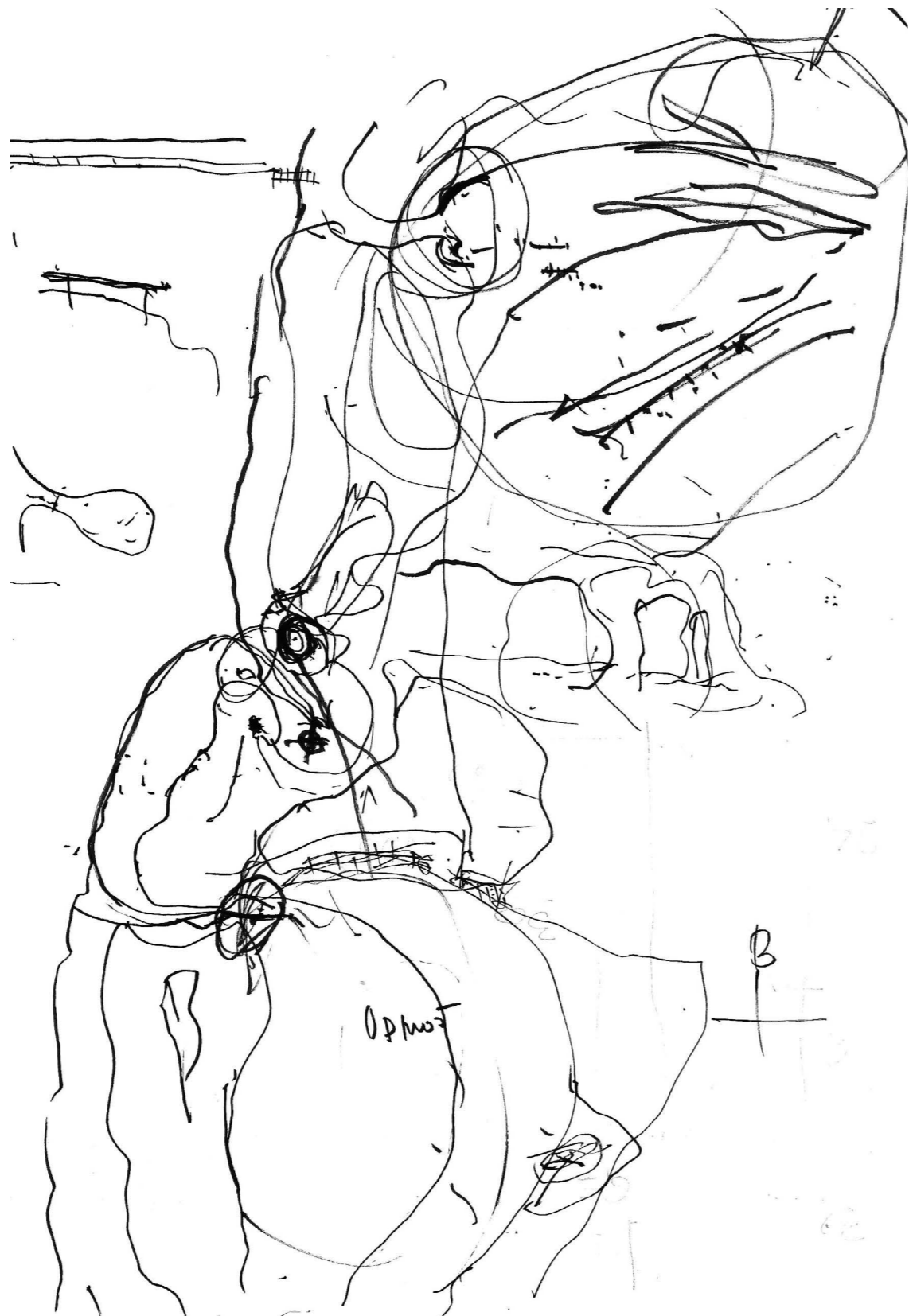
8. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΤΑ ΕΝΔΙΑΜΕΣΑ ΣΕΝΑΡΙΑ

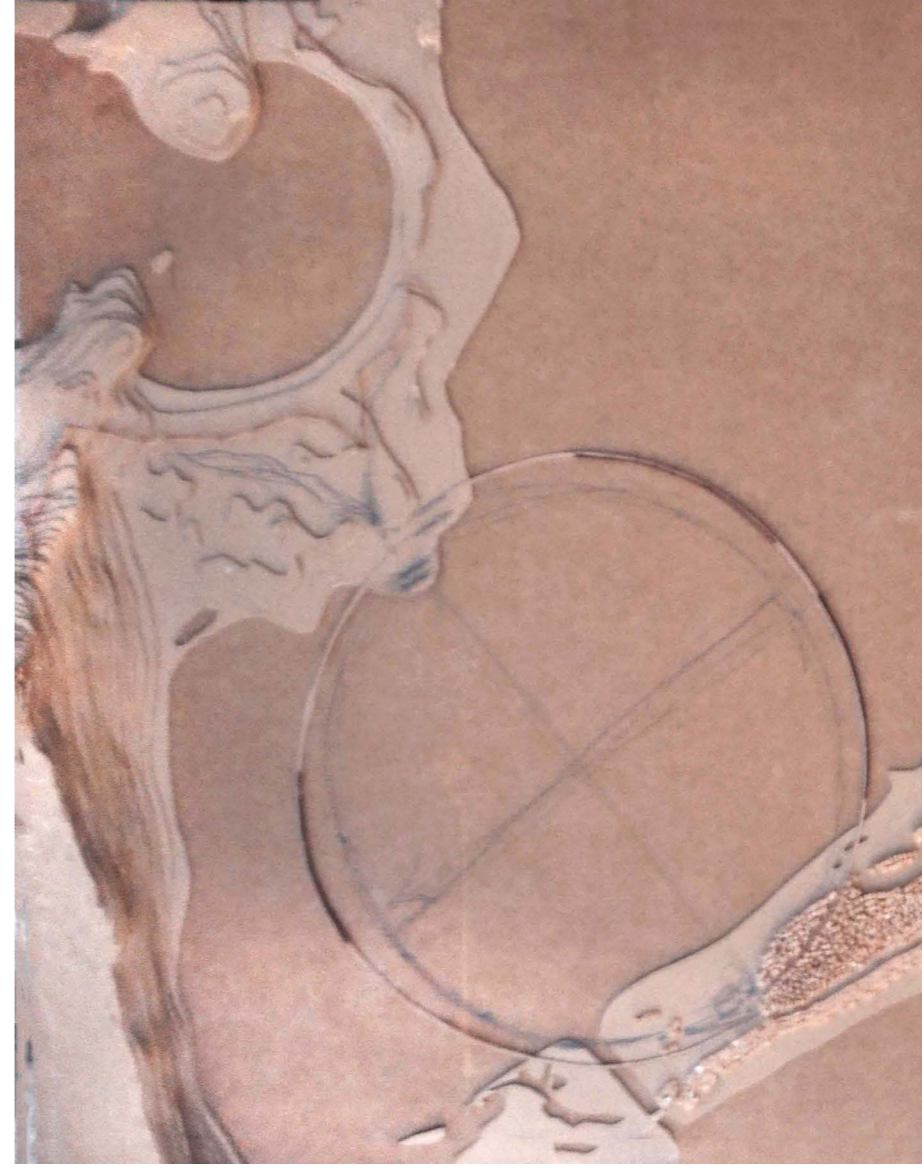
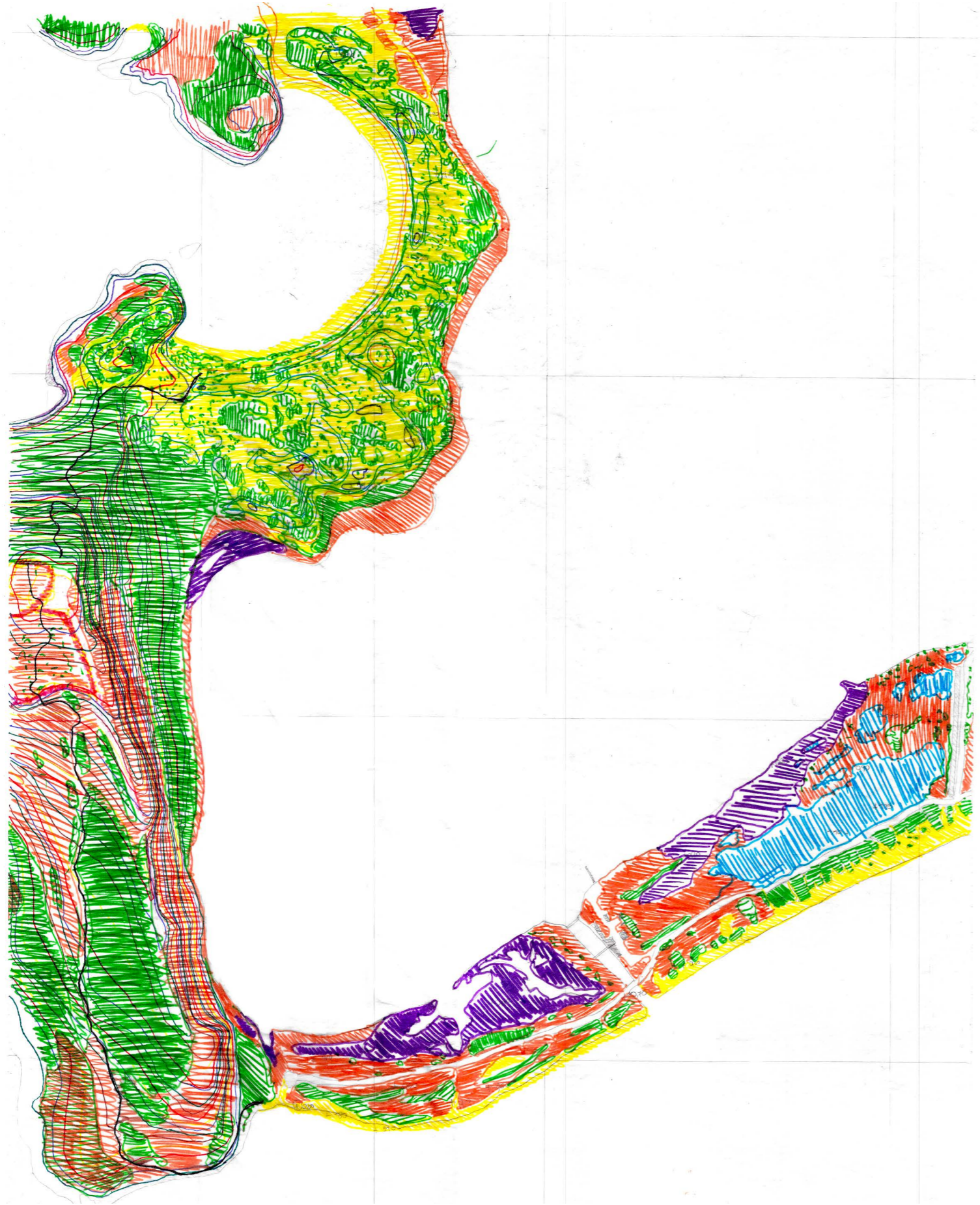

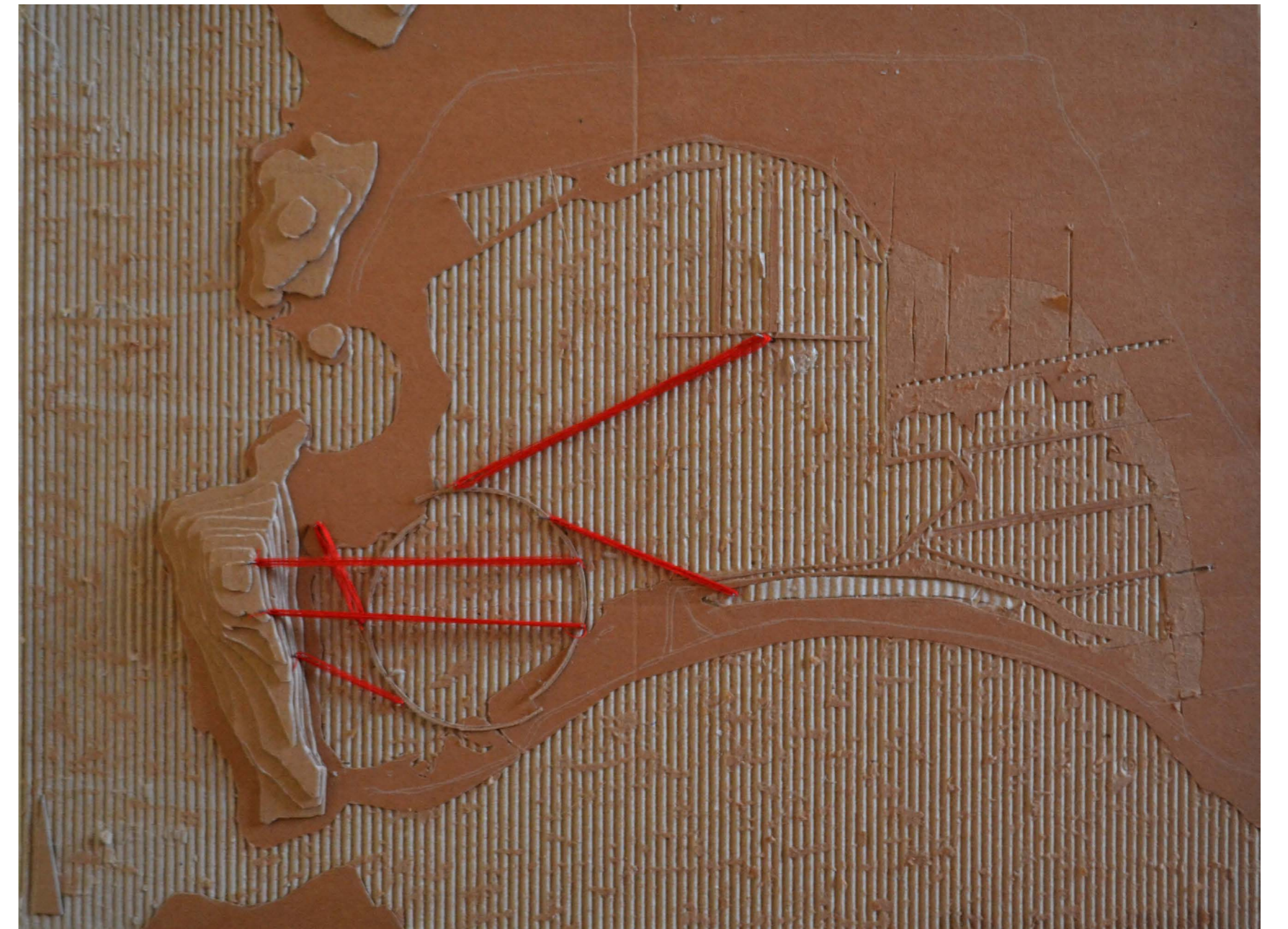

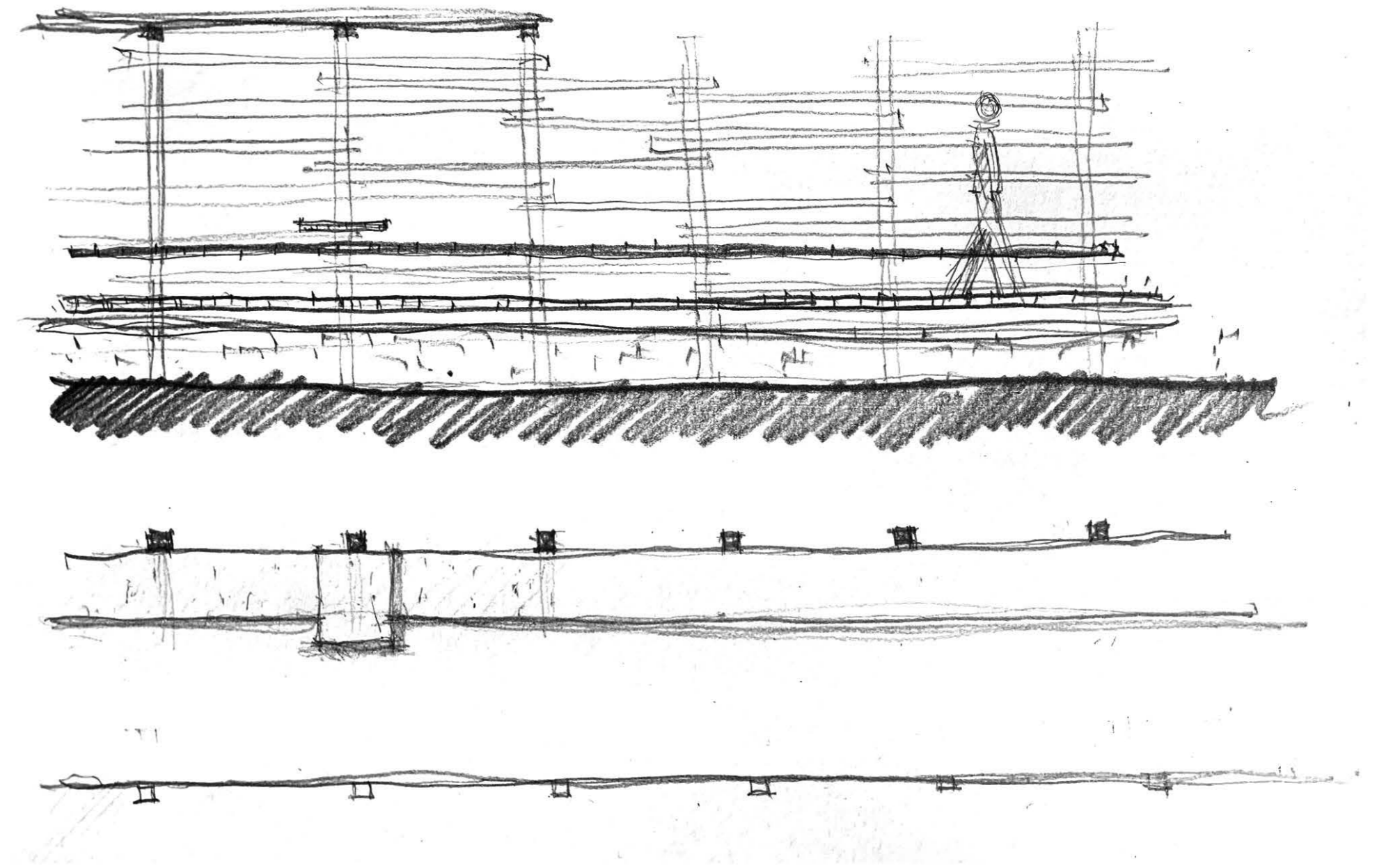
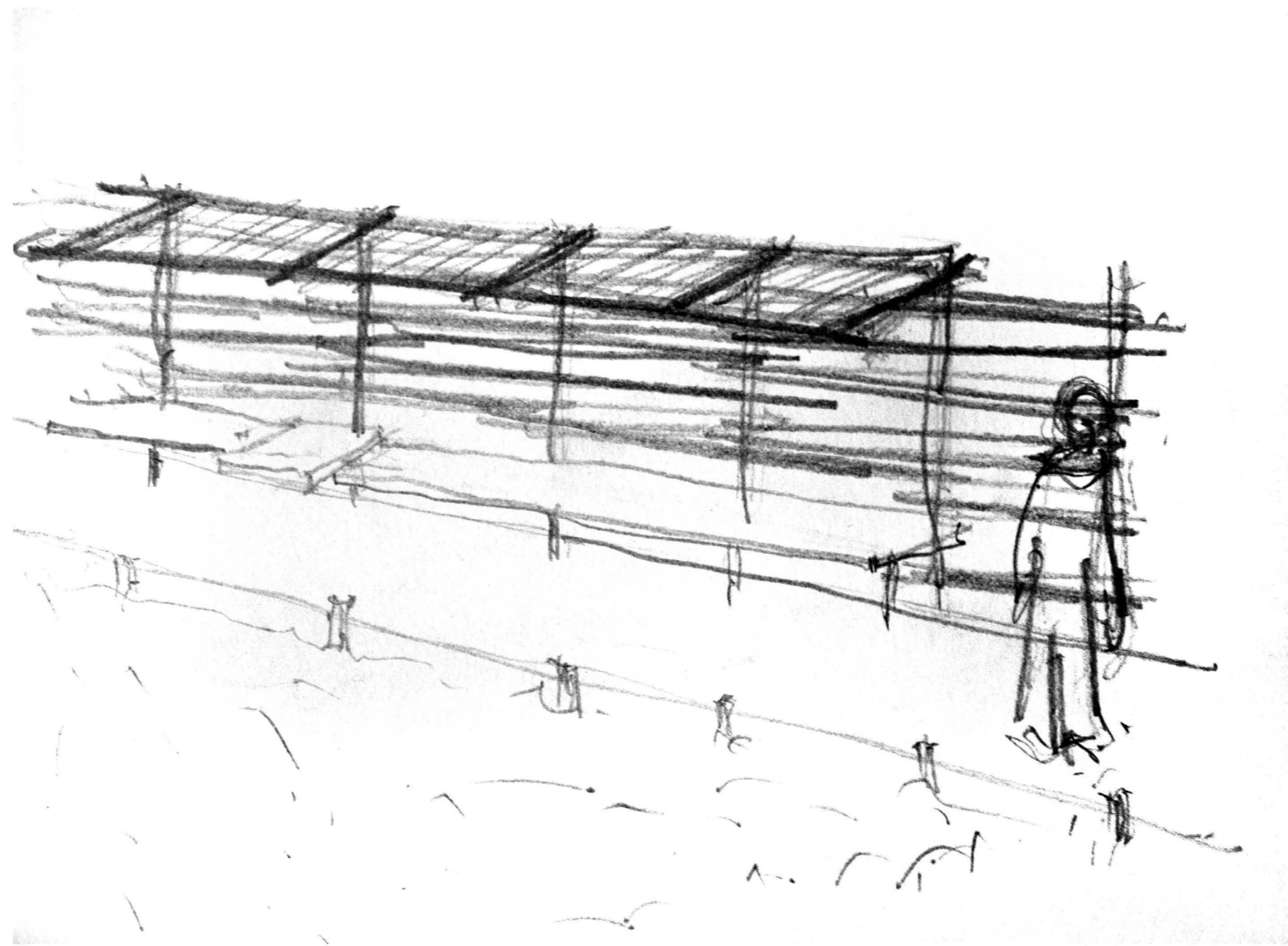

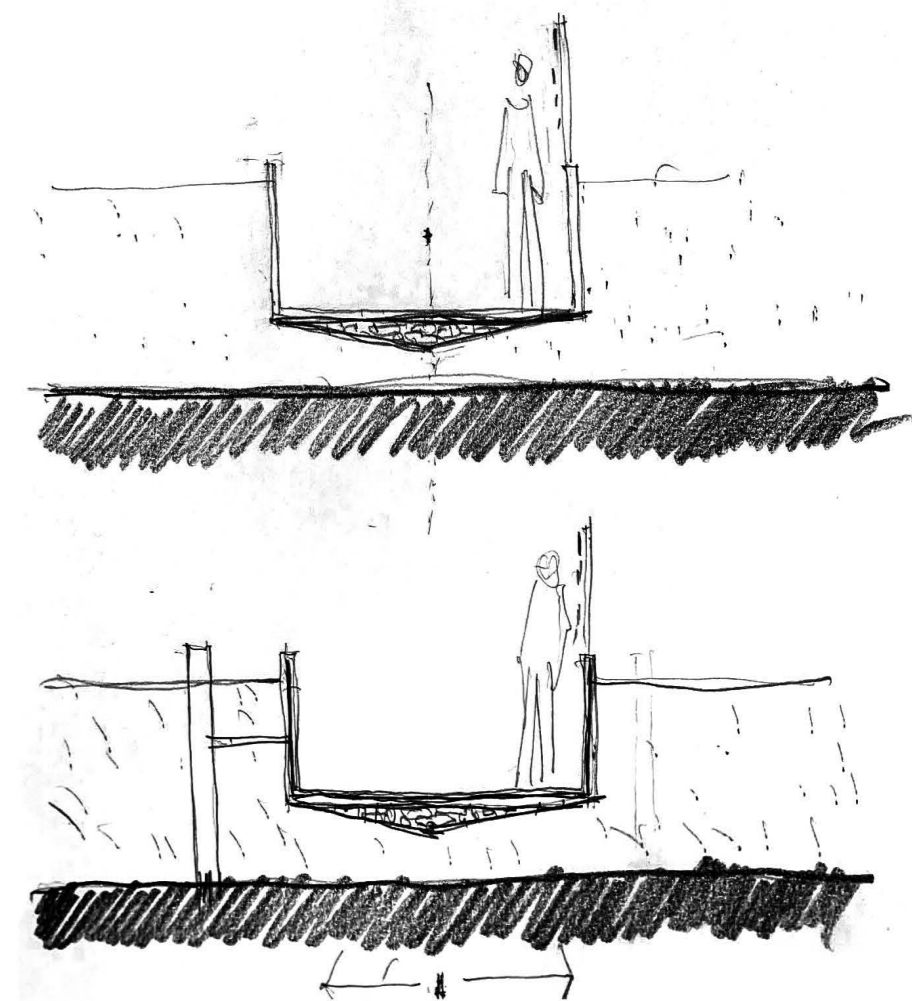
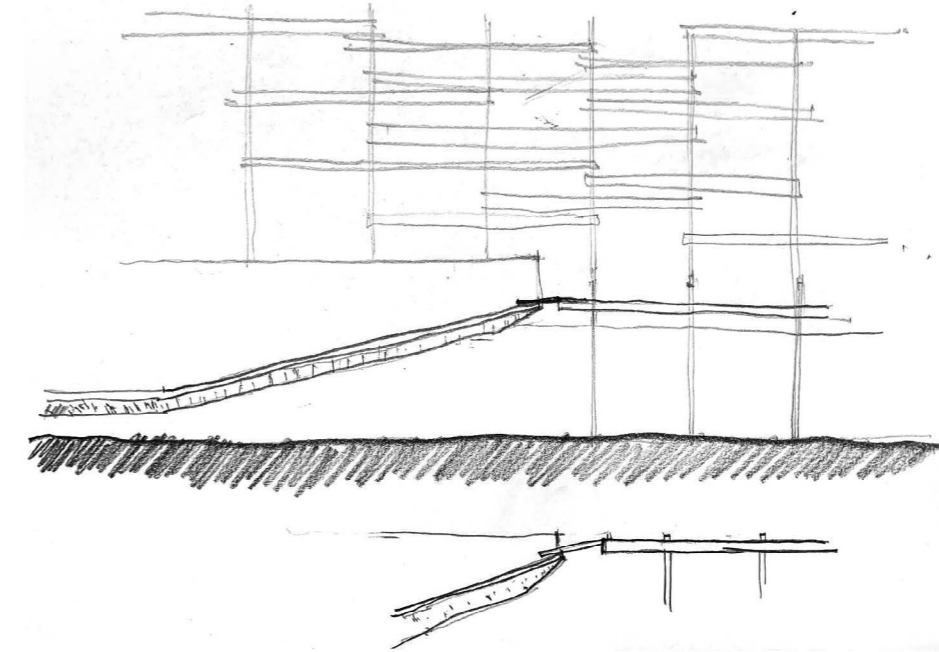
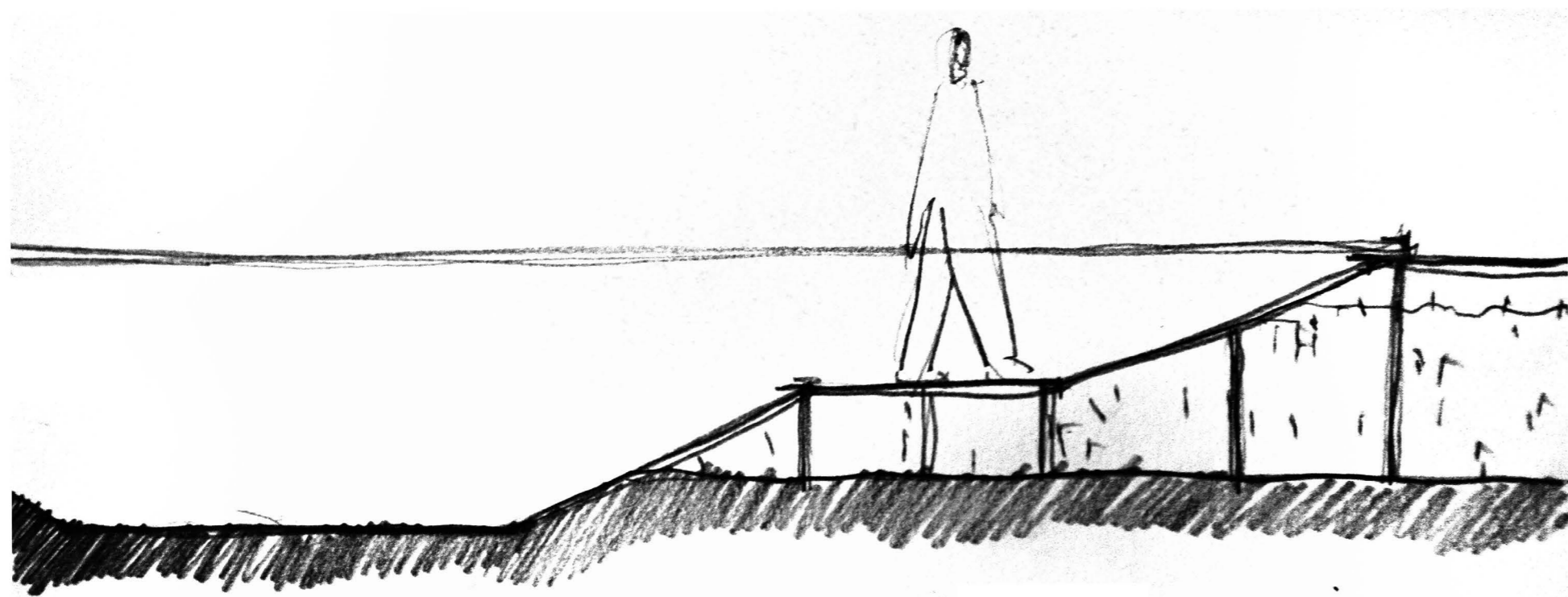
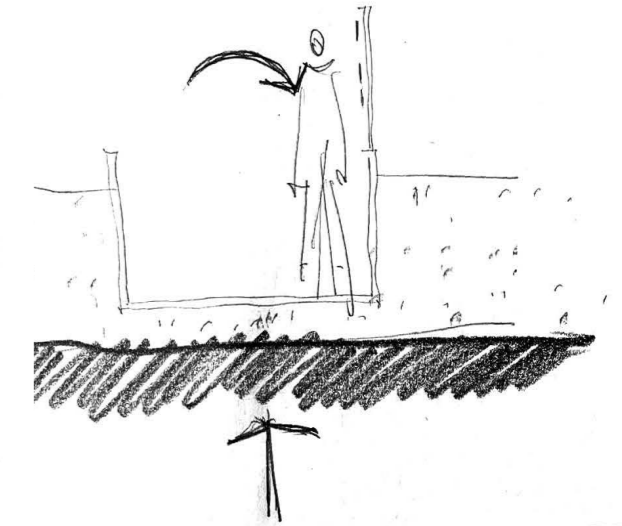
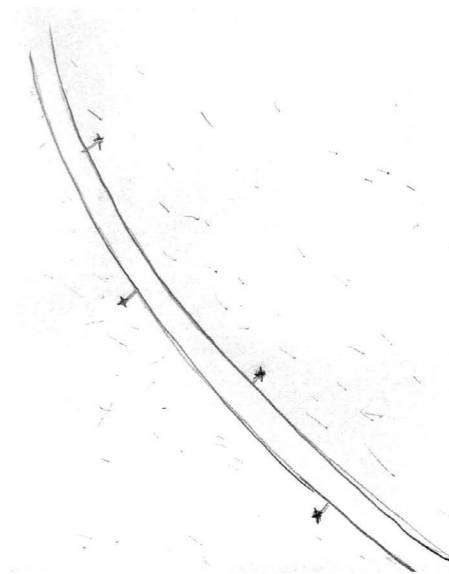
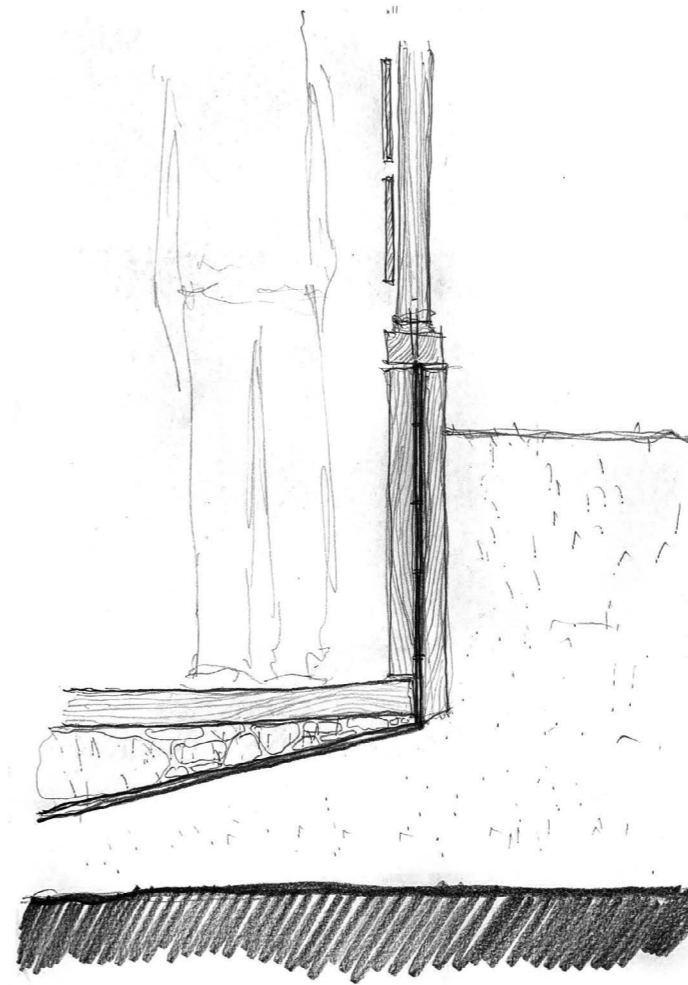
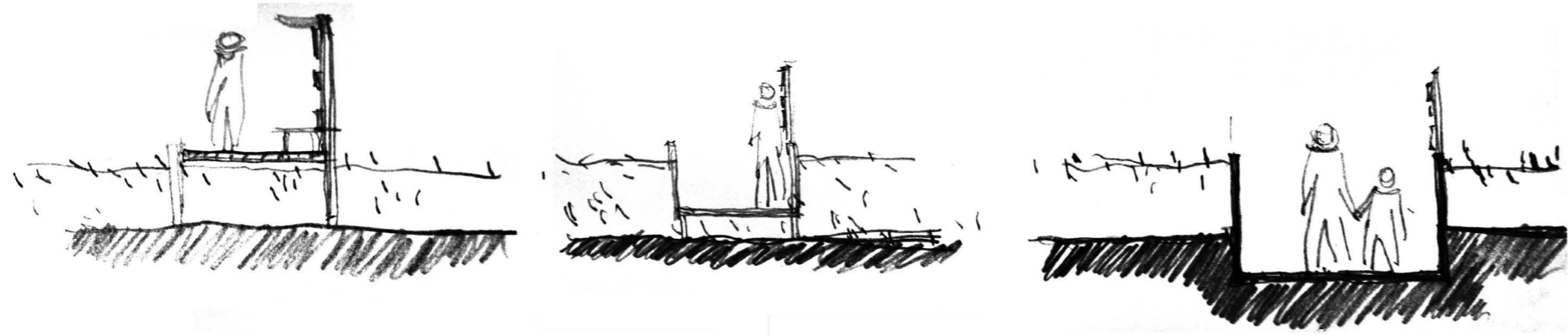

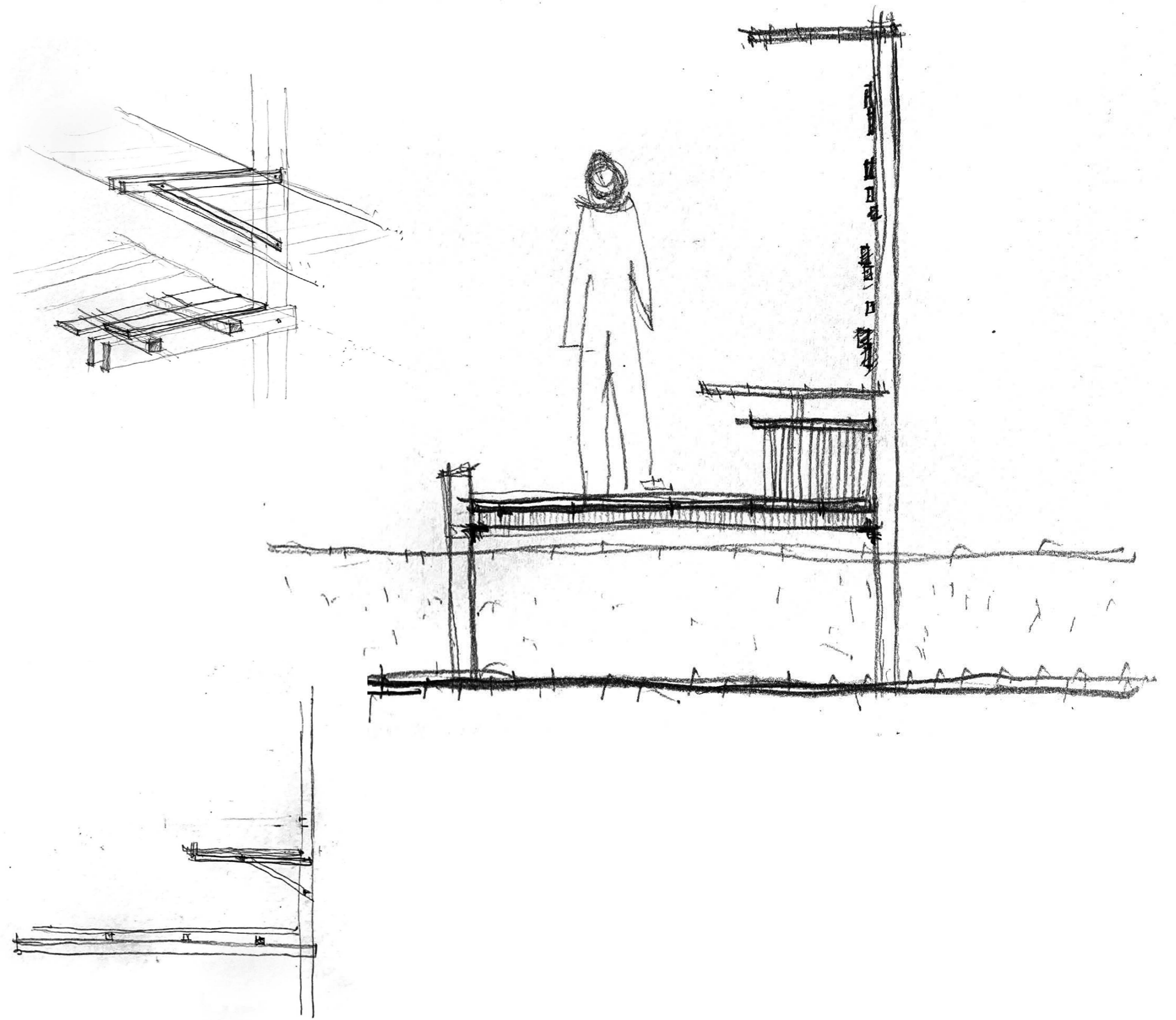
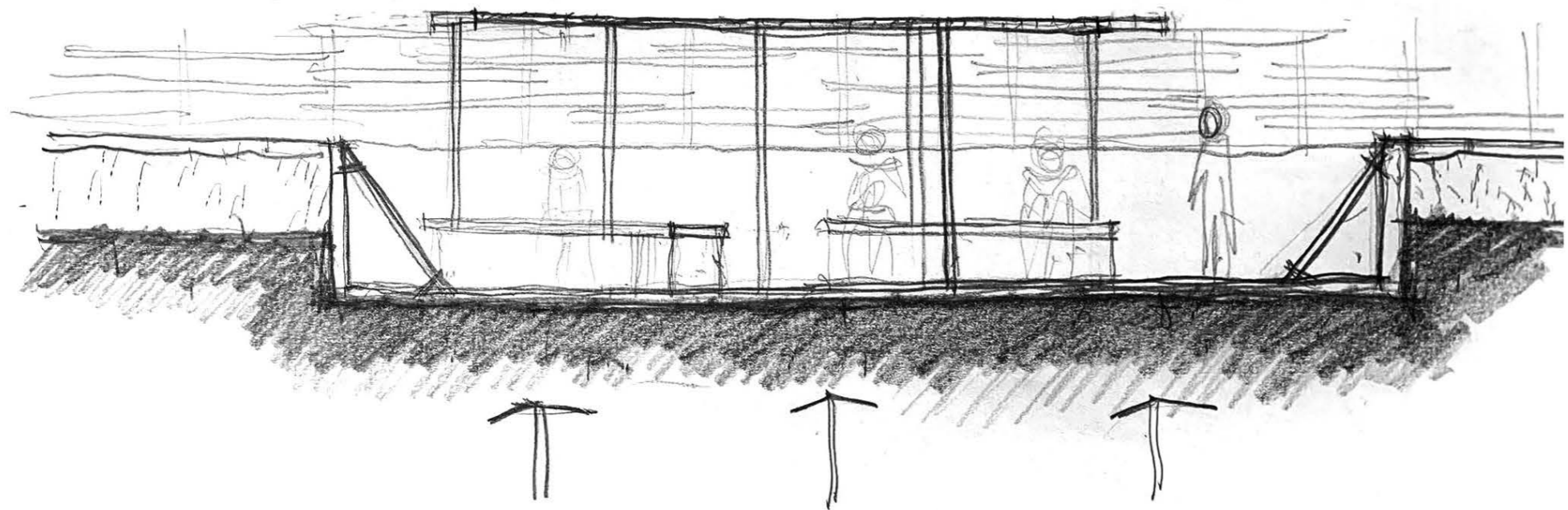
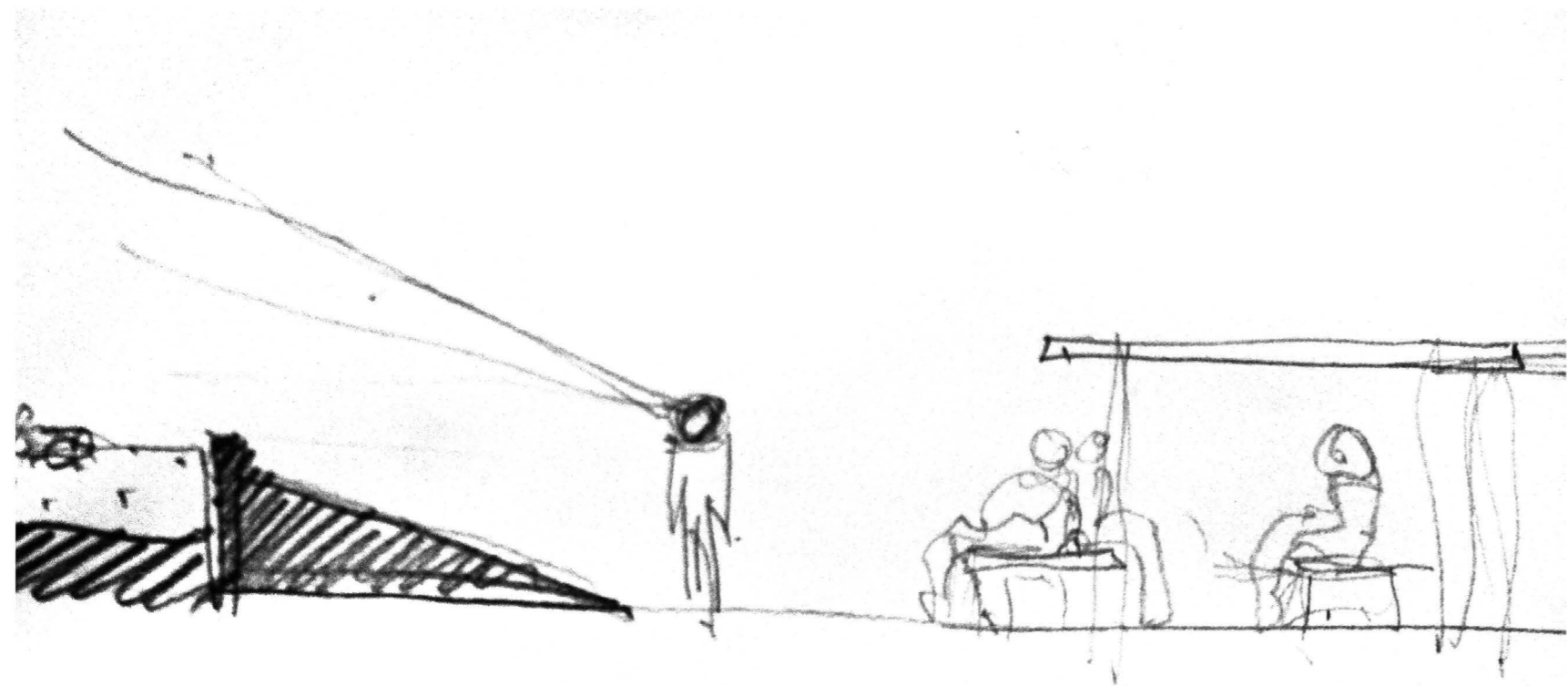

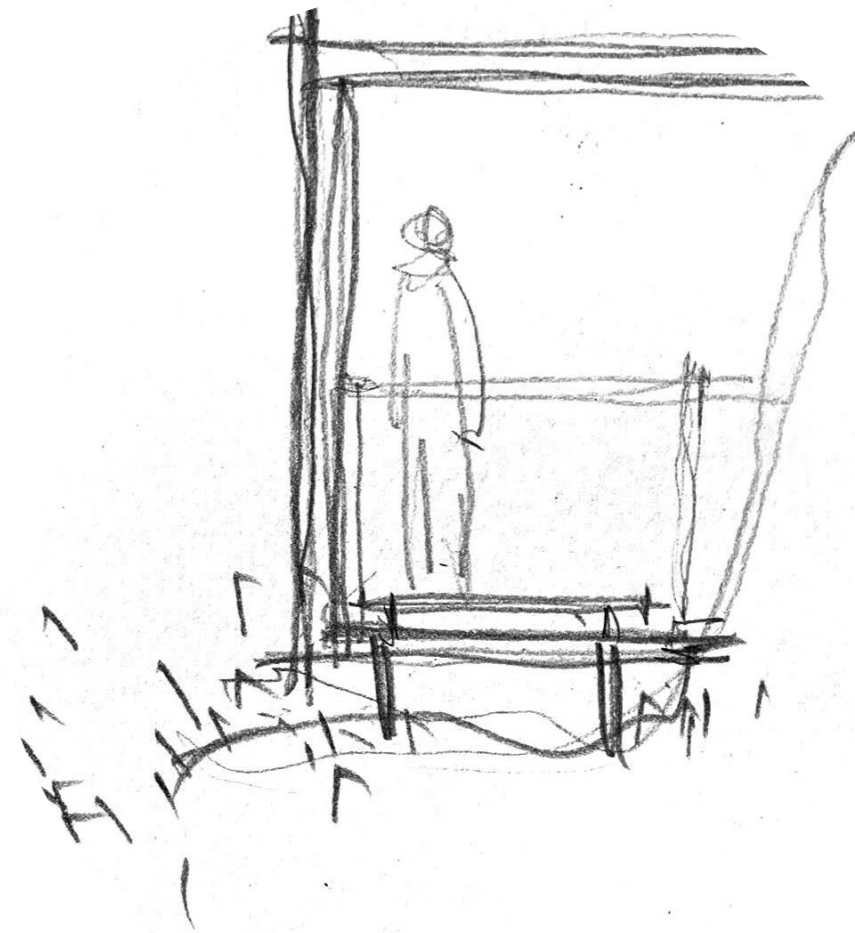
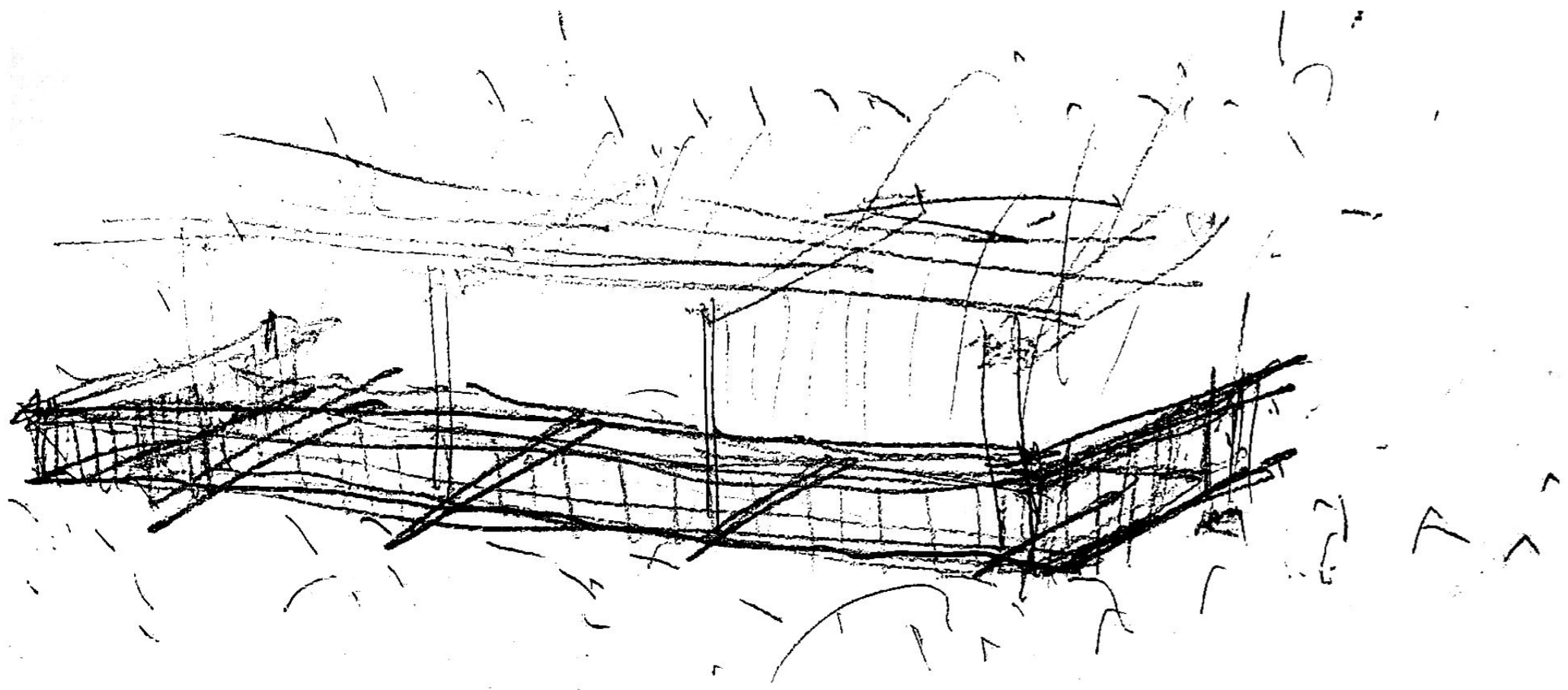

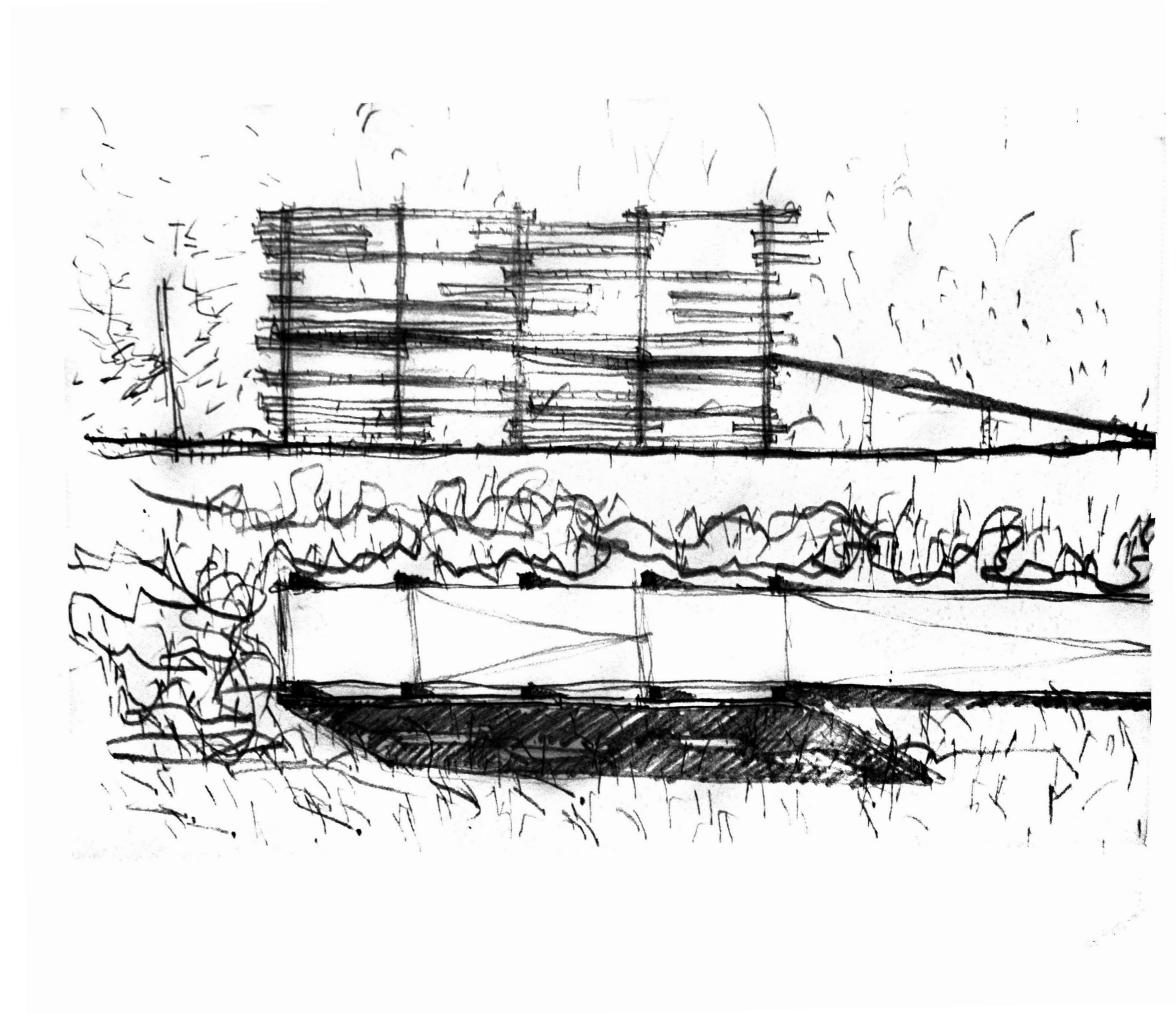
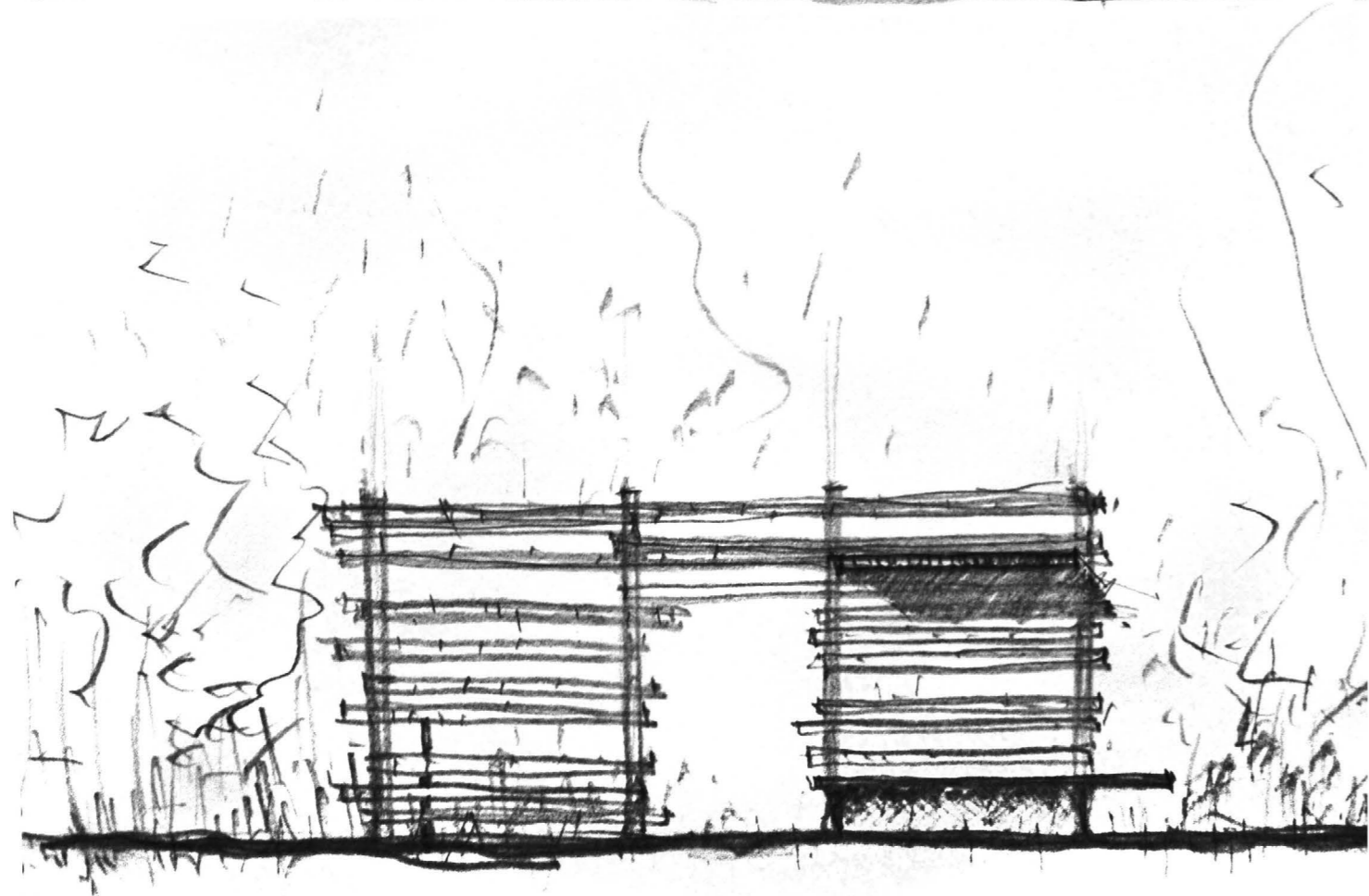
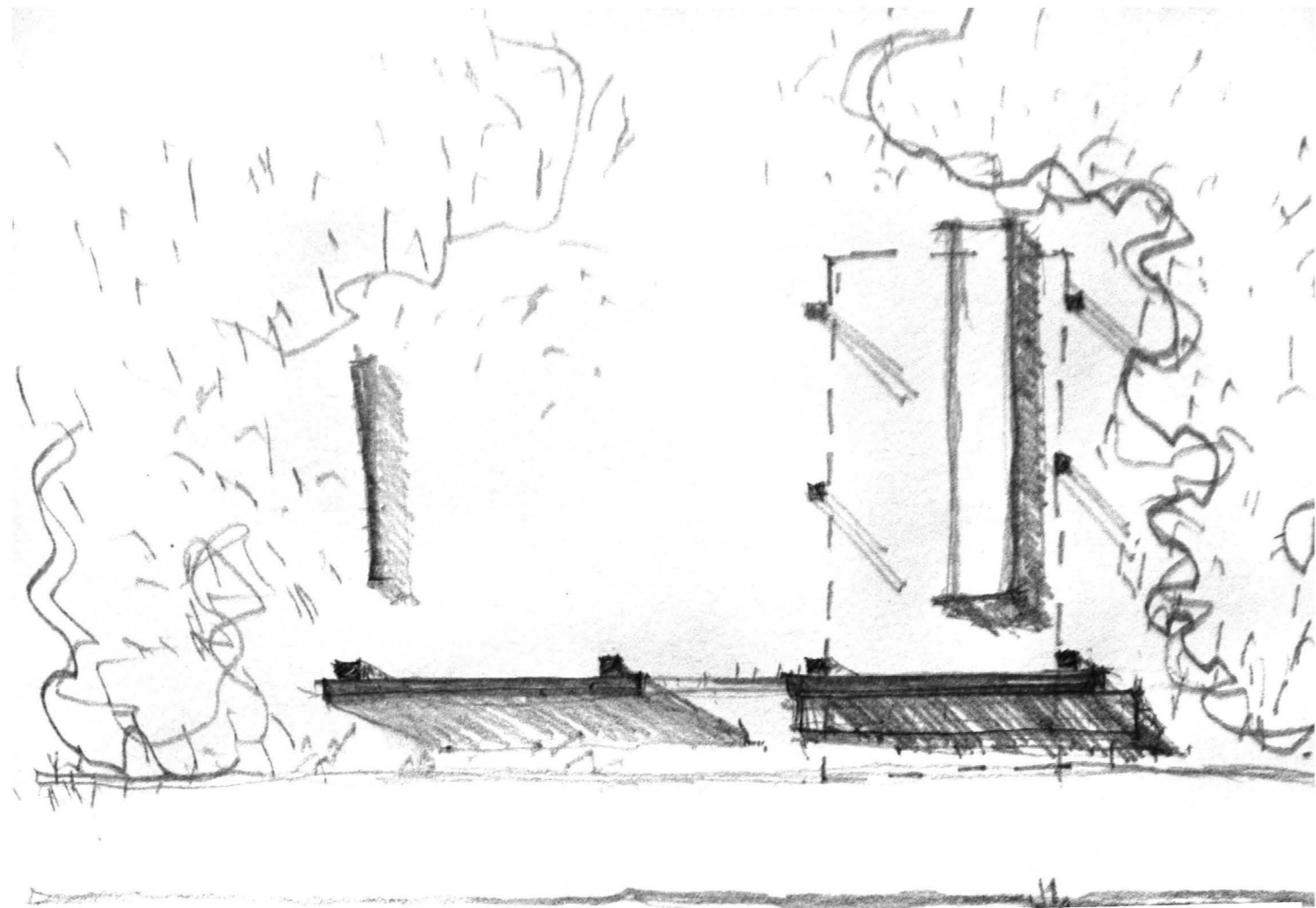

9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Katrantsiotis, Christos. "Holocene Environmental Changes and Climate Variability in the Eastern Mediterranean." *Stockholm University*, 2019.

Maneas, Giorgos, Eirini Markopoulou, Dimitris Bousbouras, Hakan Berg, and Stefano Mazoni. "Anthrogenic Changes in a Mediterranean Coastal Wetland during the Last Century-The Case of Gialova Lagoon, Messinia, Greece," *Water*, 2019.

Γαλούρης, Νίκος. "Ελληνιστικόν Νεκροταφείον Γιαλόβης Παλιοναυαρίνου (Κορυφασίου)." In *Αρχαιολογικόν Δελτίον*, 164–65. Χρονικά, Τομος 21 (1966). Αθήνα, 1968.

Καρδακάρη, Νίκη. Τα Πουλιά Στο Διβάρι Της Μεσσηνίας. Αθήνα: Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία, 2000.

Καρπονίνη-Δημητριάδη, Ευφροσύνη. Κάστρα της Πελοποννήσου. Αθήνα: Αδάμ, 1993.

Καρυωτάκη, Ισμήνη. Μετατροπή, Αντλιοστάσιο, Γιάλοβα. Αθήνα: ΤΟ ΡΟΔΑΚΙΟ, 2005.

Μπίρης, Γιάννης Α. Ενας Δρόμος Στο Νότο, Χώρα Πύλος Μεθώνη, Το Βασίλειο Του Νέστορα Και ο Μοθών Λίθος. Πειραιάς: υπέρηχος, 2000.

Μπούζος, Δ., Ν. Κοντόπουλος, and Π. Αβραμίδης. "Ιζηματολογικές Παρατηρήσεις στη Λιμνοθάλασσα της Γιάλοβας (ΝΔ/κή Πελοπόννησος)," 255–62. *Θεσσαλονίκη*, 2002.

Μπροντέλ, Φέρναντ, Μορίς Αιμάρ, and Φίλιπο Κοαρέλι. Η Μεσόγειος, Ο Χώρος Και η Ιστορία. Translated by Εφη Αβδέλα and Ρίκα Μπενβενίστε. Ο Αρχαίος Κόσμος. Αθήνα: ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ, 1990.

Παπακωνσταντίνου, Μαρία. "Ηχοβολιστική Αποτύπωση του Αναγλύφου του Πυθμένα και Διερεύνηση της Οικολογικής Κατάστασης της Λιμνοθάλασσας Γιάλοβας, Ν. Μεσσηνίας, καθώς και Ψηφιακή Χαρτογράφηση των Καλύψεων/Χρήσεων Γης στην Ευρύτερη Προστατευόμενη Περιοχή." Πανεπιστήμιο Πατρών, 2013.

Επίσης θέλω να ευχαριστήσω το Δασαρχείο Καλαμάτας, το Δασονομείο Πύλου, την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία και την Εφορεία Αρχαιοτήτων Μεσσηνίας για τις χρήσιμες πληροφορίες που μου έδωσαν.

